

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 32 · 15. desember
Sesjonen 2017–2018

Møte fredag den 15. desember 2017 kl. 09

President: Olemic Thommessen

Dagsorden (nr. 32):

1. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2018, kapitler under Arbeids- og sosialdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet og Nærings- og fiskeri-departementet (rammeområde 7)
(Innst. 15 S (2017–2018), jf. Prop. 1 S (2017–2018))
2. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2017 under Arbeids- og sosialdepartementet og Endringer i statsbudsjettet 2017 under Barne- og likestillingsdepartementet
(Innst. 85 S (2017–2018), jf. Prop. 15 S (2017–2018) og Prop. 19 S (2017–2018), kap. 872)
3. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om pensjonstrygd for sjømenn, trygderettslova, folketrygdlova og einskilde andre lover
(Lovvedtak 10 (2017–2018), jf. Innst. 61 L (2017–2018) og Prop. 7 L (2017–2018))
4. Stortingets vedtak til lov om endringer i likestillings- og diskrimineringsloven, kommuneloven og regnskapsloven (videreføring av redegjøringsplikten)
(Lovvedtak 11 (2017–2018), jf. Innst. 78 L (2017–2018) og Dokument 8:61 L (2017–2018))
5. Stortingets vedtak til lov om endringer i diskrimineringsombudsloven mv.
(Lovvedtak 12 (2017–2018), jf. Innst. 65 L (2017–2018) og Prop. 10 L (2017–2018))
6. Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven (forenklinger i foreldrepengerordningen)
(Lovvedtak 13 (2017–2018), jf. Innst. 58 L (2017–2018) og Prop. 168 L (2016–2017))
7. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 3. februar 1961 om ansvar for skade som motorvogn-gjer (bilansvarslova)
(Lovvedtak 14 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))
8. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eidegdomsskatt til kommunane (eidegdomsskattelova)
(Lovvedtak 15 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))
9. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv. (petroleumsskatteloven)
(Lovvedtak 16 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))
10. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)
(Lovvedtak 17 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))
11. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven)
(Lovvedtak 18 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))
12. Stortingets vedtak til lov om endringer i bidragsinnkrevingsloven m.m. (overføring av innkrevingsoppgaver fra Arbeids- og velferdsetaten til Skatteetaten)
(Lovvedtak 19 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))
13. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven)
(Lovvedtak 20 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))
14. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven)
(Lovvedtak 21 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))
15. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven)
(Lovvedtak 22 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))
16. Stortingets vedtak til midlertidig lov om tillegg til lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven)
(Lovvedtak 23 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))
17. Stortingets vedtak til lov om endring i lov 22. juni 2012 nr. 43 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m. (a-opplysningsloven)
(Lovvedtak 24 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))
18. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven)
(Lovvedtak 25 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))
19. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 20. desember 2016 nr. 111 om endring i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt på formue og inntekt (skatteloven)
(Lovvedtak 26 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))
20. Referat

Presidenten: Representantene Ingunn Foss, Liv Signe Navarsete, Torgeir Knag Fylkesnes og Erlend Wiborg, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra Venstres stortingsgruppe foreligger søknad om velferdspermisjon for representanten Trine Skei Grande i tiden fra og med 18. desember til og med 20. desember.

Denne søknaden foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Første vararepresentant for Oslo, Guri Melby, har for tiden foreldrepermisjon og er av den grunn forhindret fra å møte i Stortinget under representanten Trine Skei Grandes permisjon.

Andre vararepresentant, Grunde Almeland, innkalles for å møte i permisjonstiden. – Det anses vedtatt.

Representanten Per Olaf Lundteigen vil fremsette et representantforslag.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [09:01:46]: Jeg vil framsette et representantforslag fra Sigbjørn Gjelsvik, Geir Adelsten Iversen, Kjersti Toppe, Siv Mossleth, Willfred Nordlund og meg selv om endring av arbeidsmiljøloven § 14-12, redusert adgang til bruk av innleid arbeidskraft fra bemanningsforetak.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Ingjerd Schou.

– Andre forslag foreligger ikke, og Ingjerd Schou anses enstemmig valgt som settepresident for dagens møte.

Sak nr. 1 [09:02:34]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2018, kapitler under Arbeids- og sosialdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet (rammeområde 7) (Innst. 15 S (2017–2018), jf. Prop. 1 S (2017–2018))

Presidenten: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 40 minutter, og at taletiden fordeles slik:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Høyre 25 minutter, Framskrittspartiet 15 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Venstre 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter og Rødt 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil syv replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen og fem replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalere.

Videre foreslås det at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Erlend Wiborg (FrP) [09:03:41]: (komiteens leder): Da er tiden inne for det som på stortingspråket kalles høstens flotteste eventyr – når vi nå skal behandle budsjettet for arbeids- og sosialkomiteen. Jeg vil begynne med å takke komitésekretæren og komiteens medlemmer for godt og konstruktivt arbeid i en hektisk tid.

Årets budsjett vil sikre en aktiv arbeidsmarkedspolitikk, et sterkere sosialt sikkerhetsnett og en velfungerende arbeids- og velferdsforvaltning. Det ligger store og viktige satsinger i budsjettet under arbeids- og sosialkomiteen. Budsjettet fremlagt de senere år fra regjeringen har sikret arbeid, aktivitet og omstilling og bidrar til bærekraftige velferdsordninger, noe som også gjør at vi for fremtiden kan ha gode ordninger. Oljeprissjokket som ga to år med svak vekst, er nå avløst av økt vekst, økt satssetting og lavere arbeidsledighet.

Politikken som har vært ført, virker. Dette budsjettet sikrer et fortsatt høyt nivå på arbeidsmarkedstiltakene, det vil bedre den enkeltes jobbmuligheter og motvirke at enkeltmennesker blir langtidsarbeidsledige, og det bidrar til integrering av innvandrere og andre utsatte grupper inn på arbeidsmarkedet. Det er nå et mindre behov for arbeidsmarkedstiltak til helt ledige. Det er også derfor det foreslås en svak nedtrapping.

Vi viderefører nasjonal ungdomsinnsats og forsterket innsats mot langtidsledighet. For å få dagpengemottakere ut i jobb igjen vil de som har et halvt år igjen av dagpengeperioden, få forsterket oppfølging av Nav. Oppfølgingsamtalene vil realitetsorientere og motivere til en forsterket jobbsøking. Hensikten med dette er å få de som har gått ledige, over i arbeid eller arbeidsrettede tilbud, da det er utrolig viktig å hindre at man ender som langtidsledig og utenfor arbeidslivet.

Jeg mener det er viktig at det sosiale sikkerhetsnettet treffer dem som virkelig trenger det. Sikkerhetsnettet er velferdssamfunnets måte å hindre at de mest utsatte gruppene faller utenfor. Sikkerhetsnettet skal bidra til at alle får nødvendig hjelp til å delta i arbeidslivet og øvrige sosiale arenaer i samfunnet. Men samtidig er det viktig at sikkerhetsnettet også bidrar til å hjelpe folk ut av Nav-systemet der det er mulig, sånn at mennesker som kan jobbe, ikke blir værende. Framskrittspartiet har gjennom budsjettet jobbet for at offentlige ordninger og til-

tak under arbeids- og velferdspolitikken skal være sentrale i arbeidet for å skape et best mulig sikkerhetsnett.

For å få til flere av de virkemidlene har regjeringen gjennom flere år jobbet for å modernisere, effektivisere og avbyråkratisere på flere områder. Det ene går på arbeidsmiljøloven, som regjeringen sammen med sine støttepartier Venstre og Kristelig Folkeparti har modernisert til å være mer tilpasset det samfunnet vi har i dag, og ikke til gårdsdagens samfunn. På samme måte har vi modernisert og avbyråkratisert Nav. Det gjenstår fortsatt mye der, men det bygger på den grunnleggende tankegangen til de fire ikke-sosialistiske partiene om at ingen mennesker er like. Alle mennesker har forskjellige behov, alle mennesker har forskjellige evner, forskjellige ønsker. Da må vi også ha et Nav som i større grad klarer å se det enkelte individ, og hva som skal til for å bidra til å hjelpe en person til å kunne komme ut igjen – ut av Nav-køen og stå på egne ben.

Det budsjettet vi i dag kommer til å vedta, vil sikre økonomisk vekst, det vil gi flere arbeid, og det vil styrke bærekraftige velferdsordninger. Vi opplever nå god vekst i økonomien samtidig med omstilling innenfor mange bransjer. Jeg er sikker på at dette budsjettet vil bidra til å videreføre den positive utviklingen vi har sett de senere årene, og derfor er jeg glad for at dette budsjettet forhåpentligvis blir vedtatt i dag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Arild Grande (A) [09:08:42]: Det Wiborg kaller modernisering av politikken, er egentlig et systematisk angrep på det organiserte arbeidslivet.

Da Fremskrittspartiet hadde statsråden på dette området, så vi den største politiske streiken mot en regjering i nyere tid. Noe av det første regjeringen gjorde da den kom i regjeringskontorene, var å kutte i fagforeningsfradraget. I budsjettet bekrefter den at man ikke har noen nye tiltak mot arbeidslivskriminalitet, som nettopp truer det organiserte arbeidslivet. I Dagens Næringsliv for en tid tilbake uttalte komiteens leder at han ønsker å likestille uorganiserte bedrifter og organiserte bedrifter når det gjelder arbeidstidsbestemmelsene – et forslag som i realiteten er fagforeningsknusing.

På vegne av Anniken Hauglie avfeide Røe Isaksen imidlertid dette forslaget på spørsmål fra undertegnede i spørretimen. Spørsmålet mitt til komiteens leder blir derfor: Er Fremskrittspartiet klar til å gi opp denne saken, eller vil de fortsette å kjempe for det forslaget som Wiborg ga uttrykk for i DN?

Erlend Wiborg (FrP) [09:09:48]: Fremskrittspartiet ønsker å jobbe for alle. Vi mener at alle arbeidstakere, uavhengig av om man er organisert eller ikke organisert, har krav på og skal ha gode støtteordninger som

sørger for at man ikke blir utnyttet på arbeidsmarkedet. Da synes jeg det er trist at Arbeiderpartiet kun fokuserer på dem som er organisert. Vi mener at det også er viktig å fokusere på alle dem som ikke er organisert, og sørge for at de har gode og trygge rammer, og det kunne jeg ønske at Arbeiderpartiet også hadde gjort.

Jeg må si at jeg reagerer litt på svartmalingen av norsk arbeidsliv. De aller fleste arbeidstakere i Norge, sågar ni av ti, er fornøyde med arbeidsplassen. Det er et godt forhold mellom arbeidsgiver og arbeidstaker på de aller fleste arbeidsplasser, og det synes jeg det er viktig at vi fremhever. Så bør vi fokusere på det lille mindretallet av useriøse aktører, og de skal vi få stoppet.

Arild Grande (A) [09:10:54]: Det Wiborg her kaller svartmaling, er kanskje den største trusselen mot tryggheten for norske arbeidstakere som vi står overfor – nemlig den store økningen i arbeidslivskriminalitet, som egentlig regjeringen også erkjenner når de skriver at dette representerer en stor utfordring for det organiserte arbeidslivet og for tryggheten for norske arbeidsplasser.

Det er forstemmende at Erlend Wiborg avfeier det som en problemstilling ved bare å kalle det svartmaling i stedet for å ta tak i problemene, som han burde ha gjort. Der er regjeringen passiv. De har ingen nye tiltak mot arbeidslivskriminalitet.

Så sier han at det er trist at ikke Arbeiderpartiet ønsker å være med på det Fremskrittspartiet foreslår, som i realiteten vil innebære en fagforeningsknusing og at den enkelte arbeidstaker i uorganiserte bedrifter vil stå alene. Det må bety at Fremskrittspartiet vil fortsette kampen for at uorganiserte virksomheter skal likestilles med organiserte virksomheter. Kan Wiborg bekrefte det?

Erlend Wiborg (FrP) [09:11:57]: Jeg må si det brukes relativt sterke ord, som «fagforeningsknusing». I sted hørte vi den svartmalingen som jeg mener Arbeiderpartiet bedriver.

Hvis du spør arbeidstakere i Norge om de mener at arbeidslivet er vesentlig mer brutalisert nå enn for fire år siden, tror jeg de aller fleste ikke har den oppfatningen Arbeiderpartiet har.

Ja, kampen mot arbeidslivskriminalitet er viktig for denne regjeringen. Derfor er det flere grep vi har tatt, bl.a. a-krimsentrene. Vi har sørget for flere kontroller ute på arbeidsplassene. Vi har sørget for at det er en bedre samordning mellom de forskjellige offentlige instansene, slik at når f.eks. Mattilsynet avdekker noe, vil den informasjonen lettere kunne overføres til andre offentlige instanser. Så vi fører en målrettet politikk for å få stoppet arbeidslivskriminalitet.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [09:13:09]: Det er interessant å følge representanten Wiborg. I opposisjon var representanten veldig opptatt av å påpeke det som folk følte i hverdagen. Nå i posisjon er representanten veldig fornøyd, og går endog så langt at han sier at Nav nå er avbyråkratisert. Jeg er fornøyd med avbyråkratiseringen i Nav. Det har nærmest skjedd en metamorfose i Fremskrittspartiet i løpet av disse årene.

Mitt spørsmål går på ytelser over statsbudsjettet, om det ikke er sånn at vi må ha større ytelser over statsbudsjettet for å sikre alle med hel eller delvis arbeidsevne når vi har fri arbeidsinnvandring kontra om vi hadde hatt et system med regulert arbeidsinnvandring.

Erlend Wiborg (FrP) [09:14:03]: Jeg sa også i mitt innlegg at vi ikke er i mål med å avbyråkratisere offentlig sektor eller Nav, men vi er i gang med å avbyråkratisere bl.a. Nav, sørge for å gi mer makt og myndighet til den enkelte saksbehandler. Jeg synes det er underlig at ikke Senterpartiet applauderer det.

Så tar representanten Lundteigen opp utfordringene arbeidsinnvandring gir. Ja, innvandring – uavhengig av om det er arbeidsinnvandring eller øvrig innvandring – skaper utfordringer for samfunnet. Da er det viktig å ta grep om det. Denne regjeringen har virkelig tatt tak i den øvrige innvandringen og fått redusert asylankomstene til Norge betydelig. Da synes jeg det er litt underlig å få denne kritikken fra representanten Lundteigen, som har åpnet opp for at Norge bør ta imot 100 000 nye flyktninger, og at det skal finansieres ved at folk flest skal gå ned i lønn.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [09:15:10]: Det er trist å oppleve at Fremskrittspartiet tyr til helt feilaktige framstillinger for å prøve å forsvare seg. Når det gjelder hva jeg har sagt tidligere, er representanten godt kjent med det.

Mitt spørsmål var veldig enkelt: Vi har i dag et system med fri arbeidsinnvandring utenfor Norden, altså i EØS-området. Det er temaet. Er Fremskrittspartiet enig i at et system med fri arbeidsinnvandring vil innebære større behov for ytelser over statsbudsjettet for å sikre at folk med hel eller ikke minst delvis arbeidsevne får inntektsbringende arbeid i Norge?

Erlend Wiborg (FrP) [09:15:56]: Som jeg sa i min foregående svarreplik, er det utfordringer knyttet til arbeidsinnvandring. Det er både fordeler og ulemper knyttet til det. Denne regjeringen har tatt tak i flere av de problematiske områdene ved arbeidsinnvandring og øvrig innvandring, bl.a. når det gjelder velferdssport. Da har Senterpartiet ikke vært noen særlig støttespiller for regjeringen, og Senterpartiet har sågar angrepet Fremskrittspartiet når vi har vært tydelige på at

norske ytelser i all hovedsak bør gå til norske statsborgere og andre som bor og arbeider i Norge.

Solfrid Lerbrekk (SV) [09:16:44]: Framstegspartiet vart oppretta på bakgrunn av at dei er imot skattar og avgiftar og at dei er partiet for folk flest. Likevel har dei sjølve innført heilt nye skattar: skatt på sluttvederlag, skatt på kilometergodtgjering, og no sist skatt på diettgodtgjering.

Alt dette kan ein vel rekna med i aller høgaste grad rammar arbeidsfolk flest. Dei nye skattane eg no har nemnt, pluss ei rekkje andre usosiale kutt, er innførte for å betala for ein kjempestor skattefest for dei aller rikaste. Rikfolk er ikkje så veldig mange. Dei har òg innført ein god del skatte-kutt som dei aller rikaste har fått meste-parten av. Er det sånn at dei i regjering har svelgt store kamelar og ofra folk flest for den økonomiske eliten?

Erlend Wiborg (FrP) [09:17:51]: Hele premisset for spørsmålet er feil. Det er ikke sånn at Fremskrittspartiet er imot alle skatter og avgifter. Men det er riktig at vi ønsker et lavest mulig skattetrykk i Norge, og vi ønsker at folk flest skal kunne beholde mer av sine egne penger. Å bli angrepet av Sosialistisk Venstreparti for at vi ikke kutter nok i skatter og avgifter synes jeg er særdeles spesielt. Denne regjeringen har sørget for at en gjennomsnittlig norsk familie med helt gjennomsnittlige inntekter får over 8 000 kr i lavere skatt hvert eneste år.

Vi vet at representanten Lerbrekk og Sosialistisk Venstreparti ikke bare ønsker å øke skattene med de åtte tusen kronene, men ønsker ytterligere økninger, noe som virkelig vil ramme dem som står opp hver morgen, går på jobb, men har dårlig betalte jobber. Det synes jeg representanten Lerbrekk i sitt innlegg etterpå skal komme inn på og fortelle hvorfor hun mener at vanlige folk skal få økte skatter og avgifter.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Hadia Tajik (A) [09:19:06]: For Arbeidarpartiet er det viktig å få fleire i arbeid og færre på trygd. Arbeidarpartiet er eit parti for dei som er i jobb, dei som vil i jobb, og som sørgjer for at me tek vare på kvarandre. Difor har me på fleire område eit budsjettforslag som vel ei anna retning enn det regjeringa gjer.

Så er eg så freidig at eg startar med nokre eksempel som ikkje er frå budsjettet til denne komiteen, nemleg at mens regjeringa vil ha kutt til pendlarane, skatt på sluttvederlag og fjerning av frådrag for kost og losji, vil Arbeidarpartiet sikra pendlarane, ha skattefritt sluttvederlag og ha frådrag for kost og losji. Det er små ting, men det teiknar eit større bilde av ei regjering som for det første gjennomfører smålege kutt, og som for det

andre ikkje ser betydinga av å styrkja rettane til vanlege arbeidsfolk.

Eit anna eksempel er dagpengeordninga. Då regjeringa kutta, fann me pengane, og eg tør påstå at me la press på forhandlingane mellom Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre. Når ein får dagpenge, er det eit krav om å vera aktivt arbeidssøkjande, og ein vert ikkje noko meir aktivt arbeidssøkjande fordi ein får kutt i dagpengane. Ein skaper ikkje moglegheiter for jobbar gjennom kutt. Ein gjer det gjennom felles innset, og det bringar meg til mitt neste poeng.

I dag er nesten ein av tre i arbeidsfør alder utanfor arbeidslivet. Det går ikkje lenger. Det rammar den enkelte fordi arbeid betyr meistring, det betyr sjølvstende, det betyr inntekt, det betyr tilgang til fleire sterke fellesskap, samtidig som det også rammar velferda vår, for me er med og finansierer velferda til kvarandre. Når me samtidig veit at det har vore ein sterk auke i talet på unge utanfor arbeid, gjev det oss eit spesielt ansvar, fordi det er framtida deira det er snakk om, og det er framtida vår. Når unge står utanfor arbeid, handlar det ofte om to forhold: kompetanse og/eller helse.

Til kompetanse først: På utdanningsbudsjettet har me ei rekkje forslag som vil styrkja arbeidet, f.eks. ein yrkesfagmilliard for fleire lære plassar, betre utstyr, fleire yrkesfaglærarar. Alt dette har betyding for at det er fleire som fullfører, som består, og som har ein kompetanse i botnen som sikrar meistring for framtida.

I tillegg er kompetansereform for dei som er i arbeid, viktig. Det handlar om heile tida å kunna utvikla dei ferdigheitene som trengst for å stå i eit arbeidsliv i kontinuerleg endring. Me har tidlegare signalisert at me ønskjer å setja i gang kompetansereforma allereie frå 2018 innanfor utvalde bransjar. Det ser me at me ikkje har fleirtal for. Når det gjeld helse og tilpassa arbeid, føreslår me bl.a. ei heilt ny reform for unge uføre, med ein jobbgaranti. Det er eit forslag som er inspirert av arbeidet til Frischsenteret, og det handlar om så raskt som mogleg å få unge menneske som er på gradert uføretrygd, ut i relevante jobbar. Det handlar om at dei så raskt som mogleg skal få fotfeste i ordinært arbeidsliv. Me håpar at me i løpet av stortingsperioden vil kunna klara å få gjennomslag for dette.

Så er det også slik at folk må behandlast skikkeleg på jobb. Det er underleg å sjå eit budsjettforslag som er så presist på problembeskrivinga når det gjeld sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, og samtidig så lite målretta på verkemiddel. Arbeidarpartiet føreslår å styrkja dei økonomiske musklane til både Arbeidstilsynet, Petroleumsstilsynet og a-krimsentra. I sum har me 64 mill. kr meir til arbeidet mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Saman med sterkare sanksjonar

og arbeid for auka organiseringsgrad er det noko som kan gjera arbeidslivet vårt betre og tryggare for fleire.

Så har me også forslag som skal behandlast seinare i perioden, som å fjerna den generelle tilgangen til mellombelse tilsetjingar, som har gjeve større grad av uføreseielegheit, og det å kunna innføra eit mellombels forbod mot innleie. Summen av dei forslaga som Arbeidarpartiet legg fram, er noko som har betyding for ein tryggare arbeidskvardag.

Til slutt tek eg opp forslaga frå Arbeidarpartiet, inkludert det lause forslaget, nr. 11.

Presidenten: Representanten Hadia Tajik har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Heidi Nordby Lunde (H) [09:24:07]: Arbeiderpartiet påstår at de skapte over 300 000 arbeidsplasser da de satt i regjering. Det var samtidig som det hovedsakelig var god vekst i norsk økonomi, med en oljepris opp mot 120 dollar fatet. Samtidig var det en økning i antall ungdom som verken var i arbeid eller utdanning, fra 47 000 til hele 70 000 – jeg gjentar: i en økonomi i vekst. Under denne regjeringen har tallet stabilisert seg og er nå på vei ned etter et historisk fall i oljeprisen, som førte til økt ledighet. Arbeiderpartiet har med andre ord relativt liten troverdighet når det gjelder å kunne sysselsette norsk ungdom. Ifølge SSB gikk også hele sysselsettingstilveksten etter 2008 til utenlandsk arbeidskraft, noe LO mente fortrengete norsk arbeidskraft. Ser vi på ungdomsledigheten, kan LO faktisk ha et poeng. Så jeg lurer egentlig på: Hvordan klarte Arbeiderpartiet å skape arbeidsplasser og samtidig fortrenge sysselsetting av norsk ungdom i en økonomi i vekst?

Hadia Tajik (A) [09:25:02]: Representanten Nordby Lunde seier det er ein påstand at Arbeidarpartiet i regjering bidrog til at det vart skapt over 300 000 nye arbeidsplassar. Nei, det er eit faktum. Det er òg eit faktum at to tredelar av dei vart skapte innanfor privat næringsliv. Det er ei annan verkelegheit me står overfor no med Høgre i regjering, der veksten fyrst og fremst er i offentleg sektor – og det er ikkje berekraftig på sikt. Me er nøydd til å få fleire arbeidsplassar òg innanfor privat næringsliv.

Det er dessverre òg eit faktum at talet på unge uføre har auka sidan 2013 medan Høgre har sete i regjering. Eg har ikkje sett at det har kome nokon vesentlege forslag frå Høgre på det. Arbeidarpartiet derimot har tenkt heilt nytt og har forslag knytt til ein jobbgaranti for unge uføre som går på gradert uføretrygd. Det kan få dei i jobb heller enn at dei hamnar på varige trygdeordningar. Det er noko Høgre berre har forsøkt å latterleggjera. Nye initiativ har me ikkje sett noko til.

Heidi Nordby Lunde (H) [09:26:03]: Antall unge som falt utenfor, økte altså fra 47 000 til 70 000 på Arbeiderpartiets vakt i en økonomi i vekst. Det mener jeg gir liten troverdighet når det gjelder å inkludere unge utenfor arbeidslivet.

Arbeiderpartiet har lansert en aktivitetsreform for unge som ikke har et aktivitetskrav, og som tvinger kommunene til bl.a. å ansette unge, men kun dem med gradert uføretrygd født i eller etter 1990. Jeg lurer på: Hvor mange gjelder dette? Nav skrev i oktober at andelen nordmenn generelt som lever av ytelser fra Nav, aldri har vært lavere enn nå. En ny rapport fra Proba samfunnsanalyse viser at de kommunene som straks har satt i gang regjeringens tiltak, brukt aktivitetsplikten og stilt krav til ungdom, har fått antallet ned og mange ut i jobb eller utdanning. Høyre mener at det å stille krav er å bry seg, men Arbeiderpartiet er mot aktivitetsplikten vi nå ser resultater av. Hvorfor det?

Hadia Tajik (A) [09:26:59]: Arbeiderpartiet vil stilla krav og stilla opp. Det er òg eit faktum at det heile tida er mogleg å stilla krav om aktivitet knytt til sosialhjelp, og at det er veldig mange kommunar som har nytta seg av det. Likevel har Høgre insistert på at ein skal gjera ei lovendring knytt til dette med sosialhjelp. Dei framfører det og utbasunerer det som ei stor og vesentleg endring. Realiteten er at dei har gjort ei innstraming i lovverket, som ikkje har realitetsbetyding, og utan å følgja opp med dei pengane som kommunane har behov for for reelt å kunna hjelpa dei menneska det her er snakk om.

I den grad Høgre og Framstegspartiet er bekymra for unge menneske utanfor arbeidslivet, er det underleg å sjå at dei har avvika ungdomsgarantien, som ein hadde for å kunna følgja opp ungdom på ein tett og relevant måte ut frå deira situasjon. I staden har dei innført ein slags ungdomsinnsats, som fyrst og fremst handlar om at dei ungdommane som allereie er tettast på arbeidslivet, endå lettare kan koma inn i det, medan dei unge menneska som står lengst frå arbeidslivet, ikkje har fått noka betre bru over i arbeid.

Erlend Wiborg (FrP) [09:28:09]: Arbeiderpartiet er glad i å kritisere regjeringen og regjeringspartiene. Det er selvfølgelig opposisjonens privilegium å gjøre det. Regjeringen ble kraftig kritisert da vi så arbeidsledigheten øke som følge av det store oljeprisfallet. Nå når grepene som regjeringen og våre samarbeidspartier tok, har bidratt til at arbeidsledigheten faller, finner Arbeiderpartiet andre områder de ønsker å kritisere regjeringen på.

I forrige replikkrunde fokuserte man på ungdomsledigheten, økningen i antall unge uføre og aktivitetsplikten. Representanten Tajik er fersk i arbeids- og sosialko-

miteen, men i forrige periode hadde vi i denne sal store diskusjoner om aktivitetsplikt for dem under 30 år, og Arbeiderpartiet gikk til angrep på Framstegspartiet og regjeringen for at vi innførte aktivitetsplikt – selv om det virker. Hva er grunnen til det?

Hadia Tajik (A) [09:29:12]: Eg svarar gjerne på dette ein gong til. Eg trur det er den tredje gongen eg svarar på dette spørsmålet frå Høgre og Framstegspartiets representantar. Arbeiderpartiet er for at me skal stilla krav om aktivitet. Men me er òg for at me stiller opp for dei det gjeld. Høgre og Framstegspartiet vil berre stilla krav, føra ein tøff retorikk, men realiteten i forslaget deira har ikkje ført med seg noko vesentleg nytt for kommunane. Eit høve til å stilla krav om aktivitet har vore knytt til sosialhjelp heile tida. Der har Høgre og Framstegspartiet svikta igjen ved at dei ikkje stiller opp for kommunane med dei midlane dei treng for faktisk å kunna følgja opp desse ungdommane på best mogleg måte.

Eg registrerer igjen at Framstegspartiet ynskjer ei slags ære for å ha løyst ei krise dei ikkje meiner var noka krise. Det er underleg å sjå, men eg må nesten berre merka meg at dei gjer det.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [09:30:12]: Arbeiderpartiets ideologi er tuftet på et velregulert arbeidsliv, trepartssamarbeidet, en samfunnsorganisering som sikrer balanse mellom tilbud og etterspørsel av arbeidskraft, og at man har full sysselsetting med norske lønns- og arbeidsvilkår – altså, den norske modellen. Senterpartiet gir dette sin fulle støtte.

Det er i dag imidlertid fri tilgang på dyktige arbeidsfolk fra land med svært dårlige lønns- og arbeidsvilkår og en skyhøy reell arbeidsledighet. Mitt spørsmål er derfor: Er denne frie arbeidsinnvandringen innenfor EØS – unntatt Norden – en trussel mot et velregulert arbeidsliv og den norske modellen?

Hadia Tajik (A) [09:31:05]: Eg vil gå så langt som å seia at om ein har eit fullstendig uregulert forhold til innvandring, uansett kva innvandringsgrunnlaget er, vil det ikkje berre vera eit problem – det vil kunna vera ein trussel. Difor er det viktig at ein har ein god politikk for dette. Det som er viktig, er at EØS-avtalen berre gjev rameverket for arbeidsinnvandring frå Europa. Me, som norske politikarar, har eit ansvar for å bruka handlingsrommet innanfor EØS til å regulera det norske arbeidslivet, til å halda den standarden som me meiner det skal halda. Arbeiderpartiet har fleire forslag for å kunna oppnå det. Blant anna har me i vårt partiprogram tydeleggjort at me ynskjer å inkorporera ILOs kjernekonvensjonar i menneskerettslovgjevinga. Det vil kunna gje arbeidstakarrettane sterkare juridisk

tyngde opp mot EØS-lovgjevinga. Forslaget me no har til behandling, som representanten Lundteigen er saksordførar for, knytt til mellombels forbod på innleige, er òg ein måte å regulera norsk arbeidsliv på når me ser at det er spesifikke bransjar som er spesielt utsette.

Solfrid Lerbrekk (SV) [09:32:23]: Eg trur både representanten Tajik og eg er veldig einige om tydinga av trepartssamarbeidet som ein berebjelke i det norske velferdssamfunnet. Likevel må eg seia at eg er bekymra for organisasjonsgraden i Noreg, spesielt blant ungdom, der det er ganske delt. Ein god del ungdommar er medlem i ei fagforeining og er opptekne av det, men det er òg veldig mange ungdommar som ikkje eingong veit kva ei fagforeining er. Kva meiner Tajik og Arbeidarpartiet er vegen vidare for trepartssamarbeidet i Noreg? Og kva kan staten bidra med her?

Hadia Tajik (A) [09:33:12]: Trepertssamarbeidet er berebjelken for det seriøse og gode arbeidslivet som me ynskjer i Noreg, og eg er veldig glad for det samarbeidet me har med SV for å få fram akkurat dette.

På politisk hald kan me gjera fleire ting. Det eine meiner eg er at òg unge under utdanning må læra om trepartssamarbeidet på skulen. Eg meiner òg at korleis me som politikarar gjennomfører politiske endringar, har noko å seia for om unge menneske som veks opp, har respekt for trepartssamarbeidet og meiner det er viktig eller ikkje. Høgre og Framstegspartiet gjennomførte ganske store endringar i arbeidsmiljølova, trass i at ei heil arbeidstakerside var imot det, og at aktørar på arbeidsgjevarsida var djupt kritiske. Me vil heller at me i formålsparagrafen til arbeidsmiljølova skal tydeleggjera at arbeidsmiljølova skal bidra til eit organisert arbeidsliv, og at me gjennom arbeidsmiljølovgevinga skal styrkja rettane i det organiserte arbeidslivet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Heidi Nordby Lunde (H) [09:34:37]: I januar 2014, tre månader etter at jeg begynte å møte i Stortinget, fikk jeg en utbetalingsmelding fra Nav. Jeg må innrømme at jeg skjønte ingenting, for jeg har aldri vært ansatt i Nav. Men så forsto jeg at dette var feriepenger fra å ha vært permittert i første halvår 2013. – Feriepenger på dagpenger for korttidsledige er ikke en god bruk av skattebetalernes penger, og det er ikke noe usosialt ved å fjerne dette for det første året.

Høyre har i regjering, både i årene 2001–2005 og i forrige periode, foreslått endringer som styrker arbeidslinjen. Arbeiderpartiet utvidet dagpengeordningen og uthulet denne gjennom å svekke arbeidstilknytningen, redusere karensdager for folk som selv hadde sagt opp og å innføre feriepenger fra første år.

Vi er altså i en situasjon i Norge hvor vi vet at oljeinntektene blir mindre og det blir stadig flere eldre, så vi trenger både å jobbe mer og å stå lenger i arbeid. I tillegg må vi sørge for et bærekraftig velferdssamfunn som over tid understøtter et robust sosialt sikkerhetsnett også for dem som kommer etter oss. Vi kan altså ikke fortsette å utvide og maksimere sosiale ordninger, eller uthule og svekke dem. Høyre har alltid ment at staten ikke skal forsøke å være alt for alle, men mye for dem som trenger den mest.

Det er viktig at det sosiale sikkerhetsnettet fanger opp dem som virkelig trenger det. Forsøker vi å strekke statens ansvar for langt, forvirrer det personlige ansvar, men også hjelpen til dem som egentlig trenger det mest.

Høyre og Fremskrittspartiet har lagt fram et budsjett for en aktiv arbeidsmarkedspolitikk, et sterkere sosialt sikkerhetsnett og en velfungerende arbeids- og velferdsforvaltning. Dette følger opp satsingen på arbeid, aktivitet og omstilling fra tidligere år, som nå begynner å gi resultater. Nye analyser fra Nav viser at andelen som mottar trygd, blir stadig mindre, og at utenforskapet er redusert. Tiltak for å bremse veksten i helserelaterte utgifter, som innføringen av aktivitetskravet på sykepenger i 2004, har hatt stor effekt.

Det er en stor reduksjon i andelen unge i aldersgruppen 18–29 år som mottar ytelser fra Nav, fra rundt 20 pst. i 1994 til rundt 12 pst. i dag. Stadig færre står lenge utenfor arbeidslivet, både i antall og som andel av befolkningen. Politikken virker. Oljeprissjokket som ga to år med svak vekst, er nå avløst av økt vekst, økt sysselsetting og lavere arbeidsledighet. Men så lenge det er noen som faller utenfor, skal vi aldri si oss fornøyd. Derfor er dette et budsjett med fortsatt høyt nivå på arbeidsmarkeditak for å bedre den enkeltes jobbmuligheter, motvirke at enkeltmennesker blir langtidsledige og for å bidra til integrering av innvandrere og andre utsatte grupper på arbeidsmarkedet.

Jeg er ikke helt sikker, men jeg mener å ha hørt at en av fem møter sin tilkommende på jobben. Arbeid er nemlig mer enn jobb. Det er fellesskap, mestring, inkludering og vennskap. Derfor vil vi at så mange som mulig skal delta. Selv om behovet for arbeidsmarkeditak reduseres og vi derfor foreslår en svak nedtrapping, bevilges mer til tilrettelagt arbeid for uføretrygdede.

Regjeringen foreslår også å videreføre nasjonal ungdomsinnsetning, og en ny rapport fra Proba samfunnsanalyse viser nettopp at de kommunene som straks har satt i gang regjeringens tiltak, brukt aktivitetsplikten og stilt krav til ungdom, har fått antallet som er utenfor, ned og mange ut i jobb og utdanning. Høyre mener at å stille krav er å bry seg, og resultatene viser at regjeringens arbeidsmarkedspolitikk virker. Det er faktisk vesentlig.

Den gamle AAP-ordningen fungerte ikke godt nok, og også denne er gjort mer arbeidsrettet. Det er en villet politikk at færre skal komme inn på ordningen og at maksimal stønadperiode skal kortes ned, slik at personer som er i ordningen, skal få raskere og mer individuell tilpasset bistand.

Fosterforeldre utfører et betydelig omsorgsopdrag for samfunnet, og derfor er det viktig med gode rammebetingelser, slik at flere kan gi omsorg til de barna som trenger det. Det er etablert en overgangsordning for fosterforeldre som mottar dagpenger eller AAP i budsjettet, men det har vist seg ikke å være gjennomførbart å utvide ordningen ytterligere innen 1. januar 2018 fordi det ikke er utredet hvordan ytterligere regelverksendringer knyttes til inntektsbegrepet og dets betydning for at avkortning kan utformes. Venstre har et forslag til saken, som Høyre vil støtte.

Hjelpemidler og tilrettelegging er sentrale tiltak for å sikre et selvstendig liv, likestilling, likebehandling og deltakelse i samfunnet. Derfor deler regjeringen Hjelpemiddelutvalgets vurdering av at det er behov for å foreta justeringer i dagens modell for å møte framtidens behov. Kommunene forvalter allerede i stor grad ordningen med enkle og høyfrekvente hjelpemidler. Vi mener at å overføre deler av ansvaret for hjelpemiddelpolitikken fra stat til kommune gir bedre og mer helhetlige tjenester til brukerne. Ingen i denne sal kan med stor troverdighet snakke om tillit til kommuner og kommunalt selvstyre dersom de i dag stemmer for forslaget om at regjeringen skal skrinlegge å utrede planene om å gjøre hjelpemiddelordningen mer effektiv og legge den nærmere brukeren. Det er å gjøre brukerne, særlig dem med størst behov, en stor bjørnetjeneste. Det presiseres at det ikke er planer om å gi kommunene det fulle ansvaret for stønad til hjelpemidler, verken på kort eller lang sikt. Framover får vi flere eldre og behovet øker, samtidig som det også vil bli flere brukere og mer avanserte hjelpemidler. Dersom disse skulle havne i samme kø, kan det gå ut over begge gruppene. Den største utfordringen, særlig for brukere med avanserte behov, er mangel på ergoterapeuter i kommunene, ikke hjelpemiddeltildelingen. Ergoterapeuttjenesten blir en lovpålagt oppgave for kommunene fra 2020. Regjeringen har gitt kommuneøkonomien et betydelig løft, som gjør at kommunene kan og bør prioritere både ergoterapitjenesten og utdeling.

Arbeidslivskriminalitet og useriøse bedrifter undergraver seriøse bedrifter og norske arbeidsplasser. Dette er alvorlig, organisert kriminalitet og skal selvsagt bekjempes. Under denne regjeringen har det blitt opprettet hele syv sentre mot arbeidslivskriminalitet, som har fått tilført midler. Regjeringen tar med andre ord arbeidslivskriminalitet på alvor og fortsetter å følge dette

opp. I 2016 ble det gjort felles kontroller i 3 200 virksomheter, over dobbelt så mange som året før. Etatene regner med at om lag 94 kriminelle aktører er satt ut av spill som følge av disse kontrollene.

Regjeringen la fram strategien mot arbeidslivskriminalitet i 2015, og denne er utarbeidet etter dialog med hovedorganisasjonene i arbeidslivet og oppdateres jevnlig.

Viktigheten av et godt organisert arbeidsliv kan ikke overvurderes, og det krever innsats fra alle parter. Høyre mener nedgangen i organiseringsgraden er bekymringsfull, men partene må selv sørge for å være relevante for et moderne arbeidsliv. Ifølge YS' arbeidslivsbarometer oppgir bare 19 pst. at medlemskap er for dyrt, mens hele 29 pst. mener fagforeningene ikke ivaretar deres interesser, og 22 pst. er motstandere av fagorganisering. Da er det kanskje ikke skattefradraget som er problemet, men manglende fornyelse eller opplevelsen av at organisering er det samme som partitilknytning.

Nivået på selve kontingenten er det fagforeningene selv som bestemmer. Kontingenten har økt mye det siste tiåret, f.eks. i NITO, hvor kontingenten gikk fra rundt 3 000 kr i 2006 til 4 400 kr i 2016, som er en økning på 47 pst. Det er ikke bare et politisk ansvar å gjøre det attraktivt å organisere seg.

De fire siste årene har helsekøene gått ned, soningskøene er nesten borte, det har blitt flere politifolk per innbygger, etterutdanningen av lærerne er tredoblet, det er nesten 500 flere helsesøstre, og 2015 og 2016 var rekordår for nyetableringer av bedrifter. Det siste er jo viktig – all den tid vi sier at vi skal satse på kvalifiseringstiltak, så man kvalifiserer seg til en fast jobb.

Norge gjør det godt på internasjonale rangeringer. Vi er nest best i Europa på homofiles rettigheter, og vi er nest best på bredbånd i verden. Vi er rangert som verdens beste land å bli gammel i, beste land for barn å vokse opp i og gikk nylig tre plasser opp til å bli kåret til verdens lykkeligste land.

Det er mye som er bra i Norge. Men som komité jobber vi mye med det som kan bli bedre. Alle som bidrar i det arbeidet, også interesseorganisasjoner, partene i arbeidslivet og enkeltpersoner, fortjener stor takk for samarbeidet, men jeg benytter også gjerne anledningen til å takke for samarbeidet i komiteen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Lise Christoffersen (A) [09:43:26]: Individets frihet, familienes valgfrihet – jeg regner med at det er et par begreper som er gjenkjennbare for representanten Nordby Lunde. Det er faner som Høyre ofte liker å heve høyt, men ikke når det gjelder foreldre med alvorlig syke barn som har behov for å ha foreldrene med seg, enten hjemme eller ved sykehusinnleggelse.

Det jeg lurer på, er: Hvorfor har Høyre blinket ut akkurat denne sårbare gruppa som ute av stand til å vite hva som er best for sine barn?

Heidi Nordby Lunde (H) [09:44:06]: Jeg reagerer lite grann på framstillingen her. Sannheten er jo at regjeringen ikke bare har utvidet ordningen til å omfatte flere, men også har tilført over 574 mill. kr mer til ordningen. Det betyr nettopp at vi vil gi flere muligheten til å ta vare på sine pleietrengende barn.

Når det gjelder en ytterligere utvidelse av ordningen, mener vi at det ikke kan skje uten en utredning, bl.a. av hvordan det påvirker arbeidslivstilknytningen, hvordan det påvirker økonomien i familien samt likestilling og integrering mv. Derfor er jeg veldig glad for at Stortinget på mandag faktisk vedtok Kristelig Folkepartis forslag om å utrede endringer i ordningen enda mer.

Men det viktigste er at vi har fått på plass en utvidelse av ordningen, og at flere nå faller inn under den, for den gamle ordningen ble oppfattet som veldig rigid og ekskluderende for mange. Så jeg er glad for at regjeringen gikk inn for den endringen.

Lise Christoffersen (A) [09:45:04]: Jeg takker for svaret og registrerer at det var masse snakk rundt det spørsmålet jeg egentlig stilte. Men jeg kan jo prøve på et annet tema, og se om det går an å få mer presise svar på det.

Nordby Lunde sa i sitt innlegg at Høyre kommer til å støtte Venstres forslag når det gjelder utvidet overgangsordning for fosterforeldre som taper trygderettigheter på å være fosterforeldre. Det står i Venstres forslag – og Heidi Nordby Lunde sa det også – at det ikke er gjennomførbart å utvide ordningen ytterligere, utover de med dagpenger og arbeidsavklaringspenger, innen 1. januar 2018, fordi det ikke er utredet hvordan ytterligere regelverksendringer knyttet til inntektsbegrepet og dets betydning for avkortning kan utformes.

Mitt spørsmål er: Hvorfor er ikke det utredet?

Heidi Nordby Lunde (H) [09:45:56]: Det er et godt spørsmål. Det viktigste er jo at regjeringen har fått på plass en overgangsordning som nettopp sikrer disse familienes økonomi. Og som jeg sa: Fosterforeldre utfører et betydelig omsorgsopdrag for samfunnet, og det er viktig med gode rammebetingelser.

I tillegg har regjeringen satt ned et utvalg, som jobber med en utredning, men den er ikke klar før i 2018. Vi venter altså på tilbakemeldingen fra dette utvalget, som skal se på helheten i rammevilkårene, ikke bare de enkeltdelene som representanten viste til.

Lise Christoffersen (A) [09:46:32]: Jeg registrerer at det var et godt spørsmål. Det var et godt spørsmål, nok

engang uten svar, så da prøver jeg meg på et tredje godt spørsmål og ser om jeg får svar på det.

Det er nå innført en overgangsordning for dagpenger og arbeidsavklaringspenger. Hvilke spørsmål knyttet til inntektsbegrepet er annerledes for fosterforeldre som blir uføre, etterlatte eller enslige forsørgere?

Heidi Nordby Lunde (H) [09:46:58]: Igjen: Det er opprettet en overgangsordning i dette budsjettet for fosterforeldre som har vært inkludert i graderingsreglene. Vi har altså satt ned et utvalg som ikke bare skal se på dette, men på helheten i rammevilkårene til fosterforeldre, og som skal levere sin innstilling i 2018. Jeg mener at så lenge man har en overgangsordning på plass, og det kommer et utvalg som har hatt en helhetlig vurdering av dette, kan vi vente til det har konkludert, og så komme tilbake til Stortinget med et helhetlig forslag.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [09:47:45]: Arbeidskriminaliteten er omfattende i Norge. Folk fornemmer at det er juks. Hvordan det er juks, er uklart, og lite blir oppdaget. Det er jo sånn at kriminelle er fagfolk i sitt fag, og det er vel også de arbeidskriminelle. Vi står altså overfor en meget krevende og kostbar jobb for offentlige myndigheter.

Det som er kontrollmyndighetenes melding til oss, er at det er en rekke gråsoner i lov- og regelverk – en rekke gråsoner som gjør at både kontrollmyndigheter og de som er arbeidsgivere og arbeidstakere, vanskelig kan ta tak i og påpeke hva som er kriminelt.

Mitt spørsmål er: Vil Høyre arbeide for å få vekk gråsonene, altså få på plass et lov- og regelverk som blir enklere å praktisere for alle parter?

Heidi Nordby Lunde (H) [09:48:51]: Takk for spørsmålet. Representanten er inne på noe veldig viktig, og jeg deler langt på vei problembeskrivelsen, for, som jeg sa i mitt innlegg, arbeidslivskriminalitet og useriøse bedrifter undergraver norske bedrifter og seriøse arbeidsplasser, og ikke minst også den norske modellen.

Regjeringen la i 2015, sammen med partene i arbeidslivet, fram en strategi mot arbeidslivskriminalitet, som er i kontinuerlig utvikling. Med en gang det oppdages nye vendinger, med en gang vi ser nye problemstillinger, skal det utvikles nye tiltak og ny politikk på området, som også bør bidra til å fjerne de gråsonene som måtte eksistere.

Så er det nok noen av de feltene hvor det i dag er gråsoner, der man ikke umiddelbart har løsningene som skal til. Men dette er noe som er under kontinuerlig utvikling. Vi ser også at det innen arbeidslivskriminalitet utvikler seg fort, og at man tilpasser seg de løsningene vi presenterer, så her må vi være kontinuerlig på.

Solfrid Lerbrekk (SV) [09:50:03]: Talet på ungdomar som søker seg til bl.a. byggfag i Oslo-området, er kritisk lågt, i alle fall om ein meiner at det er viktig med norske bygningsarbeidarar med fagkompetanse. Mykje av grunnen til dette er at faget har mista ein god del status. Det er veldig få faste jobbar og utruleg mange arbeidsinnvandrarar utan fagkompetanse på desse arbeidsplassane. Dette gjer faget mindre attraktivt å utdanna seg til for norske ungdomar.

Eg reknar ikkje med at Høgre er spesielt for å stengja ute bemanningsbransjen frå dette området, men representantane frå Høgre har innrømt at det er store problem med useriøsitet i byggjebransjen i Oslo-området. Kva tenkjer Høgre då er løysinga, og kva vil dei gjera for å få fleire ungdomar til å villa jobba i denne bransjen?

Heidi Nordby Lunde (H) [09:51:06]: Igjen takk for et godt spørsmål.

Vi er enig i at arbeidskriminalitet og useriøse bedrifter undergraver seriøse bedrifter, og det skal selvsagt bekjempes.

Vi kommer til å mangle fagarbeidere i framtiden. Dette er framtidsrettede arbeidsplasser. Vi ønsker at fleire unge skal søke seg hit. Det viser at vi må bekjempe arbeidslivskriminaliteten, så jeg er helt enig med representanten i det. Men jeg er ikke enig i at innleie eller midlertidige ansettelser er en del av problemet. Jeg mener at det er en del av løsningen.

Undersøkelser viser bl.a. at om lag 60 pst. av unge arbeidstakere får fast ansettelse i sin første jobb. Generelt er det heller ikke mye innleie i arbeidsmarkedet. Det er under 2 pst. av alle årsverk som utføres av innleide fra bemanningsforetak, inkludert innleie fra utenlandske foretak. Så forbud er ikke veien å gå. Men vi ser at det er store utfordringer i enkeltbransjer, og det må vi gripe tak i.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [09:52:23]: Vi skal nå behandle et budsjett på om lag 445 mrd. kr, eller om lag en tredjedel av hele statsbudsjettet. Ingen komité har tilsvarende størrelse på budsjettet, og heller ingen komité har poster med større betydning for folk, som krever fellesskapets solidaritet. Samtidig har arbeids- og sosialkomiteen ansvaret for arbeidslivspolitikken. Ingen ting er viktigere enn at vi som folkevalgte legger til rette for at folk med arbeidsevne, full eller delvis, kan skaffe seg trygg inntekt til å leve av.

Historisk er arbeidslivspolitikken et av de viktigste konfliktområdene mellom partiene. Svakt regulert arbeidsliv gir ubalanse i tilbud og etterspørsel av arbeidskraft samt tilhørende ubalanse i maktforhold mellom den som lever av sin arbeidsinntekt, som lønsmotta-

ker eller sjølstendig næringsdrivende, og den som er arbeidsgiver eller kjøper av de manges utbud av varer og tjenester. Både samfunnet, næringslivet og de mange ansatte og sjølstendig næringsdrivende taper etter Senterpartiets syn på et svakt regulert arbeidsliv. Et slikt arbeidsliv gir dårligere arbeidsproduktivitet, mindre grunnlag for tillit, større utrygghet for inntekt å leve av, og familielivet taper også sjølsagt når arbeidsvilkår og inntekt blir mer uforutsigbart.

For stadig større deler av norsk arbeidsliv erfarer folk at dette skjer nå, og den utviklingen må snus. Det er EØS-avtalen med fri arbeidsinnvandring fra land utenfor Norden, hvor lønns- og arbeidsvilkår er langt dårligere enn i Norge, som har en skyhøy reell arbeidsledighet, som er drivkraften bak denne utviklingen, som svekker tryggheten for norske lønns- og arbeidsvilkår, og som endrer maktforhold, slik at upersonlige arbeidsgivere eller vare- og tjenestekjøpere bemektiger seg på de manges arbeidsinnsats.

Høyre har hatt sin faste plass i dette politiske konfliktområdet, så også i dag. Ingen skal beskyldes Høyre for å vingle, men konsekvensen av Høyres ideologi om svakt regulert arbeidsliv må de og vi få tydeligere fram, slik at konflikter og framtidige valg blir tydeligere.

Venstre har i denne stortingsperioden ikke prioritert å være representert i arbeids- og sosialkomiteen. Det som har skjedd i forrige periode, fra 2013 til 2017, viser at behovet for en plass imidlertid ikke er så stort, fordi da framsto Venstre nærmest som en spydspiss for et enda mer uregulert arbeidsliv. Derfor er det bare en nyanseforskjell mellom dagens Venstre og Høyres fraksjonsleder i komiteen, Heidi Nordby Lunde, som titulerrer seg som «Right Wing Conservative». Hun er tidligere medlem i det økonomiske, liberalistiske Fremskrittspartiet. Det er linjer over representantens arbeid.

Av erfaring vet vi i Senterpartiet hva dette betyr for kamp når det gjelder Senterpartiets grunnverdier.

Kristelig Folkepartis sentrale personlighet ved dannelsen av partiet i 1933 var Nils Lavik fra Eksingedalen. For partiet var betydningen av et trygt familieliv, og ikke minst tid til familie, viktig. Dette forutsatte et bedre organisert arbeidsliv med mer balanserte maktforhold. Jeg har erfart at disse kjerneverdier i Kristelig Folkeparti også står sterkt i dag. Spørsmålet i denne stortingsperioden blir derfor hvordan Kristelig Folkeparti vil forvalte arven fra Lavik. Vil en styrke de politiske krefter som ønsker et mer velorganisert arbeidsliv med en sterkere arbeidsmiljølov, hvor det legges til rette for faste ansettelser for arbeidsgiver, og at dette grunnsyn fremmes i alle deler av arbeidslivet?

Senterpartiets linje er klar. Vi ønsker regulert arbeidsliv med fri arbeidsinnvandring fra land utenfor Norden, en sterkere arbeidsmiljølov, fremme fagorganisering, og vi vil vitali-

sere debatten ved at vi blir dyktigere ombudsmenn og -kvinner for arbeidsfolk som erfarer arbeidslivets virkelighet. Vi er lydhøre for forslag til nye og bedre løsninger som fremmer større trygghet og forutsigbarhet i arbeidslivet. Det er ikke mulig å oppnå full sysselsetting og et velorganisert arbeidsmarked samtidig som det er fri EØS-innvandring fra land utenfor Norden. Derfor er Senterpartiet bekymret for hvordan EØS-avtalen ødelegger arbeidslivet og også medvirker til å skape politikerforakt. Mange av de samfunnsløsninger som vi går til valg på, viser seg ikke å være mulig å gjennomføre fordi muligheten til å kontrollere og organisere arbeidslivet svekkes gjennom EØS-avtalen.

Jeg vil understreke at det er ikke den enkelte arbeidstaker fra EØS-land som er problemet, men systemet med fri arbeidsinnvandring uten krav til verken innhold i ansettelseskontraktene eller bolig, noe som underminerer jambyrdige forhold i det norske arbeidslivet.

Norge har siden 1954 levd godt med et grenseløst arbeidsmarked i Norden. Dette fordi de nordiske land har hatt ganske lik levestandard og noenlunde like lønns- og arbeidsvilkår. EU-systemet med fri arbeidsinnvandring fra land med stor ledighet og svært dårlige lønns- og arbeidsvilkår fører sjølsagt til at alle disse flittige arbeidsfolkene forrykker balansen mellom tilbud og etterspørsel av arbeidskraft i stadig flere store praktiske yrkesgrupper i Norge. Maktforholdene i norsk arbeidsliv blir slik sett grunnleggende endret. Vi kan ikke sitte rolig og se på at lønns- og arbeidsvilkår som er kjempet fram gjennom 100 år i fagbevegelsen, ødelegges i løpet av noen få år. Derfor er vi nødt til å følge opp dette konsekvent på alle områder.

Senterpartiet har skrevet omfattende generelle merknader. Der framgår vår hovedlinje om det velorganiserte arbeidslivet, satsing mot arbeidslivskriminalitet, prioritering av minstepensjonister, bedre sykepengeordning for sjølstendig næringsdrivende og tiltak for de svakest stilte. Nav er for Senterpartiet et prioritert område, hvor tjenestene må kraftig forbedres ved at lokale Nav-kontor i kommunene får flere fagfolk med myndighet til å løse folks vanskelige situasjon ved en direkte kontakt med folk som sliter. Dette krever at Nav reformeres. Parolen «ei dør inn til den som trenger det» må bli virkelighet. Dermed må omfanget av ansatte i spesialavdelingene reduseres til fordel for en kompetent førstelinje med mer ansvar og myndighet. Nav er en organisasjon med et budsjett – og jeg vil understreke det – snart på linje med hele jordbruksoppgjøret, som jeg har litt kjennskap til. Så det er viktig å fokusere på samfunnsoppdraget til Nav, at det løses med kvalitet og effektivitet. Den personen, det hele mennesket, som trenger bistand ved ledighet, sykdom, rehabilitering eller

økonomisk hjelp må stå i sentrum hos erfarne fagfolk i Nav.

Senterpartiet har en rekke endringer i budsjettet. Vi ønsker å fremme situasjonen for de svakest stilte og legger derfor inn budsjett penger til 500 nye varige tilrettelegte arbeidsplasser – VTA – og vi fremmer forslag sammen med SV om at det skal være en statlig finansiert plass for alle ungdommer som går ut av videregående skole.

Videre har vi omdisponeringer av bevilgninger innenfor Nav – 200 mill. kr til å gjennomføre det jeg nå nettopp har presentert.

Vi går imot en rekke kutt i ulike stønadsordninger, som gjelder mennesker som sliter. Vi er tydelig på at minstepensjonistene må få økt prioritering. Vi er tydelig på at pensjonistene skal få pensjonslappen dersom de har behov for det. Vi er tydelig på sykelønnsordningen for sjølstendig næringsdrivende må bedres. Det er svært få i denne sal som er klar over at for sjølstendig næringsdrivende er det 16 karensdager, og etter 16 karensdager er det 75 pst. sykelønnsdekning. Det er en himmelvid forskjell fra det som gjelder for lønnsinntakere, og dette er til de grader en hemske, ikke minst for kvinner, for å bli sjølstendig næringsdrivende.

Senterpartiet går imot at den statlig finansierte hjelpeordningen skal endres. Vi er uenig i regjeringas vurdering og har fremmet forslag til en rekke forbedringer innenfor et system med statlig innsats. Vi går inn for å bruke mere penger på habilitering og rehabilitering i kommunene, 100 mill. kr. Vi går imot å fjerne hjelpestønadens sats 0 fra 1. juli 2018, og vi går også imot, sjølsagt, regjeringas forslag om endringer i dagpengeordningen.

Sykefraværet er en stor utfordring, ikke minst sykefraværet i offentlig sektor. Sykefraværet i kommuner og fylkeskommuner er på nærmere 10 pst. Det innebar en kostnad for kommuner, fylkeskommuner og stat i 2015 på nærmere 22 mrd. kr. Det er et stort behov for å rette søkelyset på kultur, ledelse innenfor offentlig sektor, og vi har i vår merknad kommentert hva som har skjedd ved sykefravær på Kviteseid Omsorgssenter i Telemark, hvor sykefraværet er redusert med nærmere 70 pst. som følge av dyktige, myndige og inkluderende ledere.

Barnetillegget i uføretrygden er et annet gjentakende og tilbakevendende punkt, og jeg vil bare være helt tydelig på det som Senterpartiet har sagt tidligere, at samfunnet må noen ganger stille opp med ytelser som samlet sett gir større inntekt enn inntekt før uførhet. Det gjelder ikke minst for barnetillegget i uføretrygden. Her kan vi ikke sette begrensninger, slik som regjeringa og flertallspartiene har gjort.

For øvrig tar jeg opp de forslag som Senterpartiet har alene eller sammen med andre.

Presidenten: Representanten Lundteigen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Atle Simonsen (FrP) [10:02:52]: Jeg skal se vekk fra at den selvutnevnte kapitalisten Lundteigen presterte å omtale liberalisme og det å være liberalist i negative ordelag. Men vi ser en historisk dreining i politikken denne høsten. Skattedebatten og finansdebatten har lært oss at Senterpartiet ønsker å øke skattene mer enn Arbeiderpartiet. Det kan iallfall ikke jeg huske har skjedd før. Det er mulig at representanten Lundteigen av naturlige årsaker kan huske litt lenger tilbake i tid enn hva jeg kan, men jeg tror at dette er historisk. Det spesielle med dette er at det siste året har Senterpartiet forsøkt å framstå som et mer høyrevennlig parti, på tross av at en har beholdt den samme sosialistiske politikken. Spørsmålet mitt er om sannheten nå er at Senterpartiet står til venstre for Arbeiderpartiet.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:03:44]: Senterpartiet er Senterpartiet, så det er veldig tydelig, og vi utvikler vår politikk i den tradisjonen som vi står i. At jeg skulle være en sjølutnevnt kapitalist – nei, det har jeg ikke trengt, for fra tidligere representant Per-Kristian Foss har jeg blitt utnevnt til urkapitalist, og det kjenner jeg meg godt igjen i. Det å være kapitalist, villig til å korrigere markedskreftene, er den gode delen av norsk tradisjon, det er hele kriseforliket tilbake i 1935.

Så til skatten: Representanten gir her inntrykk av at enhver skatt er økt inntektsskatt for personer. Det er ikke slik. Senterpartiet har fremmet forslag til økninger bl.a. på skatt på finansforetak, som i dag har fritak for moms. Slike skatteøkninger for finanssektoren er kloke, rettferdige og nødvendige tiltak, det blir penger av det, og derfor har vi et betydelig beløp.

Atle Simonsen (FrP) [10:04:48]: Nå bekreftet vel Lundteigen at han har en bedre hukommelse enn jeg – jeg kan i hvert fall ikke huske det som skjedde i 1935. Men det er nå sånn at denne regjeringen har kuttet skattene. Vi har faktisk kuttet skattene så mye at en vanlig familie nå sitter igjen med 10 000 kr mer enn de gjorde før vi kom i regjering. Det er flere representanter fra venstresiden som betegner dette som småpenger, eller lommerusk – at dette er penger som ikke monner. Jeg mener at en krone mindre i skatt er ikke en krone mindre til velferd, det er en krone mer til fritidsaktiviteter, til klær og til ferier for barnefamilier. Mitt spørsmål blir om Lundteigen også mener at 10 000 kr er småpenger og lommerusk.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:05:45]: Nei, 10 000 kr er ikke småpenger og lommerusk, i hvert fall ikke for dem

som har lite. Hvis 10 000 kr hadde vært skatteletten til dem som har 170 kr timen, hadde det vært et betydelig beløp, men det er ikke det regjeringspartiene står for.

Det som er Senterpartiets skattepolitiske linje, er skatt etter evne, altså en progressiv inntektsbeskatning, og en formuesskatt som er en ekstra skatt på en arbeidsfri inntekt utover en viss størrelse. Det er vår basis, og der står vi. Det betyr at vi går inn for skattelettelse for dem som sliter, og de som har betydelig skatteevne, altså høy inntekt, har mulighet til å yte mer for fellesskapet, når vi ser på privat rikdom og økonomiske vanskeligheter med å finansiere skole- og helsetilbud rundt omkring i kommunene.

André N. Skjelstad (V) [10:06:54]: Jeg tror vi først må avklare at Per Olaf Lundteigen ikke var til stede i 1935. Men det kunne være fristende å spørre om Per Olaf Lundteigen ser noen positive elementer i EØS-avtalen, om det finnes noe i hans hode som han synes er positivt ved den. Men la nå det ligge.

Nå er vi innenfor arbeids- og sosialfeltet. Jeg hører Lundteigen prate med klar og konsis utestemme, og han har levert et forslag – sammen med Sosialistisk Venstreparti – om en garanti for VTA-plasser. Hvorfor mener representanten Lundteigen at en slik garanti vil være et konstruktivt bidrag til å skaffe flere VTA-plasser?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:07:45]: EØS-avtalen har flere positive sider – det kulturelle samkvemmet, det vitenskapelige samkvemmet. Det er positivt at det er utviklet videre, det er ikke noen tvil om det. Men det å ha fri bevegelse av arbeidskraft innebærer større ulemper enn fordeler. Det er nasjonalstatenes ansvar å sikre at en har full sysselsetting. Det gjelder også de som bare delvis har arbeidsevne, og de kommer i dag veldig dårlig ut. Senterpartiets hovedanliggende er at det regulerte arbeidslivet sikrer de manges inntekt.

Når det så gjelder VTA: Det som er situasjonen, er at en rekke foreldre med ungdommer som er ferdig med videregående skole, erfarer at en ikke har en sømløs overgang til varig tilrettelagt arbeid, slik at en tilnærmet kan ha en grei livssituasjon. Det ønsker vi å rettighetsfeste at de skal ha.

André N. Skjelstad (V) [10:08:58]: For å dykke litt mer i det som representanten Lundteigen brukte bare 14 sekunder på å si noe om, VTA-plasser: Er det ikke slik – hvis en får den såkalt sømløse overgangen som Lundteigen her snakker om – at det fort blir en sovepute, at en blir værende innenfor de VTA-plassene, i stedet for at en kanskje bidrar til å hjelpe denne ungdommen raskere ut i et yrkesaktivt liv? Er ikke det en fare med det forslaget som Lundteigen har fremmet i dag? Selvfølge-

lig vil jeg tro at han ikke mener det, men det kunne vært interessant med en refleksjon rundt akkurat det.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:09:42]: Jeg kan referere hva som er forslaget vårt:

«Stortinget ber regjeringen fra 1. august 2018 ha klart et regelverk som gir ungdommer med behov for Varig tilrettelagt arbeid (VTA) rett på slik statlig finansiert plass.»

Dette er ungdommer som er i den helsemessige situasjonen at de er uføretrygdet. Vi snakker her om de svakeste, som kan få et arbeidstilbud, noe som gjør at de kan se lyst på dagen når de våkner – fordi de har noe å gå til.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Solfrid Lerbrekk (SV) [10:10:45]: Å få folk i arbeid samtidig som ein tek godt hand om dei som ikkje er i arbeid, er sjølve nøkkelen til eit samfunn med små forskjellar. Me har framleis mange som ikkje får jobb, og veldig mange er langtidsledige. Det er svært bekymringsfullt at regjeringa meiner at den beste medisinen mot dette er å innføra usosiale kutt framfor å bruka pengane på ein meir målretta måte. Som samfunn er me best tente med at flest mogleg er i jobb. Det er det brei einigheit om her i salen.

Samtidig har me som samfunn eit stort ansvar for å få dette til. Me i SV har i vårt alternative budsjett foreslått 342 mill. kr til ein reell ungdomsgaranti for å få folk ut i jobb. Me vil sikra at kvar einaste ungdom vert godt følgd opp og får koma godt i gang med sine ønske, anten det er å fullføra ein grad, å få hjelp til å søkja jobb eller å ta eit fagbrev.

Me kan sjå i ein reportasje på TV2 at dagens arbeidstreningstiltak ikkje fungerer. Det er mange ungdommar som går lang tid i arbeidstrening for så å ikkje koma seg vidare. Mange av desse er flinke folk som vil jobba. Me i SV meiner at tilrettelegging for å få fleire læreplassar og ei større satsing slik at fleire skal få fullført utdanninga, vil vera ei betre plassering av pengane. Eg meiner at regjeringa taklar dette for passivt, då ein person plassert i tiltak ser betre ut på statistikken, og regjeringa seier seg fornøgd med det.

I tillegg til dette har me prioritert pengar til ei kraftig satsing på likestilling og på kampen mot arbeidslivskriminalitet. Dagens likestillingskamp handlar i stor grad om ufrivillig deltidsarbeid, og difor har me lagt inn i vårt alternative budsjett ei satsing på 42 mill. kr for – i alle fall godt på veg – å få bukt med dette problemet. Arbeidslivskriminalitet er ein av dei største truslane mot vårt velferdssamfunn. Difor er me nøydde til å ta meir aktive grep som verkar mot det. Me må leggja til rette for eit

meir organisert arbeidsliv då me veit at det er eit av dei viktigaste grepa for å få eit meir seriøst arbeidsliv.

Her sit regjeringa på gjerdet, sjølv om dei seier at dei er einige i beskrivinga. Det opplever eg som tomme ord då me ikkje ser ei auka prioritering til Arbeidstilsynet i budsjettet, og dei gjer heller ikkje noko for å få fleire til å organisera seg, verken på den eine eller andre sida.

Vidare er me sterke motstandarar av alle usosiale kutt til dei som har minst frå før. Det gjeld aleineforsørgjarar, skatt på sluttvederlag og auka barnehagepris mens barnetrygda står i ro. Alt dette rammar dei som har minst, mest. Me ser tydeleg at dei som har minst, no betaler for skattefesten til dei som allereie har mykje frå før.

Me i SV vil heller føra ein politikk for dei mange – ikkje for dei få.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Lise Christoffersen (A) [10:14:32]: SV fortjener stor takk for den jobben de har gjort for foreldre med alvorlig syke barn, og en ny sammensetning av Stortinget etter valget har ført til at Stortinget nå har pålagt regjeringa til å komme med en sak i løpet av 2018.

Så ser vi dessverre at det etter hvert er i ferd med å utvikle seg en ny form for solbergsk parlamentarisme, som går ut på at regjeringa legger opp en taktikk for å unngå å oppfylle Stortingets vedtak i en del saker som er viktige bl.a. for svake grupper. Det kan se ut som om det er tilfelle også når det gjelder pleiepenger. I hvert fall sa Høyres talsperson i vandrehallen at dette forslaget kom aldri til å bli gjennomført.

Spørsmålet mitt er: Er SV i beredskap for å sørge for at dette vedtaket faktisk blir gjennomført dersom vi skulle oppleve ny trening fra regjeringas side?

Solfrid Lerbrekk (SV) [10:15:33]: Takk for spørsmålet. Eg kan seia ja, me er i beredskap, men eg må òg seia at Kristeleg Folkeparti bør vera nokså bevisst på det ansvaret dei sjølve har teke på seg med eit oppmodingsvedtak til regjeringa på den måten som dei har gjort. Eg meiner at det største ansvaret ligg på dei, men me skal sjølv sagt passa på at det vert gjort, i den grad me kan.

Vidare vil eg nemna at eg trur ikkje at Kristeleg Folkeparti heilt har sett konsekvensen av å gje eit år med ventetid for å få denne lova innført. Det har ganske store konsekvensar for dei alvorlegast stilte familiane i desse situasjonane.

Kristian Tonning Riise (H) [10:16:37]: Å forhindre at ungdom blir gående passive er noe av det viktigste vi kan gjøre. Ungdom som står utenfor skole og arbeidsliv, må fanges opp tidlig. Vi vet at det blir vanskeligere å komme inn i arbeidslivet dess lenger utenforskapet va-

rer. Derfor satser regjeringen 100 mill. kr på en forsterket ungdomsinnsats i budsjettet for 2018.

Så ser jeg at i SVs alternative budsjett skal en i stedet for regjeringens ungdomsinnsats ha en såkalt ungdomsgaranti, som sikrer unge under 25 år arbeid, aktivitet eller kvalifisering innen tre måneder.

Mitt spørsmål er: Hvordan skal SVs garanti egentlig fungere, og hva er den praktiske forskjellen på denne garantien og regjeringens ungdomsinnsats?

Solfrid Lerbrekk (SV) [10:17:28]: Det ligg meir pengar i denne garantien enn det ligg i det som vert nemnt frå regjeringa si side. Vår garanti vil i mykje større grad vera enkeltretta tiltak og individuelle oppfølgingsløp frå Nav. Det kostar litt meir, og samtidig vil me bruka ein god del av pengane til å auka talet på læreplassar, spesielt for dei ungdomane som treng å få fullført på denne måten.

Kristian Tonning Riise (H) [10:18:09]: Denne ungdomsinnsatsen til regjeringen erstatter tre tidligere garantiordninger fra forrige regjering, som ikke fungerte. Det var bl.a. en rapport fra FAFO i 2015 som slo fast at ordningen burde vært utformet på en helt annen måte. Det er det regjeringen nå har gjort noe med, og så langt viser ungdomsinnsatsen lovende resultater. Vi ser at ungdom ikke bare får en aktivitetsplan, men de får et individuelt tilpasset arbeidsrettet tilbud og prioriteres enda raskere i Nav. Det jeg egentlig lurer på, er hva det er med denne nye garantien til SV, som åpenbart skal fungere på en helt annen måte enn de tre garantiene fungerte under forrige regjering.

Solfrid Lerbrekk (SV) [10:18:58]: Det eg trur representanten her refererer til, at det er mange fleire ungdomar i aktivitet og på tiltak, har det nettopp kome ein forskingsrapport om, om korleis desse arbeidsmarknadstiltaka, som det er mange av på arbeidsmarknaden i dag, verkar. Rapporten viser tydeleg at folk som er på arbeidsmarknadstiltak, i ei aktivitetsplikt som regjeringa har innført, har vanskelegare for å få jobb enn dei som står heilt utan jobb, eller dei som har jobb og søker ny jobb. Eg kan ikkje heilt sjå kvifor representanten Tonning Riise er så fornøgd med det. Vidare meiner eg at det i større grad er enklare å få fullført eit læreløp og ta fagbrev om ein verkeleg vil det, enn om ein har ein praksisplass som utan vidare varar i fem år.

Atle Simonsen (FrP) [10:20:13]: SV snakker mye i sine innlegg om kutt som de er imot, men det er flere kutt SV har stått for i denne salen. Flere ganger har det vært debatt om avkorting for gifte og samboende pensjonister, og Sosialistisk Venstreparti gikk høyt på

banen og var mot at regjeringen reduserte avkorting, som medførte at gifte og samboende pensjonister får 8 000–9 000 kr mer.

Siden SV støtter dette prinsippet om avkorting, er mitt spørsmål: Er det aktuelt for SV å innføre avkorting av sykepenger, dagpenger eller på andre områder, eller er det kun landets pensjonister som skal straffes på grunn av at de er gifte eller samboende?

Solfrid Lerbrekk (SV) [10:20:57]: Når det gjeld avkorting, såg nok me at avkorting for gifte og sambuande pensjonistar i større grad ville falla på dei som ikkje hadde lite pengar, og då ikkje hadde noka innretting mot dei som verkeleg sit dårleg i det. Elles kan eg avkrefta fullt og heilt at me er for avkorting av sjukepenge eller dagpenge og andre ordningar.

André N. Skjelstad (V) [10:21:38]: SV er rask med å kritisere den manglende varmen i borgerlig budsjett-samarbeid. Det gjentas til stadighet. Men med denne budsjettenigheten leverer vi en økt inntektsgrense for rett til gratis kjernetid i barnehagen, 533 500 kr fra 1. august 2018. Er ikke dette en endring som SV kanskje i større grad burde applaudert istedenfor å kritisere?

Solfrid Lerbrekk (SV) [10:22:10]: Jo, det er fleire ting som både Venstre og Kristeleg Folkeparti har bidratt med i budsjettforhandlingane, som har vore betre enn det utgangspunktet var. Så om representanten føler han treng ein klapp på skuldra for det, skal han få det av meg.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

André N. Skjelstad (V) [10:22:40]: I 1914 sa en av Venstres store sønner, Johan Castberg, følgende:

«Det har meldt sig med stadig stigende styrke, at civilisationen og fremskridtet kræver, at samfundet i sin helhet verner om barnet og derigjennem verner om den kommende generation.»

Dette er min inngang til dagens debatt om kapitlene under statsbudsjettet som faller under arbeids- og sosialkapitlene. Vi har to hovedoppgaver gjennom det budsjettet. Det ene er å sikre at flere kommer i arbeid, og det andre er å hjelpe dem som trenger det mest. Dette er grupper som står svakest, og som trenger samfunnets støtte.

En sak som vi har prioritert lenge, er å øke antallet varige tilrettelagte arbeidsplasser, den såkalte VTA-ordningen. Vi vet hvor viktig disse arbeidsplassene er for dem det gjelder, og hvor avgjørende det er at vi forsøker å holde tritt med etterspørselen. Dette er en ordning som bygger opp under arbeidslinja og gir verdighet og mening for veldig mange. Derfor er vi også stolt over at budsjettavtalen vi fant fram til sammen med regjerings-

partiene og Kristelig Folkeparti, øker antallet med 200 plasser.

En annen gruppe som er avhengig av offentlig støtte for fullverdig deltakelse i samfunnslivet, er synshemmede. At de som trenger det, skal få tilgang til tilstrekkelig lese- og sekretærhjelp, har vært en viktig seier i budsjettforhandlingene. Derfor er vi også fornøyd med at maksimumsgrensen i dag økes.

I vår vedtok Stortinget en endring i pleiepengeordningen som doblet antallet som kunne støtte seg til ordningen i en utrolig vanskelig tid, når barna er syke. Venstre er stolt over å ha vært med på den utvidelsen, og selv om vi ikke vant fram med alle våre primærstandpunkt den gangen, fikk vi sikret et viktig unntak fra tidskontoen for foreldre med barn som har svært alvorlige sykdommer. Vi er glad for at ordningen har blitt ytterligere styrket gjennom budsjettbehandlingen, og at alle de som nå får tilgang til ordningen, vil motta 100 pst. kompensasjon i inntil fem år. At unntaket fra 18-årsgrensen for barn med en funksjonshemming i tillegg gjeninnføres, betyr mye for mange og er en grunn til at vi i dag er stolte over en ordning som lå uforandret i flere år med rød-grønt styre.

Budsjettenigheten vi nå har kommet fram til med regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti, oppnår mange gode målsettinger. Vi øker innsatsen for å redusere ungdomsarbeidsledigheten. Karrieresenter med fokus på unge, webportaler og andre ungdomsrettede tiltak vil hjelpe dem som sliter med å komme inn på arbeidsmarkedet etter endt utdanning og skolegang. Dette vil ha viktige sosialøkonomiske ringvirkninger som på sikt vil være den viktigste oppgaven for å sikre velferdsstatens bærekraft.

I årets budsjettproposisjon annonserte regjeringen sitt ønske om å flytte hjelpemiddelansvaret til kommunene. Det har Venstre og Kristelig Folkeparti lenge vært kritiske til – for Venstres del er det ikke ideen om at hjelpemiddeladministrasjonen hører hjemme på lokalt nivå, men at dagens kommunestruktur og kommuneøkonomi ikke er i stand til å takle den oppgaven som regjeringen nå ønsker å pålegge dem. Venstre vil alltid stå på for mer desentralisering av oppgaver, men bare der det er forsvarlig. Hvis en flytting vil svekke hjelpemiddeltilbudet i Norge, vil dette gjøre det vanskeligere for dem som er avhengige av hjelpemidlene, å delta i arbeids- og samfunnslivet. Det går på tvers av arbeidslinjen vi deler som formål på borgerlig side, og er grunnen til at jeg ikke går for det forslaget.

I vår sikret Venstre gjennomslag for et enstemmig anmodningsvedtak om å be regjeringen sikre at fosterforeldre ikke lider et nettotap i trygdeytelser som følge av sine oppgaver som fosterforeldre. Regjeringen har fulgt opp vedtaket med en overgangsordning som sikrer

langt flere mot slike tap, men alle er ennå ikke dekket. Jeg og Venstre er skuffet over at regjeringen ikke har kommet lenger i denne saken, men forstår at det er mer komplisert enn først antatt å sikre at ingen lider et nettotap av trygdeytelser som følge av å være fosterforeldre. Jeg vil derfor understreke at Venstre ikke anser dette anmodningsvedtaket som utkvittert, og at vi kommer til å ta det opp igjen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2018. Vi er et steg på riktig vei, men mye må fortsatt gjøres for at vi skal oppnå det jeg oppfatter som holdningen til et samlet storting: Man skal ikke risikere å tape i offentlige ytelser fordi man stiller seg til disposisjon som fosterforeldre. Derfor er jeg glad for å ha fremmet et løst forslag i dag som setter et klart ambisjonsnivå for en viktig videreutvikling av overgangsordningen.

Jeg begynte mitt innlegg med en referanse til Johan Castberg der han framhevet at barna var nøkkelen til framtidige generasjoners suksess. Dette arbeidet er akkurat det vi har å gjøre – gjennom å hjelpe flere unge i arbeid, ved å skape nye varig tilrettelagte arbeidsplasser eller ved å utbedre pleiepengeordningen og godtgjørelser for fosterforeldre. Derfor ser jeg fram til denne debatten og til å få vedtatt vårt forslag.

Jeg tar opp Venstres forslag.

Presidenten: Representanten André N. Skjelstad har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Svein Roald Hansen (A) [10:27:53]: Det er nå avklart at Venstre skal gå i forhandlinger med regjeringen med sikte på å gå inn i regjeringen. Da dette ble klart, sa partileder Trine Skei Grande at de gikk inn i regjeringen for å gjennomføre «det store sosiale prosjektet som er den frihetsreformen Norge trenger». Det skulle bli en grønnere, rausere og mer sosialliberal regjering med Venstre inne. Hvordan passer Venstres programforslag om kutt i sykelønnen, forkledd som harmonisering med dagpengeivået, inn i dette store prosjektet?

André N. Skjelstad (V) [10:28:38]: Som representanten Hansen vet, er det slik at om vi skal ha nok til kommende generasjoner over tid, er vi nødt til å målrette de velferdsordningene vi har. Vi har hele tiden sagt at vi i forbindelse med sykepengeordningen vil skjerme dem som er kronisk syke, men vi har ikke kommet dit hen at vi har landet dette ennå. Det har vi ikke gjort i denne sal heller. Vi har hele tiden, når det gjelder sykepenge, sett det i et generasjonsperspektiv, for hvis vi ikke er villige til å se på de velferdsordningene vi har, over tid, vil vi heller ikke ha nok til de kommende generasjonene. Det tror jeg for så vidt at Hansen er enig i.

Karin Andersen (SV) [10:29:35]: Jeg merker meg at Venstre bruker begrepet «rausere» i sin retorikk. Det vi har sett de siste fire årene, er jo en veldig raus politikk. Det ene er at man bruker vanvittig mye mer penger enn noen har gjort før, og man har hatt svært rause skattelettelse til mennesker med svært høye formuer og svært høye inntekter. Det andre er at det har vært en ganske målrettet kuttpolitikk mot de mest vanskeligstilte, som bl.a. sliter med å få fotfeste i arbeidslivet. Jeg kunne tenke meg å spørre representanten fra Venstre om han kan definere litt nærmere den rausheten som han mener at denne regjeringen og Venstre skal bidra til framover. Er det en politikk i den samme retningen, der forskjellene skal øke, de mest vanskeligstilte skal bære byrdene og de rikeste få mer?

André N. Skjelstad (V) [10:30:38]: Inngangen til spørsmålet fra representanten fra SV er slik jeg på mange måter hadde forventet. En kunne for så vidt kanskje ha et håp om at representanten fra SV fikk med seg det jeg spurte hennes medrepresentant om i en tidligere replikkveksling, om hva som er et målrettet, raust system. Vi gjør det bedre, ikke minst for de fattigste eller de som har de laveste inntektene, ved f.eks. å heve beløpsgrensen til 533 500 kr for å få gratis kjernetid. Men ut fra mitt spørsmål skjønner jeg at det også er feil for representanten Andersen.

Det er dog sånn at vi skal fordele verdier. Det betyr at vi må ha noen verdier å fordele. Hvis vi strammer inn overfor det næringslivet som representanten Andersen tydeligvis er så imot, blir det lite verdier å fordele til ofentlig velferd.

Karin Andersen (SV) [10:31:37]: Da kan jeg spørre representanten fra Venstre om han har lest OECDs rapport fra 2014. Der oppfordrer OECD Norge til en bedre fordeling, at man skal øke skattene for dem som har mest, lette dem for dem som har minst, og bedre ytelse til dem som har minst. Da konkluderer OECD med at vi vil få økt verdiskapingen i Norge med ca. 9 pst. Det er ingen motsetning mellom å bistå bedre dem som har et vanskelig liv, og verdiskaping. Tvert imot – hvis vi deler mer, skaper vi mer, for da vil mennesker som har et vanskelig liv, klare å bruke sine krefter på f.eks. å skaffe seg kompetanse, slik at de kan få en jobb etter hvert. Mener representanten fra Venstre at OECD farer med tull?

André N. Skjelstad (V) [10:32:38]: Jeg hører at representanten fra Sosialistisk Venstreparti mener at det målrettede tiltaket som vi sammen med Kristelig Folkeparti og regjeringen fikk til – å øke grensen for gratis kjernetid til 533 500 kr – er ingen ting. Etter min mening er det et svært målrettet tiltak. Så er det sånn, og

jeg respekterer det, at jeg og representanten Andersen er uenige i spørsmålet om verdier må skapes før de kan brukes, i dette landet. Jeg skjønner at det på mange måter er mantraet til representanten Andersen. Men der er jeg og representanten uenige. Jeg mener at vi er nødt til å skape verdier før vi har noe å fordele til alle, og det er nettopp det Venstre har vært med på i denne perioden.

Karin Andersen (SV) [10:33:27]: Jeg spurte representanten om han var uenig med OECD, som har konkludert med at hvis vi har en mer rettferdig fordelingspolitikk, vil vi også skape mer. Det kommer av at når folk som har det vanskelig, klarer å få endene til å møtes, bruker kreftene sine på å skaffe seg kompetanse og kanskje komme på beina, er det flere som vil bidra i verdiskapingen. Vi har spurt regjeringen gang på gang om å dokumentere hvordan de økte skattelettene til de aller rikeste bidrar til den verdiskapingen som representanten tydeligvis er opptatt av. Det har de ikke kunnet gjøre. Tvert imot er OECD enig med SV i at skatten til dem som har mye, bør økes, nettopp fordi man da klarer å skape den velferden som gjør at flere kan delta i verdiskapingen. Spørsmålet gjentas: Mener representanten at OECD tar helt feil?

André N. Skjelstad (V) [10:34:34]: Jeg får prøve å svare en gang til. Jeg tror vi er nødt til å skape noen verdier ved å ha et næringsliv som skaper de verdiene. Der skjønner jeg at representanten Andersen og jeg er uenige.

Det er interessant når representanten drar inn dette med kompetanse for å skape flere verdier og ikke minst skape den veiledningen som de som faller utenfor, har en viss mulighet til å benytte seg av. Da tenker jeg på de debattene jeg og representanten Andersen hadde i vår, om kommunestruktur, som hadde gitt muligheter til enda bedre fagkompetanse rundt omkring i norske kommuner. Også der er representanten Andersen og jeg uenige, for det ønsket ikke representanten Andersen. Det er på mange måter det samme her i dag. Vi skal altså ikke skape verdier før vi fordeler dem, etter SVs mening. Det synes jeg er merkelig, og der er vi uenige, jeg og representanten Andersen.

Karin Andersen (SV) [10:35:33]: Jeg registrerer at representanten ikke vil svare på spørsmålet, verken om OECD eller det faktum at regjeringen ikke har kunnet dokumentere – eller det er ikke mulig å dokumentere – at denne typen skatteletter virker når det gjelder å skape de verdiene som representanten nevner. I tillegg har vi nå fått høre at det selvfølgelig er kommunesammenheng som skal bidra til mindre fattigdom.

Jeg tror vi er enige om at mange mangler kompetanse for å kunne få en jobb i dag. Da vil jeg spørre represen-

tanten: Mener representanten det er feil, det SV gjør når vi sikrer tiltak for flere av dem som i dag mangler kompetanse og står utenfor arbeidslivet, f.eks. innvandrerkvinner, som representanten nå har vært med på å sikre ikke får tilgang på Jobbsjansen mer, fordi man har endret regelverket? Er det tiltak som ikke har betydning for at flere kan komme inn i arbeidslivet?

André N. Skjelstad (V) [10:36:37]: Mange tiltak har selvfølgelig betydning, men det grunnleggende som jeg og representanten er uenige om, er synet på det private næringsliv. Vi har heller ikke vært helt enige om hvordan vi skal sikre den kompetansen ute i hele Norge. Samme representant fra Sosialistisk Venstreparti var veldig imot at vi skulle få bredere kompetanse innenfor norsk barnevern osv. da vi hadde disse debattene i vår, og gikk imot kommunesammenslåing. Der hadde vi hatt mulighet til å gi bedre fagkompetanse, bedre muligheter til å sikre dem som faller utenfor systemene, og også større muligheter innen det norske arbeidslivet – inkludert dem som har en annen nasjonal bakgrunn enn det vi har.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Steinar Reiten (KrF) [10:37:49]: Kristelig Folkeparti vil ha flest mulig i arbeid. Derfor foreslo vi i vårt alternative budsjett å øke lærlingtilskuddet og opprette flere tiltaksplasser og studieplasser. Vi fryktet ikke minst at regjeringens forslag om kutt i dagpengeordningen kunne skyve ledige lenger unna arbeidsmarkedet, og vi gikk imot det. Vi ville heller ikke støtte kuttet i bidragsforskuddet til enslige forsørgere. Dessuten foreslo vi tiltak mot barnefattigdom og flere varig tilrettelagte arbeidsplasser. Vi gikk også imot regjeringens forslag om å overføre hjelpemiddelansvaret fra staten til kommunene.

Vår prioritet nummer én på Arbeids- og sosialdepartementets budsjett var imidlertid en forbedring av pleiepengeordningen. Kristelig Folkeparti mener at pleiepengeordningen er en av de viktigste sakene Stortinget har behandlet i høst, fordi den berører menneskeverdet og familiers evne til å ta vare på syke barn. Kristelig Folkeparti stemte imot regjeringens innstramminger i ordningen i vår, og vi foreslo betydelige forbedringer i vårt alternative budsjett.

Alle disse sakene tok vi med oss inn i budsjettforhandlingene. Vi er veldig glade for å ha fått gjennomslag for mange av de viktigste av disse sakene i budsjettavtalen med Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre.

I pleiepengeordningen fikk vi gjennomslag for å øke kompensasjonen til foreldre fra 66 pst. til 100 pst. av tidligere inntekt i hele femårsperioden. Dessuten fikk vi fjernet 18-årsgrensen for psykisk utviklingshemmede

barn, slik at foreldrene deres kan motta pleiepenger også etter at de har fylt 18 år. Dermed løste vi to store utfordringer i dagens pleiepengeordning på kort sikt.

For det andre fikk vi gjennomslag for å droppe regjeringens foreslåtte kutt i dagpengeordningen. Vi fryktet at forslaget ville øke presset på andre ytelser, som sosialhjelp eller arbeidsavklaringspenger. Resultatet kunne fort ha blitt at flere ble skjøvet lenger unna arbeidsmarkedet. Gruppen som ville mistet retten til dagpenger med regjeringens forslag, er trolig mennesker som allerede har ganske lave utbetalinger, og som allerede har en økonomisk motivasjon for å komme i arbeid. Vi prioriterte reverseringen av dagpengeforslaget høyere enn sluttvederlaget, og vi må innse at vi ikke fikk gjennomslag for gjeninnføring av skattefritaket.

Videre fikk vi stanset regjeringens forslag om å kutte i ordningen med bidragsforskudd til enslige forsørgere, som ville ha rammet mange enslige forsørgere med inntekter mellom om lag 400 000 og 500 000 kr. Vi fikk på plass målrettede tiltak for barn i lavinntektsfamilier. Dessuten fikk Kristelig Folkeparti gjennomslag for 200 flere varig tilrettelagte arbeidsplasser, økt maksgrense for lese- og sekretærhjelp for synshemmede og styrking av tilskuddsordninger for fritidstiltak og levekår for personer med nedsatt funksjonsevne.

Vi kom ikke til enighet i budsjettforhandlingene om regjeringens forslag om å overføre hjelpemiddelansvaret fra staten til kommunene. Brukerorganisasjonene er sterkt imot, det samme er Kristelig Folkeparti. Vi har ved flere korsveier tidligere gått imot en slik ansvarsoverføring, av frykt for hva det vil ha å si for tilbudet til brukerne. Derfor vil vi stemme for forslaget om å skrinlegge planene om en slik ansvarsoverføring.

Kristelig Folkeparti støtter intensjonen i opposisjonens forslag om en evaluering av utførerereformen. Vi mener imidlertid at vi trenger en evaluering først, og så kan vi komme tilbake til tiltak på bakgrunn av den. Derfor fremmer vi forslag om en slik evaluering.

Videre støtter Kristelig Folkeparti opposisjonens forslag om en evaluering av konkurranseutsettingen av arbeidsmarkedstiltak i skjermet sektor.

Kristelig Folkeparti støtter også Venstres forslag om fosterforeldres trygderettigheter som oppfølging av Stortingets vedtak i vår.

Til slutt støtter vi opposisjonens forslag om å utrede adgangen til å åpne for å ta utdanning mens en mottar dagpenger.

Jeg tar herved opp Kristelig Folkepartis forslag til saken.

Presidenten: Representanten Steinar Reiten har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:42:19]: Jeg regner med det var en forsnakkelse da representanten sa at Kristelig Folkeparti gikk inn for flest mulig i arbeid. Jeg regner med at det er full sysselsetting som også er Kristelig Folkepartis parole.

Poenget mitt er at ved dannelsen av Kristelig Folkeparti var betydningen av et trygt familieliv, og ikke minst tid til familien, viktig. Det har vært Kristelig Folkepartis linje gjennom alle år – samspillet mellom familieliv og arbeidsliv, sånn at man har inntekt av arbeidsliv, og at man har et arbeidsliv som gjør at man kan kombinere det med familieliv og dermed ha fri til familien på kvelden og ettermiddagen, og at man har søndagen som en familiedag, ikke som en arbeidsdag og forbruksdag.

Mitt spørsmål er: Vil Kristelig Folkeparti framover styrke de politiske kreftene som ønsker å ha et mer velorganisert arbeidsliv, slik at Kristelig Folkepartis ideologi kan videreføres?

Steinar Reiten (KrF) [10:43:26]: Jeg går ut fra at representanten sikter til en del forslag som nå er levert til behandling når det gjelder midlertidige ansettelser og innleie av arbeidskraft. Jeg registrerer at det også er veldig ulikt syn i opposisjonen. Det er levert mange forskjellige forslag om dette. Jeg kan love representanten Lundteigen at vi er veldig opptatt av spørsmålet. Ja, vi ønsker et ansvarlig og anstendig arbeidsliv. Vi har en god dialog både med fagbevegelsen og med arbeidsgiversiden i dette. Vi registrerer også at departementet ved statsråden har inntatt en aktiv linje, og at det kommer saker om dette til Stortinget. Vi skal stå for en linje med ansvarlighet og anstendighet i arbeidslivet.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:44:18]: Jeg takker for svaret, som er oppløftende. Det som er sentralt, er at vi på alle måter legger til rette både for arbeidsgiver og for den som er lønsmottaker eller sjølstendig næringsdrivende – at en kan gjennomføre dette sånn at det lønner seg for arbeidsgiver å ansette fast, at det er det som er privatøkonomisk lønnsomt, sånn at lovverk og økonomi spiller sammen. Er det en forståelse som også Kristelig Folkeparti har?

Steinar Reiten (KrF) [10:44:55]: Det har alltid vært en hovedlinje i norsk arbeidslivspolitikken at prinsippet om faste ansettelser skal ligge fast. Det er det bredt tverpolitisk enighet om. Når det gjelder de spørsmålene som Stortinget skal ta stilling til i løpet av høsten, er vi som sagt nå i en fase der vi samler informasjon, vi setter oss grundig inn i dette. Så skal vi konkludere når de sakene kommer til behandling.

Karin Andersen (SV) [10:45:39]: Jeg synes Kristelig Folkeparti fortjener ros for mange av de kampene de

har tatt mot regjeringens sosiale kutt, og man har vunnet en del av dem. En av de siste og viktige symbolsakene vi har jobbet med de siste ukene, er saken om pleiepenge. Vi i SV hadde håpet at vi kunne få avklart dette nå, men vi registrerer at det skal være en runde til på det, og Kristelig Folkeparti har påtatt seg et stort ansvar ved å sikre at dette blir slik flertallet i Stortinget ønsker.

Ett av de punktene som har vært problematiske, er at statsråden og regjeringen helt systematisk har feilinformert om en endring som ble gjort, nemlig at før kunne du få en ny pleiepengeperiode når barnet ditt ble dødsykt – for hvilken gang – uten at det nødvendigvis var registrert som en ny sykdom, men at det var den samme, varige lidelsen. Kan Kristelig Folkeparti bekrefte at de ønsker at ordningen på dette punktet skal være slik som den var før?

Steinar Reiten (KrF) [10:46:50]: Jeg registrerte at representanten Heidi Nordby Lunde i et replikkvar sa at hun var glad for at Kristelig Folkeparti hadde fremmet et forslag om at regjeringen skal utrede pleiepengeordningen. Da har nok verken hun eller Høyre lest forslaget vårt godt nok. Der står det at vi ber regjeringen komme med et forslag om å utvide pleiepengeordningen.

Så registrerer vi at opposisjonen har det veldig travelt for tiden. Det kommer mange forslag som har stor kompleksitet både når det gjelder utgifter og inndekning. Grunnen til at vi i Kristelig Folkeparti ønsker å vente med dette, er at vi vil få på plass de utredningene som må til.

Det spørsmålet som representanten Karin Andersen tar opp, vil vi også forvente kommer som en del av det utredningsarbeidet når saken blir fremmet for Stortinget.

Karin Andersen (SV) [10:47:45]: Dette svaret ga grunn til uro, for det jeg spør om, er en ordning som lå i pleiepengeordningen før. Den gruppa som pleiepengeordningen opprinnelig var laget for, hadde denne muligheten. Når barnet ble sykt – om igjen og om igjen, kanskje opp gjennom hele barndommen – visste de at de hadde rett til pleiepenge hvis barnet måtte ligge på sykehus og det kanskje var fare for at barnet døde.

Denne ordningen er endret i den nye, så dette er ikke noe som trenger å utredes på nytt. Dette har vært sånn før. Det er et hull man har laget i den nye ordningen, der det nå kreves at det må være en nysykdom som oppstår, noe det jo ikke er for mange av disse barna som dessverre opplever dette. Det handler om at mor og far skal kunne stå i jobb, men kunne vite at de er trygge på å ha pleiepenge når de må være med barnet sitt i en slik situasjon, kanskje for – ja, jeg vet ikke for hvilken gang.

Er det vanskelig for Kristelig Folkeparti å konkludere på dette punktet nå?

Ingerd Schou hadde her overtatt presidentplassen.

Steinar Reiten (KrF) [10:48:52]: Nei. Kristelig Folkeparti og SV har sammenfallende syn i denne saken. Jeg tror jeg for sikkerhets skyld skal sitere ordlyden i vårt forslag:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2018 fremme en egen sak for Stortinget om å utvide pleiepengeordningen, med rett til 100 pst. kompensasjon av tidligere inntekt, slik at pleiepenger også kan ytes etter 1 300 stønadsdager til personer som har omsorg for barn under 18 år som har en sykdom eller skade og som har behov for kontinuerlig tilsyn og pleie (...).»

Dette er altså en varig ordning som skal gjelde fram til barnet er 18 år, slik at den problemstillingen er ivaretatt. En utredning må uansett til når en sak skal fremmes for Stortinget. Men her er det fullt sammenfall mellom SV og Kristelig Folkeparti i synet på det som representanten tar opp.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Bjørnar Moxnes (R) [10:50:09]: Einar Haakaas har skrevet boka «Svartmaling – kriminelle bygger Norge». Det er en sjokkerende dokumentasjon av organisert kriminalitet og av myndighetenes handlingslammelse. Arbeidstilsynet fungerer i dag på en måte som gir fritt spillerom for de kriminelle, skriver Haakaas, og samtidig behandles seriøse, som får brorparten av kontrollene, som om de var useriøse.

Det kom nylig en rapport fra Nasjonalt tverretattlig analyse- og etterretningssenter som fastslo at arbeidslivskriminaliteten vokser, og at innvandring er en av de drivende faktorene bak. Dermed skulle vi tro at Fremskrittspartiet ville gripe denne saken med begge hender. Men nei, det er nemlig EØS-innvandring som ifølge senteret muliggjør arbeidslivskriminalitet i Norge. Det er i liten grad asylsøkere, og det er slett ikke islam. Og da blir det musestille fra Fremskrittspartiet. Man lurar jo på om det står et skilt på Sylvi Listhaugs skrivebord: «Ikke forstyrr EØS-avtalen.»

Boken «Svartmaling» handler om hvordan kriminelle nettverk har overtatt deler av malerbransjen. De driver med storstilt skattesvindler gjennom godt organisert hvitvasking. Dette skjer ikke bare i malerbransjen. Innleie og entrepriser undergraver alt vi står for, nemlig et godt organisert arbeidsliv, med sikker inntekt og faste stillinger, og hvor vi løser utfordringer i fellesskap. Dette er fagforeningsknusing, ifølge forbundsleder Jan-Egil Pedersen i LOs NNN, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund. Pedersen er ikke den eneste som ringer med alarmklokkene. Det er et fotfeste for organisert kriminalitet i bygg og anlegg, ifølge Kristine Beit-

land i Næringslivets Sikkerhetsråd. Tore Skjelstadaune, som organiserer hotell- og restaurantarbeidere i Oslo, sier følgende:

«Hvis ikke myndighetene griper inn og setter tøffe krav så vil puber, barer og nattklubber bli tatt over av ikke-seriøse. Kall det gjerne kriminelle.»

Det som er kjempet fram av lønns- og arbeidsvilkår gjennom 100 år, blir i flere bransjer nå hurtig ødelagt av sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Likevel ser vi at regjeringen mangler både evnen og viljen til å ta de grepene som trengs. Ja, det har kommet handlingsplaner mot sosial dumping, men det monner ikke i møte med systematisk sosial dumping og organiserte kriminelle nettverk. Skal vi unngå et sammenbrudd for den norske modellen i viktige bransjer, må vi handle nå.

Hvis Høyre mener alvor med å være såkalt næringsvennlig, og hvis Fremskrittspartiet mener alvor med lov og orden, bør de lytte til og samarbeide med fagbevegelsen, framfor å motarbeide den, for fagbevegelsen har både kompetansen og hundretusener av potensielle varslere blant medlemmene sine på arbeidsplasser landet rundt. Derfor sier vi i Rødt at å gi økt fradrag for fagforeningskontingent er for et slags billig borgervern å regne, sånn som deler av privat sektor nå har blitt. Vi foreslår å øke fagforeningsfradraget i vårt forslag til statsbudsjett for 2018.

I tillegg foreslår vi å styrke de etatene som skal bekjempe den organiserte kriminaliteten i arbeidslivet vårt. Det betyr å styrke skatteetaten, Nav og politiet med til sammen 60 mill. kr og å opprette flere tverrfaglige sentre for arbeidslivskriminalitet. I tillegg ønsker vi – og dette kommer vi tilbake til etter nyttår – å få slutt på det uvesenet som vi ser bre om seg, med stadig mer innleie, stadig færre fast ansatte og stadig flere som står med lua i hånda og ikke har fast jobb. Det tar vi forhåpentligvis tak i etter nyttår, men før nyttår skal budsjettet vedtas, og da bør regjeringen snart innse alvoret og våkne fra sin dype tornerosesøvn over det norske arbeidslivet før det er for sent.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Erlend Wiborg (FrP) [10:55:16]: Jeg vil også ønske representanten Moxnes velkommen til den første debatten med utgangspunkt i arbeids- og sosialkomiteen.

Siden vi har fått et kommunistisk parti inn i parlamentet, har jeg lest meg litt opp på hva dette partiet står for, bl.a. i Rødts prinsipprogram. På side 14 nevner de at de ønsker revolusjon og å avskaffe privat eiendomsrett og dermed også private arbeidsplasser.

Kan representanten Moxnes utdype litt nærmere hvordan han har tenkt å gjennomføre dette, hvordan han har tenkt å erstatte alle disse arbeidsplassene som vi alle er avhengige av i Norge?

Bjørnar Moxnes (R) [10:55:57]: Vi i Rødt tenker at det er de som jobber, som skaper verdiene. Det er de som er de ekte verdiskaperne i samfunnet vårt, og vi mener noe såpass radikalt som at de som skaper verdiene, også bør kunne bestemme over virksomhetene de skaper verdiene i. Så vi er for å utvide demokratiet til også å gjelde arbeidslivet. Vi sier at hvis man jobber i en bedrift og er i stand til å stemme ved et stortingsvalg – velge landets regjering og storting – bør man også være i stand til å velge sin egen sjef blant likemenn og -kvinner.

Vi er uenige med Fremskrittspartiet, som ønsker at kapitaleierne skal kunne ha så å si full styringsrett, når det er de ansatte – landet rundt, i privat sektor og i offentlig sektor – som skaper verdiene, ikke de som bare tar verdiene ved å ha eierskap til bedriftene.

Erlend Wiborg (FrP) [10:57:00]: Jeg er i hvert fall glad for at representanten Moxnes er ærlig på at han i utgangspunktet ikke ønsker privateide arbeidsplasser i Norge, og at han dermed også vil forby en person som ønsker å starte en ny arbeidsplass og gi mennesker arbeid, å gjøre det, selv om vi er avhengige av det.

Det er faktisk noen områder hvor Fremskrittspartiet og Rødt er enige. Vi sto i sin tid sammen da vi advarte mot deler av pensjonsreformen, og det er det flere grunner til. Et viktig område når det gjelder pensjon, er avkortingen for gifte og samboende pensjonister, at man får mindre i pensjon kun på grunn av at man er gift eller samboende. Denne regjeringen har, sammen med sine støttepartier, redusert denne sosiale avkortingen fra 15 pst. til 10 pst., til sterke protester fra den øvrige venstresiden.

Spørsmålet blir da: Vil Rødt støtte Fremskrittspartiet i kampen for å få redusert avkortingen ytterligere?

Bjørnar Moxnes (R) [10:58:05]: I vårt forslag foreslår vi å øke pensjonene solid for både enslige, gifte og samboende. Vi er imot pensjonsreformen, som først og fremst er en reform som tar store verdier fra dem som har jobbet, slitt og stått på i lavtlønnsyrker, og flytter de pengene til dem som kan stå i jobb til de er nærmere 70 år. Veldig få bussjåfører, veldig få hjelpepleiere, veldig få som jobber innenfor helse- og omsorg eller på gulvet i industrien, kan stå i jobb til de er 70 år. Så denne reformen er en reform som etter vårt syn er grunnleggende urettferdig, og som vi må få rettet opp i. Men vi har en regjering som regjerer på grunnlag av reformen, og som sånn sett også forsvarer reformen.

Men hvis Fremskrittspartiet nå er enig med oss i at vi må rette opp i de sosiale skjevhetene som følger av pensjonsreformen, er jeg veldig glad hvis de kan støtte Rødts fornuftige forslag i Stortinget for å rette opp i dette.

Erlend Wiborg (FrP) [10:59:10]: Representanten Moxnes svarte ikke på spørsmålet. Spørsmålet gikk på avkortingen for gifte og samboende pensjonister. Tidligere var den på 25 pst., så fikk vi redusert den til 15 pst., og nå har vi fått den ytterligere redusert til 10 pst. Det er veldig fint hvis representanten Moxnes kan svare på om Rødt mener at man skal få mindre utbetalt i grunnpensjon på grunn av at man er gift eller samboende.

Bjørnar Moxnes (R) [10:59:40]: Rødt støtter de aller fleste tiltak som sørger for at sliterne, de som har hatt lav pensjon, og de som i dag har lav pensjon, skal få bedre pensjon i framtiden – også tiltak som måtte komme fra en Høyre-Fremskrittsparti-regjering. For oss er det viktigste å sørge for at de store mekanismene i reformen, som nå flytter store pensjonssummer fra lavtlønnede, de som blir tvunget til å gå av tidlig, ved rundt 62 år, til dem som kan stå i jobb til de er nærmere 70 år, endres på. Skjer ikke det, hjelper det lite å endre på avkortingsreglene, for det store pensjonsranet foregår jo ved at de som tvinges til å gå av tidlig fordi de er utslitt, får livsvarige innstramminger i sin pensjon som følge av pensjonsreformens regler. Det er hovedgrepet som det må rettes opp i. Hvis vi ikke får gjort noe med det, vil andre grep dessverre ikke ha særlig effekt.

André N. Skjelstad (V) [11:00:53]: Representanten Lundteigen – for å starte der – kalte kriminelle for «fagfolk i sitt fag», og det utbroderer på mange måter representanten Moxnes videre. Det er det ingen som er uenig i at en er nødt til å slå hardt ned på, når vi har det som vi kan kalle kriminelle fagfolk i sitt fag – ikke minst Arbeidstilsynet og andre. Men jeg kunne tenke meg å bore litt mer i det representanten nevnte i sitt innlegg om faste ansettelse. Det er dog slik i arbeidslivet at det er lettere å komme inn, ikke minst for ungdom – og jeg er ikke uenig i at faste ansettelse definitivt er det vi alle hegner om. Men hvordan ser representanten Moxnes for seg at en skal få ungdom inn i et arbeidsliv der det innenfor kommunal sektor ofte bare tilbys 10–15-pst.-stillinger? Er det ikke da nettopp mulighet til å komme inn på andre måter enn bare ved faste ansettelse?

Bjørnar Moxnes (R) [11:01:57]: Det blir ikke flere jobber i samfunnet av at det blir lettere å gi folk sparken, og det er det hovedgrepet som er gjort av regjeringen, sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti. Man har svekket stillingsvernet og gjort det vanskeligere å få en fast stilling. Skal vi få flere inn i arbeid, må vi bl.a. prioritere å bruke mye penger på tiltak som sørger for at flere folk får arbeid.

Vi har i våre forslag til budsjettet en økning av tiltakene for sysselsetting med 730 mill. kr, en økning av bevilgningene til flom- og rassikring landet rundt med

over 600 mill. kr og en videreføring av tiltakspakkene mot ledighet med rundt 2 mrd. kr. Det vil skape jobber til mange, også til ungdom, og så må kommunene og fylkeskommunene føre en helt annen arbeidslivspolitikkk hvor de er seriøse og tilbyr folk faste og hele stillinger. Der har vi en stor jobb å gjøre i kommuner og fylker landet rundt.

André N. Skjelstad (V) [11:03:05]: Men er det ikke da slik at nettopp det å komme seg ut og få foten innenfor arbeidslivet for ungdom, gjør det lettere? Kan ikke det som representanten Moxnes nå prediker, på mange måter være et stengsel for nettopp ungdom uten arbeidserfaring, som kanskje ikke får tilbud om en heldidsstilling, men at de nettopp får muligheten til å komme inn i arbeidslivet gjennom en midlertidig ansettelse e.l.? Er det ikke det som gir muligheten, når vi ser at ungdomsledigheten kanskje er den som stiger mest? Hadde det ikke vært en idé å se på litt annet enn at en skal ha statlig overtakelse av alt mulig, som også representanten prediket litt tidligere i dag?

Bjørnar Moxnes (R) [11:03:57]: Det siste er faktisk feil. Husk at også arbeidstakere er privatpersoner, så dersom de tar over bedriften sin, er den fortsatt i privat eie, ikke i statlig eie.

Når det er sagt, er det ingenting som tyder på at det å svekke stillingsvernet og det å ha færre faste stillinger gir flere jobber. Det finnes prøvetid, naturligvis, ved de fleste arbeidsplasser, men man har ingen empiri på at det å svekke den generelle adgangen til faste stillinger gjør at flere ungdommer kommer inn i arbeid. Det som trengs, er en politikk der en faktisk bruker mye penger på å stimulere etterspørsel, og der en sørger for at det finnes tiltak man kan gå til for å få arbeid. Vi foreslår til sammen over 3 mrd. kr over budsjettet brukt til sysselsettingstiltak, til pakker mot ledighet, til å få sikret at arbeidet med flom- og rassikring landet rundt – det har effekt, framfor skattekuttene til de rikeste, som Venstre er med på, dessverre, i budsjettet for neste år.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Statsråd Anniken Hauglie [11:05:16]: Grunnsteinen i det norske samfunnet er høy sysselsetting. Det sikrer enkeltmenneskene mot fattigdom, og det sikrer fellesskapets evne til å ta vare på alle. Vår evne til å opprettholde gode, fellesfinansierte velferdsordninger framover avhenger av at alle som kan jobbe, jobber.

En aldrende befolkning legger økt press på offentlige finanser, og muligheten til å dekke voksende utgifter gjennom økt bruk av oljeinntekter vil ikke være til stede på samme måte som tidligere. Å basere seg på at de neste generasjoner skal ha en høyere skattebyrde enn vi har

i dag for å dekke de voksende utgiftene, er usolidarisk mot kommende generasjoner. Et bærekraftig velferds-samfunn avhenger av at flere enn i dag deltar i arbeidslivet.

Norge har fortsatt høy sysselsetting i internasjonal sammenheng, men de siste årene har den falt, særlig for menn og i unge aldersgrupper. Dette er en utvikling vi er bekymret over.

Av dem som står utenfor arbeidslivet i Norge, mottar de fleste en helsereelatert ytelse. Andelen er langt høyere enn for noen tiår tilbake. I tillegg til å sikre inntekt skal ordningene bidra til å hjelpe mennesker til å komme i arbeid og aktivitet. Da må ordningene være innrettet slik at de også motiverer til arbeid, og pensjonssystemene må være slik at det lønner seg å jobbe lenger.

Arbeidsmarkedet står også overfor andre utfordringer. Det kan forventes en fortsatt betydelig innvandring til Norge i årene som kommer. Mange av dem har relativt lav kompetanse, samtidig som personer med lavt utdanningsnivå allerede er overrepresentert blant dem som står utenfor arbeidslivet i Norge. Robotisering og utvikling av nye teknologier og digitale løsninger vil berøre stadig flere næringer og yrker, men det er usikkert hvordan og i hvilken grad.

Lav ledighet og høy sysselsetting er prioriterte mål for regjeringen. I regjeringsperioden har vi lagt fram budsjetter som har fremmet arbeid, aktivitet og omstilling. Vi ser at politikken virker. Arbeidsledigheten er på vei ned, og antall sysselsatte øker.

Et tiltaksnivå som er godt tilpasset situasjonen på arbeidsmarkedet, er viktig for å bidra til at ledige personer med nedsatt arbeidsevne kommer i arbeid og aktivitet. Det legges opp til et fortsatt høyt omfang av arbeidsmarkedstiltak med en bevilgning i 2018 som gir grunnlag for å gjennomføre om lag 72 500 tiltaksplasser. Dette innebærer noen færre plasser for ledige, men om lag samme nivå for personer med nedsatt arbeidsevne.

Det er viktig at tiltakene er relevante og bidrar til å få folk i jobb. De siste årene har regjeringen derfor påbegynt en helt nødvendig opprydding, ved å forenkle og redusere antall tiltak, ved å heve kvalitetskravene, fjerne ordninger som er evaluert til ikke å virke, og bruke mer av det som er evaluert til å virke. Samtidig har vi gått bort fra å styre Nav på aktivitet og mer over på resultat.

Regjeringen foreslår sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti å øke tiltaksnivået for varig tilrettelagt arbeid med om lag 300 plasser i 2018. Det gir et samlet nivå på anslagsvis 10 000 plasser. Dette vil redusere ventetiden og bidra til at flere i målgruppen kan få realisert sin restarbeidsevne.

Regjeringen viderefører den forsterkede innsatsen for langtidsledige dagpengemottakere som ble innført i revi-

dert nasjonalbudsjett, og foreslår å bevilge 37 mill. kr til dette i 2018.

Regjeringen iverksatte en ny landsdekkende ungdomsinnsats i 2017, som innebærer at arbeidssøkere under 30 år som etter åtte ukers ledighet ikke er i arbeid, utdanning eller annen aktivitet, skal få et tilbud om individuelt tilpasset oppfølging fra Nav. Innsatsen videreføres i 2018, og bevilgningen foreslås økt med 70 mill. kr for tettere oppfølging.

Det sosiale sikkerhetsnettet skal bidra til at alle får hjelp til å kunne delta i arbeidslivet og på andre fellesskapsarenaer i samfunnet. En viktig del av arbeidet for å styrke det sosiale sikkerhetsnettet er tiltak som legger til rette for mennesker med nedsatt funksjonsevne i arbeidsliv, utdanning og dagligliv. Regjeringen bidrar til dette gjennom å foreslå flere tiltak på hjelpemiddelområdet.

Det skal opprettes en permanent ordning med servicehund for personer med fysiske funksjonsnedsettelser med behov for bistand til praktiske gjøremål i hverdagen. Ordningen med stønad til parykk utvides for dem mellom 18 og 30 år, og retten til taleflythjelpemidler gjennom folketrygden gjøres permanent. Regjeringen har også foreslått en utvidelse av retten til lese- og sekretærhjelp i dagliglivet, og gjennom budsjettforliket styrkes ordningen ytterligere.

I høst trådte den nye pleiepengeordningen i kraft. Flere omfattes nå av ordningen, og det har blitt lettere å kombinere pleieoppgaver med fortsatt deltakelse i arbeidslivet. Det ble innført rause overgangsordninger for de sykeste som allerede var inne i den gamle ordningen, og det ble innført en unntaksbestemmelse dersom barnet fikk en ny sykdom etter at pleiepengeperioden er brukt opp.

Gjennom budsjettforliket vil kompensasjonsgraden utvides slik at pleiepenger gis med 100 pst. kompensasjon i hele den ordinære stønadsperioden. I tillegg gjeninnføres et unntak som innebærer at pleiepenger skal kunne gis til personer med omsorg for personer med psykisk utviklingshemning over 18 år som er livstruende eller svært alvorlig syke eller skadet. Regjeringen er også bedt om å utrede flere forhold som kan bedre ordningen ytterligere, og vil komme tilbake til Stortinget igjen i løpet av 2018, i tråd med det som ble vedtatt tidligere denne uken.

En velfungerende arbeids- og velferdsforvaltning er en forutsetning for å nå målene i arbeids- og velferdspolitikken om flere i arbeid og færre på trygd. Det er satt i gang flere prosesser for å effektivisere etaten slik at flere ressurser kan flyttes til å bistå brukere som trenger oppfølging. Arbeids- og velferdsetatens IKT-systemer skal moderniseres. Arbeidet med Prosjekt 2 i moderniseringen fortsetter som planlagt, og det settes av vel

630 mill. kr til dette neste år. Nye selvbetjeningsløsninger, automatisering av saksbehandling og organisatoriske endringer i etaten er viktige tiltak som gjør at en større andel av ressursene kan benyttes til brukere som trenger personlig bistand og tett oppfølging fra Nav-kontoret.

Regjeringen vil legge til rette for et velfungerende arbeidsliv med gode arbeidsvilkår og uten arbeidslivskriminalitet. Vi viderefører derfor innsatsen i kampen mot arbeidslivskriminalitet gjennom et bredt og vedvarende samarbeid på myndighetsnivå. Erfaringer viser at det etablerte samarbeidet og samlokaliseringen mellom Arbeidstilsynet, Nav, Skatteetaten og politiet har god effekt.

Regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet følges nå opp, og flere tiltak er gjennomført og iverksatt. Det jobbes bl.a. med å bedre informasjonsdelingen mellom kontrolletatene, det er innført strengere krav på innkjøpsområdet, og Norge har tatt initiativ for å få til et styrket europeisk samarbeid.

Det er et generelt høyt nivå på sikkerhet, helse og arbeidsmiljø i norsk petroleumsvirksomhet, men de siste årene har det også vært sikkerhetsmessige utfordringer og enkelte alvorlige hendelser. Regjeringens ambisjon er at Norge skal være verdensledende på HMS. Aktørene i næringen må ivareta sitt ansvar for drift som er forsvarlig og i tråd med regelverket. Det er viktig at den teknologiske utviklingen og omstillingen i bransjen ikke skal føre til negative HMS-konsekvenser, verken på kort eller lang sikt. En omfattende og rask teknologiutvikling har i tillegg bidratt til at IKT-teknologi er en økende sikkerhetsutfordring. Regjeringen foreslår derfor en styrking av Petroleumstilsynet for oppfølging av IKT-sikkerheten i petroleumsnæringen.

Regjeringen vil legge fram en ny melding til Stortinget om HMS i petroleumsvirksomheten i 2018. Stortinget vil da få en god anledning til å diskutere de utfordringene som er for sektoren framover.

Norge står overfor en stor omstilling i både privat og offentlig sektor. Vi kan ikke lene oss på oljeinntektene i samme grad som før. Statsbudsjettet for 2018 er et budsjett for økonomisk vekst, flere i jobb og et bærekraftig velferdssamfunn. Det pålegger oss et stort ansvar å bidra til dette, for å sikre kommende generasjoners muligheter til den samme velferden som vi selv setter så stor pris på.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hadia Tajik (A) [11:14:27]: Tiltaksarrangørene Din Utvikling er godt kjende i fylket mitt, i Rogaland, men òg fleire andre stader i landet. Dei har fått tilsette til å oppretta enkeltmannsføretak, og ganske nyleg har Arbeids- og velferdsetaten bedt Advokatfirmaet Wiers-

holm sjå på lovlegheita av deira bruk av enkeltmannsforetak. Deira vurdering er no vorten kjend, nemleg at kontraktane er ulovlege, og at Din Utvikling som tiltaksarrangør må tilsetja rettleiarane ordinært i firmaet. Spørsmålet mitt er: Kva kjem statsråden til å gjera for å sikra seg at dette faktisk skjer?

Statsråd Anniken Hauglie [11:15:07]: Det er riktig at Din Utvikling har vært et selskap som det har vært stilt mange spørsmål ved her i denne salen også. Det er de tilbakemeldingene og signalene som kom når det gjelder organisering av Din Utvikling, som er årsaken til at Nav ba et advokatfirma om å gå igjennom de forholdene som representanten tar opp. Nå har advokatfirmaet kommet med en rapport, som også representanten viser til. Jeg forutsetter at alle de kontraktene som Nav inngår med eksterne tiltaksarrangører, er i tråd med lovverket, og at de aktørene som man inngår kontrakt med, oppfyller lovverket når det gjelder ansettelsesforhold. Jeg forutsetter derfor at Din Utvikling nå ansetter sine medarbeidere i tråd med lovverket, og at kontraktene også følges opp fra etaten.

Hadia Tajik (A) [11:15:56]: Dette problemet er større enn Din Utvikling. Omfanget av innleigd arbeidskraft har økt, og det ser også ut til å ha vorte stadig vanlegare innanfor nye sektorar – frå bygg og anlegg til helse og omsorg. Når det gjeld tilfellet Din Utvikling, ser me òg noko som britane til og med har eit omgrep for, som dei kallar «bogos self-employment» – og no ser me det altså også i Noreg. Problemet med denne måten å organisera seg på, er bl.a. at det gjer at dei tilsette manglar føreseielegheit, dei manglar òg påverknad på arbeidskvardagen sin.

Så høyrer eg statsråden ofte seia at ho meiner at fast tilsetjing skal vera hovudregelen i norsk arbeidsliv. Det er jo ein veldig fin bodskap, men eg høyrer ikkje no at statsråden føreset at Din Utvikling og andre opererer med faste tilsetjingar i staden for den organiseringa dei har i dag. Men det eg treng å vita, er kva statsråden kjem til å gjera, kva for politiske initiativ ho kjem til å ta for å sikra seg at det er faste tilsetjingar som er hovudregelen.

Statsråd Anniken Haugli [11:17:04]: Når det gjelder Din Utvikling konkret, er det nå blitt avdekket at kontraktsformen der ikke har vært i tråd med lov- og regelverk, og da er det åpenbart at det må endres på fra Din Utviklings side. Jeg forutsetter også at Nav følger opp det. Nav trenger ikke noen ytterligere presisering fra min side, dette skal Nav naturlig nok følge opp.

Så var det spørsmål om innleie mer generelt, om det har økt eller ikke. Det har ikke vært noen særlig endring i bruk av midlertidige ansettelser og innleie de siste årene. Det har vært relativt stabilt over flere år. Vi ser rik-

tignok at det er en økning i enkelte bransjer, særlig bygg- og anleggsbransjen, og da først og fremst i Oslo-området.

Når det gjelder innleie, har regjeringen hatt ute på høring flere forslag til hvordan man kan begrense dette. Høringsuttalelsene gikk ut tidligere i høst. Det er fortsatt stor uenighet mellom arbeidsgiver- og arbeidstakersiden om hvordan dette skal gjøres, og her er vi i dialog med partene. Det foregår nå store forskningsarbeider der man ser på tilknytningsformer, og vi vil få et større bilde av hvordan situasjonen er.

Hadia Tajik (A) [11:18:09]: Eg opplever at statsråden snakkar seg litt vekk her. Spørsmåla er ganske enkle: Meiner statsråden at det er eit problem at det er i ferd med å verta ein stor grad av innleige innanfor enkelte sektorar? Er statsråden bekymra for at ein ser denne utviklinga? Seinast for nokre dagar sidan hadde me store oppslag fleire stader knytte til eit heilt konkret eksempel innanfor helse og omsorg. Aftenposten skreiv om Orange, det gjorde òg Fri Fagbevegelse. Er dette noko som bekymrar statsråden, og kva vil statsråden gjera for å sikra at det er faste tilsetjingar som er hovudregelen i norsk arbeidsliv?

Statsråd Anniken Hauglie [11:18:54]: Som jeg sa, har utviklingen vært veldig stabil over mange år. Det har vært svært små endringer i tilknytningsformer over mange år, både når det gjelder midlertidige ansettelser og innleie. Men så ser vi at i enkelte bransjer har det vært økt omfang, og på en måte som er problematisk. Det er grunnen til at regjeringen har sendt ut på høring flere forslag til hvordan man kan stramme inn for å gjøre det vanskeligere å leie inn, særlig i de bransjene hvor det er et problem. Men det som er viktig for meg å understreke, er at vi ikke ønsker å gjøre det vanskeligere å leie inn der hvor det ikke er et problem at man leier inn. Da er det grunn til å minne om at det er i offentlig sektor bruk av midlertidige ansettelser er størst, og det var bakgrunnen for at regjeringen foreslo å endre lov om statens ansatte – for å begrense offentlig sektors mulighet til midlertidige ansettelser. Den loven stemte Arbeiderpartiet paradoksalt nok mot. Neste år får vi et stort forskningsarbeid fra Fafo om tilknytningsformer i norsk arbeidsliv. Da får vi et større kunnskapsgrunnlag om hvordan dette har utviklet seg.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:20:07]: Statsråden sa at en høyere skattebyrde var usolidarisk – et ganske spesielt utsagn. Det som er situasjonen i dag, er at det norske fellesskapet bruker mer enn det en tjener, og hvis en da ikke øker skattene, fører en jo nettopp kostnadene over til neste generasjon. Det er det som er usolidarisk.

Ellers var statsråden inne på sysselsettingsandelen i befolkningen, som reduseres, og det er bekymringsfullt. For oss i Senterpartiet er det helt logisk at sysselsettingsandelen reduseres når en har betydelig arbeidsledighet, og når en har et system med fri arbeidsinnvandring hvor folk er villige til å jobbe for en helt annen inntekt enn det som trengs for å leve i Norge. Hvis en i den situasjonen skal prøve å få opp sysselsettingsandelen, må en jo korrigere de enorme markedskreftene som vi her snakker om. Vil ikke det innebære større utgifter over statsbudsjettet?

Statsråd Anniken Hauglie [11:21:13]: Nå ga representanten Lundteigen inntrykk av at den eneste måten å finansiere fellesskapet på, er å øke skattene for å unngå at utgiftene overføres til neste generasjon. Det er det jo ikke. Man kan øke skattene, eller man kan redusere utgiftene, eller man kan gjøre en kombinasjon av begge deler. Denne regjeringen mener at det er viktig at man også ser på utgiftssiden, hvordan man kan gjøre velferden vår mer bærekraftig. Det er ikke alltid at økt skatt skal være svaret på alle problemer – det vil i så fall være store utfordringer for kommende generasjoner.

Så har EØS-avtalen i all hovedsak vært bare bra for Norge. Den har åpnet markedsmuligheter for norske bedrifter som man ellers ikke ville ha hatt, og det har vært bra for norske innbyggere å kunne ferdes fritt over landegrensene. Jeg mener EØS-avtalen er bra for Norge. Så har man sett noen utfordringer med bl.a. arbeidslivskriminalitet og useriøse arbeidsforhold. Dette er også problemstillinger som regjeringen er opptatt av, og som vi også jobber sammen i EU med å få bukt med gjennom bl.a. de direktivene som skal utarbeides.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:22:23]: Jeg er sjølsagt klar over at for å få balanse i et budsjett er det snakk om inntekter og utgifter, og reduserer en utgifter, får en balanse. Men regjeringa gjør jo ikke det. Regjeringa kjører videre på stadig større ubalanse mellom inntekter og utgifter, og i en sånn situasjon kan det jo ikke være feil å få en større skatteinngang for å få en mindre ubalanse.

Ellers får jeg aldri svar på spørsmålene omkring de svake sidene ved EØS-avtalen. Nå diskuterer vi yrkesdeltakelse. Det at yrkesdeltakelsen går ned når det er høy ledighet, er for meg helt logisk. At yrkesdeltakelsen går ned når det er folk som er villige til å jobbe under helt andre lønns- og arbeidsvilkår enn det som en trenger i Norge, er helt logisk. Hvis en da skal korrigere den logiske konsekvens av en fri arbeidsinnvandring, må en korrigere markedskreftene, og det kan korrigeres ved at staten yter bidrag, sånn at vi får flere i arbeid. Vil ikke det koste mer penger?

Statsråd Anniken Hauglie [11:23:25]: Jeg er ikke sikker på om jeg helt forstår spørsmålet til representanten Lundteigen. Men først: Representanten Lundteigen sier at man ikke bidrar til reduserte utgifter: Regjeringen blir jo stort sett kritisert for de kuttene man gjør i budsjettet, så det er i så fall oppsiktsvekkende hvis representanten nå mener at vi ikke reduserer budsjettene. Det kommer vi stadig vekk med forslag om. Noe får man gjennom, noe får man ikke gjennom, og sånn er det når man skal ha flertall også i Stortinget.

Når det gjelder EØS-avtalen, er det riktig som representanten sier, at sysselsettingsandelen faktisk gikk ned mest da ledigheten var lavest, da Norge gikk så det grein. For to perioder siden gikk sysselsettingsandelen mest ned, paradoksalt nok. Det var, som også representanten var inne på, i all hovedsak på grunn av arbeidsinnvandring, men når man er arbeidsinnvandrer til Norge, gjelder jo også norsk arbeidsmiljølov for vedkommende. Nå gjennomføres det store diskusjoner i EU om å endre på utsendingsdirektivet, som strammer inn det ytterligere, og det vil jo være i Norges favør.

Karin Andersen (SV) [11:24:37]: En av de bekymringsfulle utviklingene vi ser nå, har vi nå fått tall for, nemlig at inntektene til dem i Norge med små inntekter, faller. Det er første gang siden 1990-tallet. Det betyr at mange flere kommer til å slite med å kunne forsørge seg på sin egen inntekt. Noe av dette er knyttet til det presset og den sosiale dumping som foregår i arbeidslivet, i tillegg til regjeringens skattepolitikk, der de gir store skatteletter til dem med høye inntekter, og bare noen småkroner hver dag til dem som tjener lite.

Da er spørsmålet til regjeringen: Når de ser de alvorlige effektene av f.eks. arbeidsinnvandring og sosial dumping, er de da enig i at det trengs flere tiltak mot sosial dumping, ved f.eks. å øke overtredelsesgebyret mye, slik at det ikke lønner seg å underbetale folk?

Statsråd Anniken Hauglie [11:25:46]: Når det gjelder lønns- og tariffspørsmål, er det partenes ansvar å inngå avtaler om hvordan lønnen skal være på de respektive arbeidsplassene. Man skal være varsom politisk med å blande seg inn i lønns- og tariffforholdene. Men det er riktig – som representanten Andersen sier – at det har vært en nedgang i inntektene. Det er flere årsaker til det.

En viktig årsak er at vi har hatt økt innvandring. Vi vet at innvandrerbefolkningen er i den nedre grensen av inntekter. Mange kommer til Norge med to tomme hender, det tar lengre tid å komme seg inn på arbeidsmarkedet og bygge seg opp. Men det er også en kjensgjerning at de siste årene med oljeprisnedgang og med økt arbeidsledighet også har bidratt til å redusere inntektene. Derfor har det vært viktig for regjeringen å bidra til både

å skape flere nye jobber, å sikre de jobbene som er, og å sikre høy aktivitet i økonomien for å sikre arbeidsplassene.

I tillegg vet vi at det viktigste vi kan gjøre for å forebygge utenforskap blant barn og unge, er nettopp å sørge for at vi har en god skole, men også at vi har gode velferdsordninger som når dem som trenger det aller mest, slik at de kan komme seg inn igjen i jobb.

Steinar Reiten (KrF) [11:27:02]: Kristelig Folkeparti mener at pleiepengeordningen er en av de viktigste sakene som Stortinget har behandlet i høst, fordi den berører menneskeverdet og familiers evne til å ta vare på syke barn. Vi er glad for at vi fikk betydelig gjennomslag på det punktet i budsjettavtalen med regjeringspartiene og Venstre.

Samtidig registrerer Kristelig Folkeparti med uro at representanter fra Høyre og Fremskrittspartiet har sådd tvil om det ferske stortingsvedtaket om å be regjeringen fremme forslag om å fjerne femårsgrensen i ordningen i løpet av 2018. Mange berørte familier har blitt svært bekymret over disse signalene. Kan statsråden rydde tvilen om oppfølgingen av dette stortingsvedtaket av veien?

Statsråd Anniken Hauglie [11:27:47]: Først vil jeg si meg enig med representanten i betydningen av pleiepengeordningen. Dette var et felles borgerlig initiativ til at man skulle bedre pleiepengeordningen betydelig, fordi den gamle ordningen var for dårlig. Blant annet var det ikke mulig å komme inn i ordningen dersom man hadde varig syke barn. Det betydde at store grupper syke barn var unntatt fra en ordning. Nå endrer vi heldigvis på det, og det er bra for familiene. Det skaper mye mer forutsigbarhet for familier som har vært i en veldig, veldig vanskelig situasjon.

Vi har også fått bedret ordningen ytterligere gjennom budsjettforliket, og det er også et vedtak i Stortinget om at regjeringen skal komme tilbake igjen med ytterligere en forbedring. Det skal regjeringen gjøre. Det er viktig å understreke at ingen vil rammes negativt i løpet av det neste året eller året deretter. Alle familier vil i hvert fall være sikret de neste to og et halvt årene. Så skal vi komme tilbake til Stortinget med et godt kunnskapsgrunnlag, slik at man kan fatte nye vedtak som forbedrer ordningen ytterligere, i tråd med Stortingets intensjon.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Lise Christoffersen (A) [11:29:11]: Skattepolitikken er en av de virkelig store skillesakene i norsk politikk. For Høyre og Fremskrittspartiet er skatteuttak et mål i seg selv, men ikke for folk flest, og særdeles ikke for dem som har minst. Arbeidsledige og folk på trygd betaler prisen når utgiftene også må ned. Regjeringa kutter der

det smerter mest – hos dem som har lite fra før. Budsjettet for 2018 viser at skattefesten fortsetter på femte året. Det samme gjør kutt i trygder og stønadsattser. Arbeiderpartiet mener at dette er grunnleggende urettferdig.

Folk på dagpenger står laglig til for hogg. Først tok Høyre og Fremskrittspartiet fra dem feriepengene. Så ble det skatt på sluttvederlaget, som er til eldre arbeidstakere som mister jobben på grunn av konkurs, nedbemanning eller sykdom. Og som om ikke det var nok, får de også trekk i ytelse fra Nav. Kristelig Folkeparti bidro i fjor til å sette foten delvis ned. Stortinget sa, mot Høyres og Fremskrittspartiets vilje, at sluttvederlag ikke skulle gå til fradrag i trygden. Men følger regjeringa opp? Nei, de velger i stedet å utfordre Stortinget ved å foreslå at trekket i trygden skal fortsette. Det er rimelig arrogant, særlig overfor dem som mister jobben i høy alder. Så får vi se om Stortinget lar seg pille på nesen.

Et annet og lignende eksempel er fosterforeldre. Blir de syke, arbeidsledige, etterlatte eller enslige forsørgere, kuttet trygden på grunn av fosterhjemsgodtgjørelsen. I mai sa et enstemmig storting at dette må ta slutt – snarest. Men til og med her, når det rammer barn med et stort behov for stabilitet og trygghet, velger Høyre-Fremskrittsparti-regjeringa å utfordre Stortinget. Etter mer enn et halvt år kommer det bare en amputert overgangsordning for fosterforeldre på dagpenger og arbeidsavklaringspenger. Fosterforeldre som blir uføre, etterlatte eller enslige forsørgere, er ikke med. En permanent ordning skyves ut på ubestemt tid. Regjeringen liker å kalle seg handlekraftig. Dette er ikke handlekraft, men bevisst somling fordi Høyre og Fremskrittspartiet ikke vil. Arbeiderpartiet ble dessverre nedstemt da vi i vårt budsjettforslag ville favne alle fosterforeldre, slik Stortinget har vedtatt. Men vi prøver igjen. Vi fremmer forslag i dag om at regjeringa nå må gjennomføre Stortingets enstemmige vedtak. I tillegg foreslår vi i salderingen i sak nr. 2 at de to gruppene som er inne i den amputerte overgangsordningen, skal få etterbetalt fra det tidspunktet Stortinget gjorde sitt enstemmige vedtak. Dessverre ser det ut til at Stortinget bøyer av.

Mandag hadde vi en lignende sak – om pleiepenger. Igjen måtte Kristelig Folkeparti tre støttende til. Dekningsgraden er økt, det skal kunne gis pleiepenger for psykisk utviklingshemmede etter fylte 18 år. Regjeringa ble pålagt å komme tilbake til Stortinget med en sak som gjeninnfører unntaket fra femårsbegrensningen for barn med kroniske sykdommer når behovet er der. Jeg håper vi denne gangen slipper å se en regjering som trener.

I sommer presenterte Norges Handikapforbund rapporten «Hva koster det å være funksjonshemmet i Norge i 2017?». Mange funksjonshemmede har utgifter vi

andre ikke tenker over. Helt vanlige hverdagsseksempler viser at løpende merkostnader kan ligge i størrelsesordenen 100 000 kr i året. Engangskostnader for en familie med et funksjonshemmet barn kan dreie seg om flere millioner. Samtidig kuttes det altså på inntektssida, i grunn- og hjelpestønadene, for femte år på rad, skjult bak manglende prisjustering. Antall funksjonshemmede utestengt fra arbeid står på stedet hvil, men Høyre og Fremskrittspartiet har tatt bilstønadene fra mange av dem. Etter uførereformen skulle alle komme ut om lag som før, men vi vet at mange har tapt, særlig de med gjeld, men også i form av høyere egenandeler og tapt bostøtte. Høyre og Fremskrittspartiet vil ikke engang legge tallene på bordet. Noen må betale prisen for høye skatteutt.

Samtidig ønsker Høyre og Fremskrittspartiet å trekke ansvaret for hjelpemidler og tilrettelegging av bolig ut av den rettighetsbaserte folketrygden og over på kommunene og Husbanken. Arbeiderpartiet fremmer sammen med Senterpartiet og SV forslag om at regjeringen skrinlegger alle slike forsøk. Igjen trer heldigvis Kristelig Folkeparti støttende til på de funksjonshemmedes side.

Helt til slutt vil jeg framheve en gruppe som fortjener vår oppmerksomhet med et mer positivt fortegn enn under dagens regjering – veksten i antall unge uføre. Ja, det er bekymringsfullt, men den største bekymringen ligger på den enkeltes hånd. Arbeiderpartiet fremmer derfor et offensivt forslag til en aktivitetsreform for å skaffe dem en plass i arbeidslivet. Høyre og Fremskrittspartiet går imot. I stedet velger de å kutte flatt og mye i de pengene som skal gå til det hjelpeapparatet som er ment å bistå bl.a. disse unge, den såkalte ABE-reformen, som egentlig ikke er noen reform, bare kutt. Det er gammel dags høyrepolitikk, som aldri har ført noe godt med seg.

Margret Hagerup (H) [11:34:24]: Lav ledighet og høy sysselsetting er prioriterte mål for regjeringen. I perioden har vi lagt fram budsjett som har fremmet arbeid, aktivitet og omstilling. Vi ser at politikken virker. Andelen av befolkningen i arbeidsfør alder som mottar en livsoppholdsytelse, var i 2016 på sitt laveste nivå siden 1992. Ser man perioden under ett, var både antall og andel mottakere på det høyeste nivå i 2003. Siden 2003 har andelen trygdeytelser gått ned, med unntak av en midlertidig økning knyttet til finanskrisen i 2009.

Allikevel er det for mange som står utenfor arbeidslivet. I mange tilfeller dreier ikke utenforskap seg om uførhet og nedsatt funksjonsevne, men om dårlige valg og at man har havnet skjevt ut fra hoppkanten. Regjeringen har fullt fokus på å få flere i arbeid eller utdanning. Skal vi klare å finansiere framtidens velferdsordninger, er det avgjørende at vi lykkes med å øke yrkesdeltakel-

sen og redusere stønadsavhengigheten. Regjeringen fortsetter derfor arbeidet med å forsterke arbeidslinjen og styrke insentivene til en sterk og kontinuerlig tilknytning til arbeidslivet.

Arbeid er viktig for velferden til den enkelte og for et bærekraftig velferdssamfunn. Høyre er tydelig på at fast ansettelse er og blir hovedregelen, men det finnes alltid unntak. Det må vi ikke glemme når vi i tiden framover skal diskutere rammevilkårene for arbeidslivet. Det har vært viktig for Høyre i regjering å senke terskelen inn i arbeidslivet. Dette budsjettet sikrer et fortsatt høyt nivå på arbeidsmarkedstiltak, og vi fortsetter å gjøre det attraktivt for arbeidsgivere å ta inn de som står utenfor. Erfaringer fra Nav viser at det er praksisplasser i privat næringsliv som gir best resultat. Der er det også størst sannsynlighet for jobb i den andre enden.

Endringen i adgangen til midlertidige stillinger har vært et viktig grep for å senke terskelen inn i arbeidslivet. Folk med hull i cv-en stiller ikke først i køen ved utlyste stillinger, da må vi ha andre virkemidler. Arbeidsmarkedstiltak kan ikke være det eneste. Derfor er det viktig at vi også i framtiden har attføringsbedrifter og bemanningsbyrå med på laget for å få folk ut i jobb. I 2016 fikk 80 000 jobb gjennom et bemanningsbyrå. Det var viktig.

Da vi kom i regjering, fantes det en rekke ulike tiltak for å få folk i aktivitet. Vi har forenklet disse tiltakene og målrettet dem, bl.a. gjennom å vri mer over mot lønns-tilskudd i ordinær virksomhet. I tillegg har en satset på BIO-midler, som gir bedriftene mulighet for omstilling, gjennom opplæring og kompetanseheving internt i bedriften. Regjeringen har i budsjettet prioritert at Nav skal få økt handlefrihet. Et overordnet mål er at Nav skal bli mer brukerrettet og effektivt.

For å bidra til at de som har gått ledige over lengre tid, sikres et arbeidsrettet tilbud og økt overgang til arbeid, har regjeringen økt bevilgningen til Arbeids- og velferdsetaten med 37,2 mill. kr i 2018. Midlene skal gå til forsterket oppfølging.

Regjeringen har også lagt til rette for et mer fleksibelt arbeidsmarked, slik at arbeidssøkere får bedre muligheter til å omstille og kvalifisere seg for ledige jobber. Dagpengemottakere har fått utvidet adgang til å ta utdanning og til å starte egen virksomhet mens de mottar dagpenger. Det er innført en aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere under 30 år, hvor målet er å styrke den enkeltes muligheter til å komme i arbeid og bli selvforsørget. Det er spesielt viktig å hjelpe unge ut av en passiv tilværelse, og forskning viser at vilkår om aktivitet har særlig god effekt overfor unge mottakere. Det beste vi kan gi de unge, er en jobb å gå til når de står der nyutdannet og er klare for å møte et arbeidsliv.

I tillegg til å inkludere dem som står utenfor, må vi legge til rette for at folk kan stå lenger i jobb. Målet må være at vi kommer til det punktet at en 50-åring er attraktiv på grunn av kompetanse og erfaring, ikke at vedkommende er utdatert på grunn av alder. Derfor er Høyres reform om at ingen skal gå ut på dato, viktig. Ingen er tjent med å være utdatert. Vi trenger flere hoder og hender fremover, for vi går strammere tider i møte, og vi må bli mer effektive. Da vil kompetanse og arbeidsliv gå hånd i hånd.

Regjeringens forslag til budsjett skal sikre økonomisk vekst, flere i arbeid og bærekraftige velferdsordninger. Vår politikk handler om å ruste Norge for fremtiden. Da er vi avhengig av at alle som vil og kan jobbe, skal få jobbe. Vi forandrer for å bevare.

Regjeringen styrker velferden i dag for å trygge Norge for fremtiden. Vi gleder oss til de videre samtalene i dette arbeidet.

Atle Simonsen (FrP) [11:39:18]: Fremskrittspartiet og Høyre har styrt Norge trygt gjennom en krevende tid. Tross en vanskelig periode med det største oljeprisfallet på 30 år, den største migrasjonskrisen siden annen verdenskrig og en stadig mer urolig og uoversiktlig verden har Fremskrittspartiet vært med og styre landet trygt mot en ny optimisme.

Fra en situasjon med økende arbeidsledighet, lavere sysselsettingsgrad og Nav Rogalands høyeste registrerte ledighet noensinne har vi nå en situasjon der arbeidsledigheten har falt ni måneder på rad, antallet sysselsatte har gått opp, og Nav Rogaland har fått en nedgang i arbeidsledigheten på hele 32 pst. og en nedgang i ungdomsledigheten. Opposisjonen sprer likevel akkurat like mye negativitet som om situasjonen var like ille nå, og det handler nok om at prosjektet deres handler mer om kritikk enn om en annen politikk.

Regjeringens politikk har virket. Veksten i norsk økonomi er på vei opp. Ledigheten går ned, og det skapes flere jobber. Selv om det går bedre for de fleste, er ikke det situasjonen for alle. Vi er på rett vei, men vi har en vei å gå. For den enkelte som er arbeidsledig, hjelper det ikke at naboen har fått jobb. Derfor målretter vi innsatsen med en ekstra oppfølging av langtidsledige med om lag 40 mill. kr. Vi har innført aktivitetsplikt for mottakere av sosialhjelp som er under 30 år. Det gjør vi fordi det virker, og fordi det å stille krav er å bry seg. Hvis ingen bryr seg om hva en gjør, hvorfor skal en gidde da?

Venstresiden møtte ikke akkurat denne endringen med noe jubelbrøl. Som vanlig var det kun kritikk, og Arbeiderpartiet foreslo å fjerne pengene som regjeringen ville bruke på tiltaket. Denne uken kunne vi lese noen av resultatene. Nav Midtbyen i røde Trondheim reduserte antallet unge sosialhjelpsmottakere med hele

43 pst. på halvannet år. Drammen kommune sparte så mye som 30 mill. kr på to år som et resultat av aktivitetsplikten – eller tvangsarbeid som SV kalte det. Det samme Nav-kontoret i Trondheim forteller at de nå jobber annerledes. En følger opp ungdommer gjennom tidlig innsats og har tett oppfølging av dem, og en omtaler dette som nøkkelen til suksess.

«Flere sa det ville bli vanskelig, men vi ble nesten overrasket da vi så hvor motiverte de fleste ungdommene var til å komme seg i jobb raskt. De ville begynne med en gang. Må de vente en måned, eller får en liste med jobber og søke på og deretter noen avslag, så daler motivasjonen fort».

Dette sier Kurt Reitan, som er koordinator for Nav Midtbyens arbeid med aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakerne.

Aktivitetsplikten har vært en gedigen suksess for dem under 30 år, og jeg ser ingen grunn til at det ikke skal være den samme suksessen for dem som er over 30. Det å stille krav er å bry seg, og siden jeg selv nærmer meg 30, vil jeg si at vi også må bry oss om dem som er over 30. Derfor bør de også få aktivitetsplikt.

En rapport som har blitt utarbeidet av Nav Midtbyen mellom juni i fjor og oktober i år, viste at en hjalp 100 ungdommer i alderen 18–25 år. 83 av de sakene er nå avsluttet. 60 pst. har fått lønnet arbeid eller startet på skole, og i hele 93 pst. av sakene er ungdommene blitt økonomisk selvhjulpet. Det er dette denne nye ungdomsinnsatsen til regjeringen handler om: en målrettet innsats, som vi skal bruke 100 mill. kr på neste år.

For ungdom er det viktig å få en fot innenfor arbeidslivet. Derfor har vi senket terskelen for å komme inn gjennom en større åpning for midlertidig ansettelse. Det er fordi vi vet at alternativet for mange ikke er fast ansettelse, men ingen ansettelse. Det er bedre med en fot innenfor arbeidslivet enn to utenfor, spesielt for utsatte grupper. Pøbelprosjektet støtter oss i det. Ulike tiltaksleverandører støtter oss i det, og vi ser nå at det er tiltak som har positiv effekt. Flere får en fot innenfor arbeidslivet. 50 pst. av dem som har midlertidig stilling, får fast jobb etter ett år. 30 pst. av disse kom fra ledighetskøen. Det var målet.

Ungdom må også få lov til å beholde mer av det de tjener. Arbeiderpartiet og SV ville ikke belønne ungdom som sto på og fikk jobberfaring mens andre ungdommer var på ferie eller slappet av. Det vil Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen, og derfor økte vi frikortgrensen til 55 000 kr – skattelette til de rikeste og småpenger til vanlige folk, som venstresiden liker å kalle det.

Jeg var tidligere i dag innom at en vanlig familie har fått 10 000 kr mindre i årlig skatt med denne regjeringen, og det er det Arbeiderpartiet omtaler som småpenger og lommerusk. Man må begynne å lure på hva som

er normal inntekt i Arbeiderpartiet, når en mener at 10 000 kr for en familie er småpenger.

Det viktigste tiltaket vi kan gjøre for å få flere i jobb, er å sørge for at noen skaper en jobb som noen kan gå til. Det gjør man ikke med økte skatter. Man må nesten være medlem av SV eller Arbeiderpartiet hvis en tror at hvis en bedrift får mindre penger, blir det lettere for dem å ansette nye eller investere i nye prosjekter. Ingen bedrifter jeg har snakket med noensinne, har spurt etter høyere skatter. De svarer som regel to ting når en spør hva som kan hjelpe deres bransje: bedre infrastruktur og lavere kostnader gjennom skatt. Det er akkurat det denne regjeringen gir dem.

Arild Grande (A) [11:44:34]: Flere har i debatten vært inne på betydningen av arbeid. Stikkord for det er egen inntekt, selvstendighet, helse, selvrespekt, samfunnsøkonomi og det å tilhøre et fellesskap. Heidi Nordby Lunde var inne på at en av fem møter sin tilkommende i jobbsammenheng. Det kan undertegnede varmt anbefale.

Det er med andre ord mange gode grunner til å sørge for at alle har en jobb, og for Arbeiderpartiet er det jobb nr. 1. Vi viderefører vår røde tråd i dette budsjettet, med forslag om å skape flere jobber, om å bygge broer inn til arbeidslivet for dem som i dag står utenfor, og om en innsats for et inkluderende arbeidsliv. Vi gjør det gjennom forslag som vil bidra til jobb til alle, at vi har et arbeidsliv for alle, at vi har velferd og spleiselag, og at vi har et organisert arbeidsliv med ansvarlige fagforeninger og arbeidsgivere. Dette har vært bærebjelken i den norske modellen, og vi ønsker å styrke det arbeidet.

Mange har opp gjennom årene støttet denne modellen, men det har vært sosialdemokratiet og fagbevegelsen som har vært drivkraften. Slik har det også vært i de øvrige nordiske landene, og det har bygd en enestående internasjonal suksess: samfunn som har vært demokratisk stabile, som har en høy andel av innbyggerne i jobb, et høyt velferdsnivå, stor omstillingsevne og inkluderende samfunn, og alle de nordiske landene er blant topp 15 når det gjelder BNP per innbygger.

Så er det dessverre også en rekke trusler mot den nordiske og den norske suksessen. Det ene er arbeidslivskriminalitet. Til tross for at det representerer en stor trussel mot norske arbeidsplasser og seriøse bedrifter, har ikke regjeringen et eneste nytt tiltak i dette budsjettet. Og til tross for at regjeringen hevder at de viderefører innsats, klarer de ikke svare konkret når vi spør hva denne innsatsen fører til.

En annen trussel som vi ser i Norge, i Norden og i Europa er lavere organisasjonsgrad. Dette har regjeringen bidratt til gjennom kutt i fagforeningsfradraget og gjen-

nom at de har svekket dialogen med partene i arbeidslivet.

En tredje utfordring mot denne suksessen er økende forskjeller og økt polarisering i arbeidslivet. Her bidrar både regjeringens skattepolitikk og regjeringens svekkelse av det organiserte arbeidslivet til økte forskjeller og økt polarisering.

Oppsummert: Den kanskje største trusselen mot den norske modellen, og vår konkurransekraft gjennom den, er dagens regjering.

Der den rød-grønne regjeringen lanserte en rekke tiltakspakker, bl.a. mot finanskrisen, er dagens regjering passiv, og den var passiv i møtet med fallende oljepriser. Der vi skjermet arbeidstakere, kommer dagens regjering med stadige angrep. Og der vi fikk i havn store reformer som bl.a. pensjonsforliket, skyver dagens regjering de store utfordringene framfor seg. I stedet har de hatt utvalg, stadig nye utredninger, og nå har de også – ifølge Nordby Lunde i replikkordskiftet – et utvalg som er under utredning.

Et meget talende eksempel er måten Høyres og Fremskrittspartiets representanter omtaler finanskrisen og håndteringen av den, og oljeprisfallet. Det virker som om de har et rimelig schizofrent forhold til sin egen politikk, for da det ble økende ledighet som følge av fallende oljepriser, skyldtes det utelukkende fallende oljepriser. Politikken hadde ingenting å gjøre med det. Men nå, når ledigheten synker noe, skyldes det at politikken virker. Dette henger selvfølgelig ikke på greip, og spørsmålet er om det at ledigheten nå daler, mer skyldes at oljeprisene igjen stiger, enn regjeringens innsats.

Der den rød-grønne regjeringen lanserte tiltakspakker på 20 mrd. kr for å skape flere arbeidsplasser og få flere i jobb, bruker heller høyresiden 20 mrd. kr på skatteutt. Det virker selvsagt, det øker forskjellene, og det truer det organiserte arbeidslivet.

Kristian Tonning Riise (H) [11:49:44]: Gjennom generasjoner har vi sammen bygget et velferdssamfunn vi kan være stolte av. Vi har gode velferdstjenester, små forskjeller, høyt utdanningsnivå og mange i arbeid. En rekke ganger de siste årene har Norge blitt kåret til verdens beste land å bo i. I år rykket vi også fram til førsteplass på listen over verdens lykkeligste land, selv om deler av valgkampen – og for så vidt siste innlegg før meg – kunne gi inntrykk av det motsatte.

Vi sier gjerne at det å bli født i Norge er litt som å vinne i Lotto. Det er mulig, det. Vi er heldige, vi som vokser opp i Norge. Men grunnen til at det norske samfunnet har blitt som det har blitt, har lite med flaks å gjøre. Det skyldes først og fremst kloke og ansvarlige politiske avgjørelser, og det er et stort ansvar å forvalte denne arven.

Vi lever i en tid der veldig mye er i endring. For hvert år som går, blir vi flere pensjonister per person i yrkesaktiv alder. Dette skjer samtidig som avkastningen fra oljeformuen blir mindre, behovet for å få ned utslipp av skadelige klimagasser blir større, og i tillegg utfordrer ny teknologi oss på nye måter i et stadig hurtigere tempo. Det er måten vi møter disse utfordringene på, som vil avgjøre om vi klarer å sikre et bærekraftig velferdssamfunn også for de generasjonene som kommer etter oss.

Statsministeren pleier å si at politikk handler om mennesker, ikke milliarder. Det er jeg for så vidt enig i, men det er også slik at god politikk for mennesker gjerne krever sine milliarder. De budsjettkapitlene som vi diskuterer her i denne saken, har ganske avgjørende betydning for hvor mange milliarder vi har til disposisjon på framtidige budsjetter. Skal vi klare å finansiere framtidens velferdsordninger, er det avgjørende at vi lykkes med å øke yrkesdeltakelsen og arbeidsinnsatsen i befolkningen, og å redusere stønadsavhengigheten. Vår evne til å hjelpe dem som trenger det mest i Velferd-Norge, vil i økende grad avhenge av at alle som kan jobbe, er i arbeid.

Derfor er det gledelig at utviklingen på veldig mange områder nå går i riktig retning. Antall sysselsatte øker – det siste året har det blitt mer enn 30 000 flere sysselsatte, og i nasjonalbudsjettet for 2018 er det anslått at sysselsettingen vil fortsette å øke etter hvert som aktiviteten i økonomien tar seg videre opp. Arbeidsledigheten er på vei ned. Det viser tall fra både SSB og Nav. I september 2017 var AKU-ledigheten på 4 pst., ned fra en topp på 5 pst. i fjor høst, og nye tall fra Nav viser at ledigheten har fortsatt å falle i oktober og november. Andelen av befolkningen i arbeidsfør alder som mottar en livsoppholdsytelse, var i 2016 på sitt laveste nivå siden 1992. Og mens antallet ungdommer som verken var i arbeid eller i utdanning, økte dramatisk under forrige regjering – fra 47 000 i 2008 til 70 000 i 2013 – har det nå stabilisert seg. Andelen har stått stille på rundt 7 pst. siden regjeringsskiftet, og det på tross av oljeprisfallet og den omstillingen av norsk økonomi som vi er inne i, og nå viser den tegn til at den er på vei til å gå ned.

Jeg mener at dette er et godt budsjett for økonomisk vekst, flere i arbeid og mer bærekraftige velferdsordninger. Vi fortsetter arbeidet med å gjøre ytelser mer arbeidsrettet. Vi styrker ungdomsinnsatsen i Nav, slik at unge ledige får nødvendig hjelp til å komme i utdanning og arbeid, og vi styrker flere ordninger på hjelpemiddelområdet, slik at personer med nedsatt funksjonsevne i større grad skal kunne delta på lik linje med andre i dagliglivet og i utdanning og arbeid, for å nevne noe.

Så kommer vi i denne debatten – og det har vi for så vidt hørt allerede – til å få mange innlegg fra opposisjonen som viser til noen flere milliarder her og der på ulike

poster. Da tror jeg det er verdt å ta i betraktning at de er finansiert ved å påføre norske arbeidsplasser en skattebyrde på minimum 8 mrd. kr hvis en skal begynne budrunden med Arbeiderpartiets budsjett. Da tror jeg det er verdt å huske at selv verdens aller beste arbeidsmarkedstiltak vil altså ikke lykkes med å gi noen en jobb som ikke finnes.

Svein Roald Hansen (A) [11:54:46]: Vi skal glede oss over at arbeidsledigheten synker, men vi skal bekymre oss over at yrkesdeltakelsen synker, for det betyr at flere skyves ut av arbeidsmarkedet, og at det for mange – særlig unge mennesker – blir vanskeligere å få fotfeste i arbeidslivet.

Det er ikke i denne situasjonen det skal kuttet til arbeidsmarkedstiltakene, slik regjeringen og flertallet gjør. Behovet er ikke redusert. Det er for mange ledige som skal finne ny jobb og trenger ny kompetanse. Det er flyktninger, ungdom og personer med nedsatt arbeidsevne som har behov for slike tiltak. Disse menneskene hadde hatt behov for de 2 000 ekstra plassene Arbeiderpartiet har prioritert i budsjettforslaget sitt, plasser som skal bidra til å sluse de ledige inn i arbeidslivet igjen, eller hjelpe dem til sin første jobb.

Andelen unge som ikke er i arbeid, er høy, og antall unge uføre øker bekymringsfullt sterkt. For mange, som har noe arbeidsevne, ender likevel som 100 pst. ufør. Årsakene er flere og må møtes på flere områder.

Vi foreslår i vårt alternative budsjett en lang rekke tiltak: en sterkere prioritering av inkludering og helse- og kompetansetiltak overfor unge, en yrkesfagmilliard for flere lærlingplasser, bedre utstyr i skolen, flere yrkesfaglærere, 3 000 flere studieplasser og 300 flere fagskoleplasser.

Vi må gjøre mer for å bryte den utviklingen vi nå ser, med stadig flere unge som ender på uføretrygd. Vi lanserer en aktivitets- og jobbreform for unge på gradert uføretrygd og ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan en slik reform bør utformes slik at flest mulig kan utnytte den arbeidsevnen de har, i arbeidslivet.

Noen tips på veien, så ikke også denne statsråden begynner å sende spørsmål til Stortinget: bedre planlegging, bedre oppfølging, bedre gjennomføring av ordningen med arbeidsavklaringspenger. Vi må få de unge, både de med og de uten nedsatt arbeidsevne, inn i arbeid – i det ordinære arbeidslivet og i det offentlige. Kommunene må få et særlig ansvar. Det er også behov for mer kreativitet for at arbeidsmarkedstiltakene skal gi best mulige resultater. Derfor foreslår Arbeiderpartiet å åpne for at personer med nedsatt arbeidsevne skal kunne ta fagbrev mens de deltar på Arbeidsforberedende trening.

Vi mener det må sees på mulighetene for å åpne noe mer for å ta utdanning – også utdanning som gir studiepoeng – mens man mottar dagpenger, og ber regjeringen utrede dette. Vi var glad for at Kristelig Folkeparti ser ut til å se det på samme måte. Og vi mener reglene bør endres, slik at ledige under 30 år som har falt ut av vide-regående, kan fullføre mens de mottar dagpenger.

Vi peker også på at ordningen med midlertidig lønnstilskudd må tilpasses slik at den kan omfatte lærlinger som kommer fra et tiltaksløp. Og vi foreslår at det må sikres et bedre samarbeid mellom utdanning og arbeidsliv, bl.a. gjennom å gi kunnskap om arbeidslivet større plass i utdanninger og opplæringsløp. Jeg er sikker på at det vil gjøre veien fra utdanning til arbeid enklere, det vil gi de unge et klarere bilde av hva som venter dem og forventes av dem i yrkeslivet.

Under denne regjeringen har innkjøp av tiltaksplasser og tjenester fra kommersielle bedrifter økt med over 50 pst. fra 2013 til 2017. Det er en utvikling med bekymringsfulle trekk. Når Nav går til det skritt å bestille en juridisk vurdering av forretningsmodellen til tiltaksleverandøren Din Utvikling, er det grunn til å stanse opp og vurdere erfaringene. Vi mener dette burde fases ut, slik vi også foreslår, og som det egentlig er et flertall for i denne salen hvis vi skal legge til grunn reaksjonene da dette startet. Derfor ber vi regjeringen legge fram resultatet av evalueringen av konkurranseutsettingen av arbeidsmarkedstiltak i skjermet sektor med tanke på brukermedvirkning og de resultater som er oppnådd.

La meg også peke på at det er et større behov for plasser innen varig tilrettelagt arbeid. Budsjettforliket betyr 200 flere plasser, vi foreslår 250 plasser. Men begge deler må sees som en begynnelse. Behovet er større. Det vi er uenig i, er at dette ansvaret skal legges til kommunene. Derfor ber vi regjeringen stanse forsøket med slike plasser i kommunal regi.

Alle disse tiltakene burde fått flertall, det ville vært et mer kraftfullt bidrag til å få flere i arbeid og færre på trygd, og det er det viktigste for Arbeiderpartiet.

Til slutt vil jeg bare si at jeg er glad for at tanken om å flytte ansvaret for hjelpemidlene til kommunene ikke har flertall i denne salen, så disse planene kan regjeringen kjøre i makuleringsmaskinen.

Espen Barth Eide (A) [11:59:53]: Arbeiderpartiets mål er å ha flest mulig i arbeid, altså flest mulig av den yrkesaktive befolkningen i faktisk arbeid – og i godt og skikkelig arbeid. Da er en viktig del av diskusjonen hvor arbeidsplassene skal finnes i fremtiden.

Vi står på terskelen til den fjerde industrielle revolusjon, hvor svært mange ulike teknologiske endringer flytter sammen og skaper en helt ny arbeidshverdag. Digitalisering, automasjon, helt nye produksjonsformer i in-

dustrien og ny materialteknologi er bare stikkord på dette. Vi må regne med at de som er unge i dag, kommer til å ha mange forskjellige jobber i løpet av sin karriere.

Dette skjer samtidig som vi skal gjennom et grønt skifte. Mange av arbeidsplassene i dagens Norge er knyttet til olje- og gassindustrien, og slik kommer det til å være i mange år framover. Vi skal ha en inntektsstrøm fra olje- og gassnæringen i mange år framover, og mange arbeidsplasser vil være der. Men vi må innse at etter hvert vil også arbeidsplasseneffekten av dette gå ned. Det vil skje før kontantstrømmen til staten går ned, for etter hvert som letevirsomheten eventuelt blir redusert fordi det er endringer i langtidsplanen i denne sektoren, vil mange av de arbeidsplassene som er knyttet til leverandørindustri og letevirsomhet, bli borte, mens de som er knyttet til drift av eksisterende felt, blir opprettholdt – altså en fortsatt kontantstrøm til staten, men mindre arbeidsplasseneffekt.

Samtidig dukker det opp stadig nye muligheter innenfor både alternativ energi og også alternativ bruk av energi. Der ser jeg for meg at Norge kan ligge helt i front – hvis vi ser dette tidlig, kan vi ligge helt i front i å lete etter nettopp arbeidsplassene innenfor den grønne økonomien. Det dreier seg om nullutslipps- og lavutslippsløsninger innen transport. Der ligger vi langt framme på noen felt, og veldig mye er i emning på andre felt, f.eks. elektrifisering av skipstransport, hydrogenløsninger, bruk av naturgass i en overgangsfase – ikke minst – og nye hybridløsninger. Det er mange teknologiske muligheter og mange arbeidsplasser knyttet til å ta noe av det beste fra den industrien vi har, og skape f.eks. havvindanlegg ute til havs, som er en framtidig eksportmulighet for Norge.

I sirkulærøkonomien og delingsøkonomien er det også grunn til å tro at mange nye arbeidsplasser kan skapes. Et konkret eksempel er at hvis vi av ressurs- og miljøhensyn blir flinkere til å reparere ting istedenfor å bytte dem ut – og det kan vi gjøre f.eks. ved å opprettholde lange garantiordninger, men også ved å gjøre det praktisk lettere å reparere gjenstander man allerede har – vil de reparasjonsrelaterte arbeidsplassene ofte være her, mens det opprinnelige produktet er produsert et sted i utlandet, altså igjen en positiv arbeidsplasseneffekt. Det samme gjelder f.eks. håndtering av avfall, gjenvinning osv.

På alle disse feltene tror jeg Norge kan vinne konkurransen, men vi vinner ikke av oss selv. Det er ikke slik at fordi man var heldig én gang, vil man fortsatt være heldig også i fremtiden. Vi må ta vare på det beste i det vi har, og vi må bygge videre på det. Det gjelder å investere i forskning og utvikling rettet mot ny teknologi, og derav mer arbeid, det gjelder å tenke på vår skatte- og avgiftspolitik og gjøre den mer grønn og stimulere til fornuf-

tige valg, og det gjelder å bruke offentlige innkjøp enda mer offensivt for å fremme både innovasjon og god miljøvekting. Dette er god næringspolitikk, god arbeidslivspolitik, god miljøpolitikk, god transportpolitikk osv.

Men det viktigste vi har, og det som i tidligere tider virkelig har hjulpet oss til å bli rike sammen, altså at vi har løftet oss kollektivt, er den norske modellen. Det er ekstremt viktig, og kanskje viktigere enn noen gang før, at den omstillingen vi nå må gjennom, og som vi må ta grep om nå, skjer gjennom trepartssamarbeid og et godt klima i forholdet mellom stat, arbeidstakere og arbeidsgivere. Det er en kapital som ingen kan ta fra oss, men som vi selv kan undergrave hvis vi ikke passer på å ha den med oss også inn i framtiden.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Karin Andersen (SV) [12:05:01]: Det er ikke tvil om at vi har muligheter til å skape arbeidsplasser vi kan leve av i framtida i Norge, hvis vi velger å bruke penger og innsatsen på det. Det er ingen som har brukt så mye penger noen gang, heller ikke av oljeinntektene, som denne regjeringen. Samtidig er det bare den økonomiske eliten som unngår kutt. Det er en helt systematisk omfordeling regjeringen driver med. De bruker opp framtidens penger og gjør dem som har mye, enda mer velstående, uten at det er et eneste bevis for at det skaper arbeidsplasser. Det vi vet, er at det skaper forskjeller. Det er gitt 160 ganger så mye i skattelettelse til dem med store formuer som til vanlige folk. Også de som ikke har inntekt, opplever kutt.

Jeg registrerer at statsråden også i dag sier at man skal motivere til arbeid. Det har jeg hørt mange ganger. Jeg hører regjeringen si det om og om igjen. Men hvorfor er det sånn at man tror at de som har mye, motiveres av å få skattelette og mer, mens de som ikke har nåla i veggen og knapt vet hvordan de skal fylle kjøleskapet, liksom skal motivere og klare seg bedre hvis de må ligge i uro hver eneste natt over at de ikke klarer å betale regningene sine.

Det er ikke slik. Det er usant at vi ikke kan gjøre noe med fattigdommen. Det er usant at vi ikke har råd, og det er usant at det vil skade økonomien og viljen til å bidra. Tvert imot er det slik at hvis man hjelper folk i en vanskelig situasjon til å kunne klare seg, er det det som gjør at de klarer å samle kreftene om f.eks. å skaffe seg kompetanse. Der mener SV at vi må øke innsatsen kraftig – både med å løfte inntektene til disse familiene og innsatsen for at de skal skaffe seg kompetanse.

Jeg er veldig overrasket over at regjeringspartiene ikke er med på en del av flertallsforslagene fra komiteen, f.eks. om hvordan man, når man går på ulike ytelser, skal

kunne få hevet kompetansen sin. Det burde man få. Man burde få det lenger, og man burde få en tålmodig innsats. Alle snakker om det høykompetente arbeidsmarkedet, men det er jo ikke slik at man får jobb hvis man ikke har den kompetansen arbeidsgiveren trenger.

Det er mulig å gjøre noe med fattigdommen. Det spørres bare hva vi vil bruke pengene på. Hvis vi bruker pengene på å løfte dem som har det vanskelig, vil færre bli fattige, flere vil klare seg mye bedre, og økonomisk vil landet komme ut i pluss.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [12:08:20]: Ved å delta i arbeidslivet vil de fleste kunne forsørge seg selv og sin familie og dermed unngå å havne i fattigdom. Derfor er det å få flere i arbeid så viktig for Arbeiderpartiet. Derfor er det så viktig å få folk over fra trygd til arbeid.

Arbeiderpartiet vil legge til rette for at flere kvalifiserer seg til arbeid. Arbeiderpartiet prioriterer det i sitt alternative budsjett, bl.a. ved å styrke Jobbsjansen. Vi vil gjøre det til en hovedoppgave å sette kommunene og arbeidslivet i stand til å få folk inn i arbeid og deltakelse. I vårt alternative budsjett for 2018 foreslår vi derfor å styrke Jobbsjansen med 50 mill. kr, særlig for å styrke innsatsen for å få innvandrerkvinner som ikke er i arbeid, ut i jobb.

Jobbsjansen ble endret i juni i år, slik at kvinner som mottar sosialhjelp, ikke lenger kan være en del av ordningen. I stedet for å utelukke kvinner fra ordningen bør nettopp de som i dag er avhengige av sosialhjelp, gis et alternativ og en vei inn i arbeidslivet. Derfor har vi sammen med SV og Senterpartiet foreslått at kriteriene for opptaket til Jobbsjansen må endres, slik at også kvinner som mottar sosialhjelp, kan bli deltakere.

Fattigdom og mulighet til egen inntekt og jobb henger sammen. Deltakelse i arbeidslivet gir også bedre mulighet til å bli godt integrert. Arbeid er derfor avgjørende.

Stein Erik Lauvås (A) [12:10:02]: Jeg hørte innledningen og replikkordskiftet her i dag, og Fremskrittspartiet og representanten Wiborg – til like leder i komiteen – framstår fullstendig historieløse.

Vi vet jo at Fremskrittspartiet har et uttalt mål om å rive vekk hele tariffavtalesystemet slik det er bygd opp i dag. Det har de sagt ved flere anledninger. De ønsker ikke disse kollektive avtalene. De ønsker å rive det systemet opp. Og det de ønsker å rive opp, er hele grunnlaget for den norske modellen, det som har skapt velferdssamfunnet vårt. Trepartssamarbeidet blir motarbeidet av Fremskrittspartiet. Det er for så vidt ikke noe nytt. Det som er nytt nå, er at de sitter i regjeringskontorene og holder på med dette. Det er det som er nytt.

Jeg registrerer at det fremmes mange gode forslag her i dag. Ett av dem er:

«Stortinget ber regjeringen gi fullmakt til at Statens vegvesen og Arbeidstilsynet sammen eller hver for seg ved kontroll på veien kan kreve dokumentasjon fra lastebil- og bussjåfører som viser at deres arbeidsavtale er i tråd med allmenngjorte lønns- og arbeidsvilkår.»

Det er et svært godt forslag, som burde fått enstemmig tilslutning i Stortinget. Det er mulig at jeg har misforstått, men jeg har forstått det slik at dette vil Fremskrittspartiet og regjeringens partiene stemme imot. Det er helt utrolig, men det føyer seg inn i rekken av hva vi kjenner igjen.

Det andre forslaget, som er et meget godt forslag, som blir tatt opp i salen her i dag, er forslag nr. 3, fra Arbeiderpartiet og SV:

«Stortinget ber regjeringen etablere arbeidslivskriminalitetssentre som dekker hele landet og sikre felles opplæring og planer for disse.»

Dette er også et svært godt forslag, som hadde sørget for at vi hadde kommet useriøsiteten til livs, noe jeg oppfattet at representanten Wiborg var svært opptatt av. Men han stemmer, etter hva jeg forstår, ikke for det.

Det er bare å slå fast enda en gang: Fremskrittspartiet står ikke på den vanlige arbeidstakerens side. De står på en helt annen side. Fremskrittspartiet står ikke på trepartssamarbeidets side, og de er fremdeles, dessverre, selv med lederen i en så viktig komité som arbeids- og sosialkomiteen, historieløse om dette temaet.

Maria-Karine Aasen-Svensrud (A) [12:13:12]: Arbeiderpartiet foreslår 300 mill. kr mer enn regjeringen i sitt forslag til politi og påtale. Arbeiderpartiet setter av penger til å styrke a-krimsentrene og til å styrke Økokrims arbeid mot arbeidslivskriminalitet.

Gjennom arbeidslivskriminalitet tjener kriminelle store penger, og mennesker blir kynisk utnyttet. Samtidig som samfunnet taper enorme summer i skatter og avgifter, blir de som driver lovlig virksomhet, utkonkurrert. Vi kan ikke la denne typen kriminelle holde på. De undergraver samfunnet vårt. Derfor må vi sørge for at politiet og påtalemyndigheten har nok ressurser til å gå etter og etterforske disse sakene. Dette er ressurskrevende og omfattende saker for politiet, påtalemyndighetene og domstolene. Det må vi ta inn over oss, og det gjør vi i Arbeiderpartiet når vi styrker Økokrim og politidistriktene i våre alternative budsjetter.

Regjeringen har nedprioritert politiet og politidistriktene i budsjettet for 2018. Jeg er redd for at dette også kommer til å få konsekvenser for kampen mot arbeidslivskriminalitet. I Norge unndras hvert år 12 mrd. kr i skatter og avgifter på grunn av arbeidslivskriminalitet. En samfunnsøkonomisk analyse viser at det er en skjult verdiskapning på nærmere 28 mrd. kr. Selv om satsing

på politiet er viktig, vil politiet aldri kunne vinne denne kampen alene. Derfor er samarbeidet med a-krimsentrene viktig, og her kan mye godt arbeid bli enda bedre.

Arbeiderpartiet mener at a-krimsentrene må styrkes og bli mer selvstendige. Kapasiteten bør bygges opp, slik at enhetene som jobber med arbeidslivskriminalitet, har ressurser til å gå inn i løpende saker, slik at de kriminelles verdier lettere tas, og slik at aktører som opererer med falsk ID, enklere kan avsløres. Det trengs mer tverrfaglighet, mer samarbeid på tvers av etatene enn det vi har i dag.

A-krimsentrene bør samarbeide bedre med universiteter og høyskoler og gi framtidens byggeledere, bedriftseiere og andre kunnskap om hva de må gjøre for å sikre seg mot at kriminelle gjør den hvite økonomien grå. For vi må også forebygge, ikke bare løpe etter. Svart arbeid og arbeidslivskriminalitet er et enormt samfunnsproblem, som det haster å gjøre noe med.

Helge Robert Midtbø (A) [12:15:56]: Vår kanskje viktigaste oppgave er å få fleire i arbeid. For Arbeiderpartiet har dette ein viktig tilleggsdimensjon, at folk skal ha faste, trygge jobbar. Vi får stadig rapportar som melder om at lausarbeidarkontraktar brer om seg. Vi har tendensar til A- og B-lag i arbeidslivet, og i mange bransjar ser vi at arbeidslivskriminaliteten aukar i omfang og er blitt grovare og meir omfattande. Difor er det skuffande, men kanskje ikkje så overraskande, at regjeringa heller ikkje i dette budsjettet viser evne eller vilje til å fremje tiltak som kan snu denne utviklinga.

For oss handlar kampen mot utryggleik i arbeidslivet om å ta vare på den norske modellen, om eit seriøst og organisert arbeidsliv, som etter fire år med Høgre og Framstegspartiet i regjering stadig blir utsett for politiske angrep, med mindre tryggleik i arbeidslivet som resultat.

Dette handlar òg om å ta vare på tilliten og likskapen i samfunnet. På same måte som tryggleik for jobb er eit vern mot større forskjellar, er tryggleik i jobb det same. Det er blitt eit skilje i samfunnet mellom dei som har trygge, heile stillingar, og dei som ikkje har det.

Arbeiderpartiet vil kjempe for eit seriøst og organisert arbeidsliv. Skal vi få til det, må myndighetene ta sin del av ansvaret. Difor foreslår vi i vårt alternative budsjett ei betydeleg tiltakspakke mot arbeidslivskriminalitet, med styrking av Arbeidstilsynet, Petroleumstilsynet og Økokrim, skarpere verkemiddel og sanksjonar og bidrag til at fleire skal bli fagorganiserte. Arbeiderpartiet vil utvide ordninga med regionale verneombod til å omfatte også transport- og anleggsbransjen, for å nemne noko.

Skal vi snu utviklinga, må vi vere i forkant. Nye tiltak må kontinuerleg vurderast og ikkje minst implemente-

rast. Tettar vi eitt hol i demninga, grev dei useriøse aktørane eit nytt dagen etter.

Vi treng ein heilt annan kurs og eit taktskifte i kampen for eit trygt og seriøst arbeidsliv.

Lise Christoffersen (A) [12:18:51]: Jeg vil gjerne, som de to foregående talerne, ta opp tråden fra mandagens debatt om budsjettet for justissektoren. Et viktig tema for Arbeiderpartiet er kampen mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Dette er en annen viktig sak mellom Høyre–Fremskrittsparti-regjeringa og Arbeiderpartiet, der vi vil mer. Flere talere tok opp dette på mandag, men justisministeren unnlot å kommentere det, så jeg håper derfor på bedre respons fra arbeidsministeren.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringa har lagt ned alle seksjonene mot organisert kriminalitet i politidistriktene. På vårt budsjett slipper ikke engang Arbeidstilsynet unna den såkalte ABE-reformen, som jo ikke er en reform, men flate ostehøvelkutt uten mål og prioritering. Det er bekymringsfullt når vi ser arbeidslivskriminaliteten spre seg fra bransje til bransje.

Via byggebransjen, renhold osv. er de kriminelle nettverkene nå også på vei inn i helse- og omsorgssektoren. Avdekkes de ett sted, flytter de seg videre til nye virksomheter og nye bransjer og undergraver fundamentet for det norske velferdssamfunnet. Seriøse arbeidsgivere kan ikke konkurrere under slike forhold. Lønns- og arbeidsforhold svekkes, vi rammes som forbrukere, pasientsikkerheten kan stå i fare. Det krever handling.

Høyre–Fremskrittsparti-regjeringa har for så vidt fulgt opp den rød-grønne satsinga på sentre mot arbeidslivskriminalitet, men det går for smått. Det har også Riksrevisjonen påpekt. Under arbeids- og sosialkomiteens høring om vårt budsjett for 2018 var kritikken helt entydig. Både arbeidsgiverorganisasjoner og arbeidstakerorganisasjoner slo fast at det satses for lite. Flere a-krimsentre i byene og kritikk av kuttet i bevilgningene til Arbeidstilsynet gikk igjen, bl.a. fra Byggenæringens Landsforening, som jo dessverre har inngående kjennskap til konsekvensene av at arbeidslivskriminaliteten stadig får utvikle seg.

Arbeiderpartiet stilte budsjettsspørsmål om hvilke nye tiltak mot arbeidslivskriminalitet som finnes i budsjettet for 2018. Svaret var i år som i fjor: Det er ikke foreslått nye satsinger. Mens det avdekkes stadig flere og mer alvorlige eksempler på sosial dumping, grov utnytting av arbeidstakere og kriminalitet i det norske arbeidslivet, er det altså ingen økt satsing fra regjeringas side. Erna Solberg har tatt initiativ til styrket samarbeid i Europa mot a-krim, men det skal altså ikke satses. Det henger vel ikke helt sammen?

Arbeiderpartiet la i sitt alternative budsjett inn 64 mill. kr. fordelt mellom Arbeidstilsynet, Petroleums-tilsynet, Økokrim, skatteetaten, treparts bransjeprogram, regionale verneombud og et nytt senter mot arbeidslivskriminalitet. Vi ble nedstemt. Dessverre er kampen mot arbeidslivskriminalitet fortsatt et område der det går et skille mellom aktiv rød-grønn og passiv mørkeblå politikk.

André N. Skjelstad (V) [12:22:04]: Venstre har lenge kjempet for fosterforeldres rettigheter. Min kollega Terje Breivik har vært en utrettelig spørsmålsstiller, og vårt representantforslag om å innføre økonomisk sikkerhet og forutsigbarhet for fosterforeldre som mottar ytelse fra Nav, dannet grunnlaget for den bedringen vi i dag ser.

Vi er ikke i mål, og den 11. mai 2017 ble det gjort et anmodningsvedtak, basert på et forslag som var ført i pennen av tidligere stortingsrepresentant for Venstre, Sveinung Rotevatn:

«Stortinget ber regjeringa snarast innføre ei overgangsordning for fosterforeldre på trygdeytningar, som sikrar at dei ikkje tapar økonomisk på å vere fosterforeldre. Ordninga skal gjelde fram til eit nytt regelverk for fosterheimar er på plass.»

Vedtaket sier «snarest», og i regjeringens budsjettforslag er det innført en overgangsordning for mottakere av arbeidsavklaringspenger og dagpenger. Dette er et godt steg i rett retning, men vi er ennå ikke i mål.

Uføre personer med overgangsstønad, etterlattepensjon og uføretrygd er ikke omfattet av den nye overgangsordningen. Forutsetningen for anmodningsvedtaket var at ingen fosterforeldre skal oppleve et netto tap av trygdeytelser gjennom å være fosterforeldre. Slik det er i dag, vil fosterforeldre som blir uføretrygdede, fortsatt tape støtte ved å fortsette som fosterforeldre.

Vi trenger fosterforeldre, det gir trygge havner til de ungene som trenger det mest, og derfor har vi kjempet for å få på plass en overgangsordning. Overgangsordningen er nå på plass, og jeg opplever at regjeringspartiene er enige med oss i at det må endres i løpet av 2018, slik at vi oppfyller hensikten med Venstres forslag som førte til anmodningsvedtaket: at ingen skal tape trygdeytelser. Dette hersker det borgerlig enighet om, og det skal vi gjennomføre i løpet av 2018.

Vi skal ære våre fosterforeldre, ikke svekke dem. Derfor har vi fått på plass en overgangsordning for dem som mottar dagpenger og arbeidsavklaringspenger, og derfor skal vi også innføre en ordning for de resterende trygdemottakerne innen 2018. Dette er min og Venstres ambisjon.

En stemmeforklaring for i dag: Siden vi ikke sitter i komiteen, er det gitt beskjed om hva vi skal stemme på

av det som foreligger av forslag og komitéinnstillinger i dag. Men i tillegg til de løse forslagene kommer vi til å stemme kun på vårt eget forslag.

Presidenten: Da har representanten André N. Skjelstad tydeliggjort det.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [12:24:47]: En tredjedel av befolkningen i Norge er uten arbeid, og forskjellene mellom folk øker. Senest for to dager siden fikk vi nyheter fra SSB om at det nå er en betydelig reallønnsnedgang i Norge. Vi står overfor store samfunnsproblemer som vi skal takle de kommende årene. Det jeg synes har vært det mest slående med hele høsten, er at vi ikke hører et eneste konkret forslag fra regjeringen i Norge om hvordan vi skal snu den utviklingen vi er inne i nå, og skape et bedre samfunn. Hver gang vi har møtt store problemer og viktige samfunnsutfordringer i Norge i perioden siden andre verdenskrig, har vi hatt en politikk som har sørget for at vi setter inn tiltak når vi skal løse problemer.

For å utjevne muligheten til å studere opprettet vi Statens lånekasse for utdanning. Da vi fant verdiene i Nordsjøen, var folk – både her i salen og i regjeringsapparatet – framsynte og forsto at vi trengte virkemidler, som Statoil er et eksempel på.

Det er viktig at vi også har et næringsperspektiv på debatten om arbeid, for er det noe vi har lyktes med i Norge tidligere, er det å bruke naturressurser, helt fra vi utvinner dem – enten det er snakk om olje, fisk eller skog – til vi er i industrihallen. Jeg ser ingen konkrete tiltak fra regjeringen på det punktet. Da minnes jeg også debatten i går, om samferdsel, hvor spørsmålet om bredbånd nærmest ble latterliggjort, og hvor man sa: Det kan da ikke være så farlig om vi skal investere ekstra millioner i bredbånd? Jo, det er veldig viktig. Det handler om at det er dagens infrastruktur. På samme måte som at kraftoverføring i landet vårt har vært viktig for å kunne støtte opp om kraftkrevende industri, er overføring av data i dag også en viktig forutsetning for å drive næringsvirksomhet.

Finn Lied, som var en av pionerene som var med på å opprette nettopp Statoil, har gitt noen veldig viktige betraktninger. En av hans refleksjoner fra et langt liv for et bedre samfunn i Norge, for trygghet for befolkningen og for bedre økonomi for vanlige folk, er at det er en strid i alle samfunn mellom dem som prioriterer fellesskapet, og dem som er mer opptatt av personlig vinning. Men jeg tror at også en del av dem som er opptatt av personlig vinning, glemmer at det er de samfunnene med fordeling og små forskjeller som er de beste for alle.

Leif Audun Sande (A) [12:28:06]: Ein politikk som motverkar økonomiske forskjellar, er nødvendig både

for å sikre enkeltmenneske sin reelle valfridom, for å få eit velfungerande samfunn med små økonomiske forskjellar i eit sterkt og breitt interessefellesskap og for å fremje tillit, samarbeidsevne og kompetanse. Ei relativt god fordeling er eit av Noregs viktigaste konkurransefortrinn og har bidrege til at ein har ein arbeidsstyrke som er den mest produktive i verda. Det er klart det viktigaste me kan gjere for å få fleire i arbeid, for det er på dette området dei største økonomiske skiljelinene går, mellom dei som er innanfor, og dei som er utanfor arbeidsmarknaden. Det er difor svært urovekkjande når sysselsetjinga går ned, og det er ein lågare del vaksne i arbeid no enn det var for 20 år sidan.

Ei anna skiljeline som aukar forskjellane, går mellom dei som har trygge, heile og faste stillingar, og dei som har dårleg betalt og usikre jobbar. Lukkast me med å få fleire faste i arbeid, vil det vere eit viktig bidrag til å snu utviklinga.

Den viktigaste føresetnaden for ny jobbvekst er arbeidstakarar med riktig kompetanse. Det er særleg ungdom, innvandrarar og personar med låg kompetanse som har fått det meir krevjande på arbeidsmarknaden. Manglande utdanning og kompetanse er ein av dei viktigaste barrierane for å bli inkludert. Fullført vidare opplæring har blitt ein grunnkompetanse for nye som vil inn i arbeidslivet. Samtidig ser me at talet på vaksne utan slik utdanning er aukande, og fråfallet blant dei unge i utdanningsløpet er høgt, særleg innanfor yrkesfaga.

For å få arbeidslause, og spesielt ungdom, inn i ny aktivitet vil Arbeidarpartiet gjennomføre ei kompetansereform for nødvendig påfyll i arbeidslivet, som er i stadig sterkare endring. Me vil styrkje yrkesfaga med 1 mrd. kr over fire år for å sikre betre kvalitet i opplæringa og læringplassar til alle som er kvalifiserte for det. Me vil prioritere tusen fleire lærarar til neste år for å få fleire elevar gjennom skuleløpet. Og me vil styrkje inkluderingsarbeidet bl.a. gjennom tiltak for å få heimeverande innvandrarar i jobb.

Til sjuande og sist handlar dette om prioritering. Kva er det me som samfunn vel å bruke ressursane våre på? Lite bør vere viktigare enn at unge menneske med heile livet framfor seg kjem gjennom utdanningsløpet og får støtte til å kome seg inn på arbeidsmarknaden.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [12:31:11]: Et ordnet og velorganisert arbeidsliv er en grunnpilar i det norske samfunnet. Dette er nå under press. Det er under press fra en regjering som svekker opparbeidede rettigheter, som svekker arbeidsmiljøloven, som kutter i dekningen av kost og losji, og som kutter i fradrag for fagforeningskontingent.

Et ordnet og velorganisert arbeidsliv er også under press fra EU gjennom EØS-avtalen, som overstyrer norsk arbeidslivslovgivning, norske tariffavtaler og ILO-konvensjoner. Selv avgjørelser fra Høyesterett blir satt til side når EØS står i veien.

Statsråd Hauglie sa tidligere i dag at arbeidsmiljøloven gjelder i Norge, også for dem som kommer hit fra EU-land. Nei, arbeidsmiljøloven gjelder ikke fullt ut for utstasjonerte arbeidstakere, verken når det gjelder varslings, HMS, stillingsvern eller drøftingsrett.

Vi må gå i en annen retning enn dit dagens regjering og EØS-avtalen bringer oss. Vi må styrke arbeidsmiljølovgivningen, vi må styrke fagorganiseringen, bl.a. gjennom økt fradrag for fagforeningskontingent, og vi må regulere arbeidsinnvandring gjennom EØS.

Vi må også styrke kampen mot arbeidslivskriminalitet. Jeg hører representanter fra en rekke partier i dag uttrykke bekymring for utviklingen når det gjelder arbeidslivskriminalitet. Men det holder ikke bare å uttrykke bekymring, en må faktisk komme med tiltak. Da må en styrke både Arbeidstilsynet, Skatteetaten, Nav Kontroll, politiet, UDI og Petroleumsstilsynet, sånn som vi i Senterpartiet gjør i vårt alternative budsjett – totalt 156 mill. kr har vi lagt inn utover det som ligger i budsjettet fra flertallet.

I tillegg styrker vi lokalt politi gjennom en halv milliard kr ekstra til politidistriktene, som også vil bidra til økt kontroll. Og vi legger på bordet 200 mill. kr til styrket grensekontroll. Senterpartiet har en rekke målrettede tiltak for å bidra til et ordnet arbeidsliv i Norge, da også å styrke mulighetene for dem som ikke er inne i arbeidslivet i dag, men som trenger å komme inn bl.a. gjennom varig tilrettelagt arbeid. Vi ønsker også å bruke nasjonale virkemiddel og stå opp imot EØS-avtalen når det trengs.

Margret Hagerup (H) [12:34:14]: I sosiale medier hadde LO-Aktuelt følgende status denne uken: Sykefraværet er halvert, men ministeren er ikke fornøyd! Denne bør mange få med seg.

Deretter ble en artikkel av FriFagbevegelse publisert, med tittelen: Arbeidsminister Hauglie vil skrote avtalen om inkluderende arbeidsliv – lik og del.

Dette er å dele falske nyheter, og jeg synes det er trist at LO bruker slike metoder. I en tid da vi egentlig burde snakke mer om hvordan vi skal få opp organisasjonsgraden, fortsetter LO å spre skremselspropaganda og polarisere debatten. Det er ikke arbeidstakerne tjent med, heller ikke samfunnet. Høyre er bekymret for sykefraværet, og vi mener det bør være et prioritert mål framover å redusere dette.

Da er det en utfordring at LO ser verden i sort-hvitt, og at de tilsynelatende har sykelønn som eneste virkemid-

del for å holde folk i jobb. For det er et faktum at en ikke har nådd målene i IA-avtalen. Tallene viser en nedgang i sykefraværet på 11,4 pst. mellom 2. kvartal 2001 og 1. kvartal 2017. Dette er et godt stykke under avtalens mål om 20 pst. nedgang. Andelen funksjonshemmede i jobb har heller ikke økt. Når LO angriper statsråd Hauglie for å ville diskutere disse tingene, er det faktisk ikke til det beste for arbeidslivet.

Erfaringene fra IA-avtalen viser at partssamarbeidet i seg selv har merverdi og bidrar til samfunnsutvikling og resultater i virksomhetene. Partene mener at samarbeidet har bidratt til endring i holdninger og atferd når det gjelder oppfølging av sykmeldte. Vi snakker i dag i langt større grad om å gå på jobb med det som er friskt, i stedet for å være hjemme med det som er sykt. Det er en god utvikling.

Noen av svakhetene ved avtalen er at den i første rekke er innrettet på å følge opp dem som allerede er innenfor arbeidslivet. I samfunnet har vi i dag en utfordring med forskjellene som er mellom dem som er i arbeidslivet, og dem som er utenfor arbeidslivet. Høyre mener det er en konkurransefordel med et godt organisert og likestilt arbeidsliv med høy organisasjonsgrad. Men da må vi snakke om hvordan vi kan øke organisasjonsgraden, ikke bare at den er viktig.

Det er et tankekors at YS i sitt arbeidslivsbarometer finner at 40 pst. av de fagorganiserte er enig i påstanden «fagforeninger er for tett koblet til politiske partier». Videre sier Kaia Storvik, i Tankesmien Agenda, om utfordringer rundt organisasjonsgraden hos LO:

«Folk kjenner seg ikke igjen i fagbevegelsens kultur og retorikk. Mange assosierer fagbevegelsen med konflikt og arbeiderklasse. Det er enklere å rekruttere til en organisasjon som framstår som innflytelsesrik, konstruktiv og nyttig.»

Jeg håper at LO kan bidra til en saklig og løsningsorientert debatt i tiden framover. Det er ikke nødvendigvis slik at alt som kommer fra regjeringen, er en rasering av arbeidslivet. Det kan være verdt å lese og lytte til det som faktisk blir sagt, og ikke anta. Det vil helt sikkert styrke den norske modellen.

Vi deler alle et ønske om å redusere sykefraværet. La oss da ha en konstruktiv og faktabasert dialog om virkemidlene!

Svein Roald Hansen (A) [12:37:29]: Forslaget om å innsnevre grunnlaget for dagpenger for dem med noe løs kontakt til arbeidslivet, blir avvist gjennom budsjettforliket. Men det varsles omkamp. For det står nå i merknadene, hvor man viser til avtalen, at regjeringen i samarbeid med Kristelig Folkeparti og Venstre skal komme tilbake med forslag til endringer som styrker arbeidslinjen. Det er det samme argumentet regjering-

en brukte for det forslaget som ble lagt fram. Så jeg vil bare varsle at Arbeiderpartiet vil fortsette kampen mot å svekke dagpengegrunnlaget om man kommer tilbake med tilsvarende eller et annet forslag som betyr svekkelse.

Så sa representanten Heidi Nordby Lunde i sitt innlegg at staten skal ikke være alt for alle, men for dem som trenger det mest. Nei, staten skal ikke være alt for alle, men staten skal være noe for alle. For staten er det politiske redskapet vi skal bruke for å beskytte, gjennom lov og tilsyn, mot f.eks. sosial dumping og arbeidslivskriminalitet – for å holde oss til det som er komiteens arbeidsområde. Staten skal sikre utdanningsmuligheter og helse-tjenester for alle. Det skal ikke gjøres mange endringer i de viktige bærebjelkene i denne samfunnsmodellen før det knaker og ryker. Øker forskjellene, og svekkes organisasjonsgraden i arbeidslivet, vil det svekke muligheten til å bekjempe sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Økte forskjeller vil undergrave den tilliten som vi har i det norske samfunn, og som er viktig. Modellen må vedlikeholdes og pleies, og den må styrkes i møte med nye utfordringer.

Til slutt: Komiteens leder sa i sitt innlegg – eller det var kanskje i replikkordskiftet – at de også fokuserer på dem som ikke er organisert. Det som Fremskrittspartiet ikke tar inn over seg, er maktforholdet mellom ansatt og arbeidsgiver. Jeg vil anbefale at man leser Parat-leder Hans-Erik Skjæggeruds artikkel i Dagens Næringsliv i går, om styrkeforholdet mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. Parat, som ikke er det største forbundet, har 14 jurister som arbeider med arbeidslivsspørsmål. Og det er klart at de som er organisert i Parat, har en mye større tyngde overfor arbeidsgivere enn de som står alene.

Kristian Tonning Riise (H) [12:40:38]: Det er en ganske voldsom «mismatch» mellom liv og lære når man hører på veldig mange av de innleggene som kommer fra opposisjonen, og kanskje særlig fra Arbeiderpartiet, i denne debatten. For eksempel kommer det representanter opp på talerstolen her og viser nesten harmdirrende til at det nå er 70 000 ungdommer som står helt utenfor arbeid eller utdanning. Det de ikke sier, er at hele veksten kom under de rød-grønne. Det var under de rød-grønne at man fikk en voldsom vekst, for fra 2008 til 2013 ble det 23 000 flere ungdommer som falt helt utenfor arbeid eller utdanning. Under denne regjeringen har det tallet faktisk stått ganske stille, så i så fall må kritikken mot oss være at vi ikke i tilstrekkelig grad har klart å rydde opp etter den veksten som var under de rød-grønne.

Så blir det snakket om evnen til å skape jobber og redusere utenforskapet i Norge. Da har mange representanter vært her oppe og vist, nostalgisk, til jobbveksten

under de rød-grønne. Men det ble ikke skapt norske jobber under de rød-grønne – disse 355 000 arbeidsplassene var nesten utelukkende utenlandsk arbeidskraft. Når utfordringen nå er å klare å redusere utenforskapet i Norge og få flere i Norge inn i jobb, kan det vanskelig være en veldig god oppskrift på hvordan vi skal løse den utfordringen.

Representanten Arild Grande snakker om konkurransekraft – denne regjeringen er den største trusselen mot den norske modellen og vår konkurransekraft, uttalte representanten Grande. Ja, det er også en fornektning av dimensjoner. Daværende sjeføkonom i Nordea, Steinar Juel, uttalte i 2013 at Norge aldri tidligere hadde opplevd en så sterk forverring av konkurransevnen som i årene etter 2005, da Norge falt fra femteplass til tiendeplass på listen over de land som det er best å drive næringsvirksomhet i.

Vi får høre en voldsom indignasjon over at vi ikke har prioritert like mange nye Akrim-sentre som f.eks. Arbeiderpartiet i dette budsjettet. Men hvor mange var det under de rød-grønne? Da var det null. Det er under denne regjeringen det er opprettet totalt syv nye Akrim-sentre – to nye bare i år.

Så helt til slutt til representanten Karin Andersen, som ikke skjønner logikken bak skattelette på den ene siden og arbeidslinje på den andre siden: Logikken er veldig enkel – jobb lønner seg. Folk som er i jobb, skal vite at det lønner seg mer enn ikke å være i jobb. Folk som ikke er i jobb, skal vite at det hadde lønt seg å være i jobb. Og folk som ønsker å skape nye jobber, skal også vite at det lønner seg. Det er en veldig konsekvent og logisk sammenheng i vår politikk på dette området.

Arild Grande (A) [12:43:51]: Jeg registrerer at høyresidens representanter bruker betydelige deler av sin talletid til å snakke om snøen som falt i fjor, mens vi iherdig prøver å fremme forslag ut fra den situasjonen vi er i, i dag. Hvis det er slik at Høyres representant som nettopp var på talerstolen her, er bekymret for de unge ledige, er han velkommen til å støtte Arbeiderpartiets mange forslag i budsjettet for å bidra til at flere unge kommer i aktivitet, kommer i et program, kommer i jobb. Da er den invitasjonen herved sendt – hvis de mener alvor med det de faktisk sier.

Jeg synes debatten har bekreftet at regjeringen har abdisert i spørsmålet om arbeidslivskriminalitet. På våre spørsmål bekrefter de at de ikke har noen nye tiltak i budsjettet for 2018. Statsråden hevder at innsatsen videreføres, men det er feil. Det kanskje viktigste verktøyet vi har mot arbeidslivskriminalitet, Arbeidstilsynet, får i realiteten et kutt med budsjettforslaget til regjeringen.

Når regjeringen selv mangler handlekraft og initiativ, skulle man kanskje forvente at de satte pris på at andre

partier tok ansvar og fremmet forslag, men det gjør de heller ikke. Våre forslag blir nedstemt, bl.a. forslaget om å styrke arbeidet mot arbeidslivskriminalitet i transportsektoren. Det synes jeg er nedslående.

Så til forslag nr. 11, fra Arbeiderpartiet, som også handler om arbeidslivskriminalitet – som den som er avdekket i de siste dagers reportasjer fra Dagbladet, der man bl.a. ser at to menn med næringsforbud har operert som leverandører i anbud fra Oslo kommune, uten å bli oppdaget. Den ene har et livsvarig næringsforbud etter storstilt skatteunndragelse, men det kommer ikke fram i offentlige registre. Konkursregisteret, som den andre står i, er i praksis lukket for allmennheten. Det burde ha vært en smal sak å åpne det, slik at de som vurderer å bestille oppdrag fra aktuelle kandidater, har muligheten til å avdekke om det her har blitt begått kriminelle handlinger, og om folk har næringsforbud.

Derfor fremmer vi et forslag som egentlig er i to deler. Den ene delen handler om å sørge for at den informasjonen som ligger i Konkursregisteret, blir offentlig tilgjengelig, og den andre om at regjeringen bør vurdere om det er annen informasjon om lovbrudd som er relevant for næringsvirksomheten, som bør gjøres offentlig tilgjengelig. Jeg ser at regjeringens representanter uttaler i mediene at det er vanskelig å ta stilling til dette, for man vil heller at dette skal vurderes. Ja, det er akkurat det vi ber om i forslaget. Så ønsker man at dette skal vurderes: Stem for forslaget fra Arbeiderpartiet!

Atle Simonsen (FrP) [12:46:50]: Det sies at man skal høre mye før ørene faller av. Det var et ordtak jeg begynte å tenke på i løpet av denne debatten – når Arbeiderpartiet drar inn arbeidslivskriminalitet, gjør seg høye og mørke og sier at regjeringen ikke satser nok på dette, og at Arbeiderpartiet har svaret.

En av de største forskjellene mellom Arbeiderpartiet og regjeringen er faktisk at man ønsker en større satsing på arbeidslivskriminalitet. Vi synes også arbeidslivskriminalitet er et veldig viktig område. Det å bekjempe både det og svart arbeid handler om at de som opptrer urettferdig og useriøst, ikke skal utkonkurrere de andre. Det går på at alle som skal betale skatt, bør betale skatt. Det er også slik at hvis alle de som skulle betalt skatt, hadde gjort det, kunne alle vi andre betalt litt mindre.

Men det jeg reagerer på, er at når det gjelder den ekstra satsingen som Arbeiderpartiet sier de skal gjennomføre, og når de samtidig retter kritikk mot regjeringen, må en ha med seg historikken og fakta her. En har gått fra null – ikke et eneste ett – arbeidslivskriminalitetssenter til syv, og først nå, når det er syv stykker, kommer Arbeiderpartiet og er indignert over at man ikke har klart å få på plass flere. Det er, med respekt å melde, svært lite troverdig.

Arbeidslivskriminaliteten har blitt mer omfattende. Den har blitt grovere og mer sammensatt. Det er også en internasjonal dimensjon i dette, som kanskje ikke var like tydelig før. Det er derfor vi har styrket innsatsen på dette området og nå er mye bedre koordinert. Det er derfor vi har kommet opp med ideen om å samle mye av kompetansen i disse arbeidslivssentrene for å stanse den negative utviklingen. Det har gjort at både politiet, Skatteetaten, Nav, Arbeidstilsynet og andre etater kan samarbeide mye bedre og mer effektivt enn før.

Jeg tror at Arbeiderpartiets og resten av opposisjonens kritikk av og til hadde gjort seg litt bedre hvis de noen ganger kunne si at Norge er bra, at det er godt jobbet, og at regjeringen har gjort noe positivt ved å opprette disse syv sentrene. Da tror jeg at folk der ute hadde lyttet litt bedre de gangene Arbeiderpartiet og andre kom med kritikk, mens det nå framstår som at uansett hva regjeringen gjør, må det kritiseres – for det er viktigere å komme med kritikk enn å komme med en alternativ politikk.

Hadia Tajik (A) [12:49:47]: Eg tek utfordringa, eg kan godt seia at Noreg er bra, og at sju arbeidslivskriminalitetssenter er bra. Men så vil eg òg seia at me vil meir. Det er det som er poenget, me ønskjer ei styrkt satsing.

Eg har òg registrert at det har vorte raljert med at Arbeidarpartiet vil bruka meir pengar for å kjempa mot sosial dumping og mot arbeidslivskriminalitet. Det må vel berre vera Høgre-folk som meiner at økonomiske musklar er bra for private, men ikkje er bra når det er snakk om det offentlege, at det er bra når det er hos folk, men at det ikkje er bra når det er hos fellesskapet. Det synes eg er spesielt.

I tillegg til at me ønskjer å gje det offentlege større økonomiske musklar for å kjempa mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, fremjar me òg konkrete forslag med eit politisk innhald som er noko anna enn det regjeringa vil.

Me fremjar i dag f.eks. forslag til vedtak om å gje Statens vegvesen og Arbeidstilsynet, saman eller kvar for seg, moglegheit til å krevja dokumentasjon frå lastebil- og bussjåførar som viser at arbeidsavtalen deira er i tråd med allmenngjorde løns- og arbeidsvilkår, når dei aktørane har kontroll på vegane. Dette vil kunna vera eit viktig tiltak. Det handlar om intensivert kontroll av tyngrer køyretøy. Då sikrar ein meir like konkurransevilkår, og ein sikrar betre arbeidsforhold i transportsektoren. Òg dette vil Høgre og Framstegspartiet røysta imot. Det ville vore nyttig å vita kvifor dei ikkje ønskjer denne typen nysatsingar, som me sant å seia meiner er svært nødvendige.

Så registrerer eg òg at Høgre snakkar om å få opp organisasjonsgraden. Representanten Hagerup var her

oppe og snakka lenge om det, men eg høyrte ikkje om eit einaste forslag frå Høgre om korleis ein kan bidra til å få dette til. Arbeidarpartiet, derimot, ønskjer aktivt å bruka politikk for å få det til, me ønskjer å dubla fagforeiningsfrådraget. Me ønskjer å styrkja rolla til organisasjonane og i arbeidsmiljøloven. Me meiner at dei store satsingane for arbeidslivet og Velferds-Noreg må forankrast hos partane i arbeidslivet. Me så eit veldig sterkt eksempel då arbeidsmiljøloven vart behandla i førre periode, der regjeringa valde berre å dundra på. Det som kan verta det neste eksempelet denne gongen, er avtalen om eit inkluderande arbeidsliv, som statsråden har sagt ikkje funkar, og som ho er open for å skrota.

Arbeidarpartiet meiner at me finn ikkje løysingane på dei store utfordringane knytte til arbeidslivet utan at partane er med. Me må laga dette saman, me må forankra det saman, me må gjennomføra det saman. Arbeidarpartiet ønskjer ein ny IA-avtale, me ønskjer ein betre IA-avtale. Då må me òg våga å diskutera nye forslag, f.eks. Arbeidarpartiets forslag om ein jobbgaranti for unge uføre.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:52:54]: Regjeringa prjusterer ikke en rekke stønader i sitt forslag til statsbudsjett. Senterpartiet prioriterer dette. Det koster oss 39 mill. kr. Vi er stort sett alene om det. Det er interessant at sånne viktige ting ikke får nødvendig oppmerksomhet, og jeg vil appellere til berørte interesseorganisasjoner å følge med på slike forhold som viser hvordan man prioriterer i praksis.

Avtalefestet pensjon er et viktig tema framover. Den opprinnelige begrunnelsen for ordningen er ikke lenger dekkende for ordningen etter hvert som stadig flere personer som tar ut AFP, ikke arbeider i typiske sliteryrker. Mange av dem som i dag nyter godt av ordningen, er ressurssterke personer med god helse, som fortsetter å kombinere arbeid med uttak av AFP og alderspensjon. Derfor mener Senterpartiet at det er behov for at statens utgifter til ordningen, herunder statens andel av AFP-utbetalingene framover, så vel som selve utformingen av ordningen, drøftes grundig for å få en bedre målretting.

Når det gjelder Arbeidstilsynet, har mange vært inne på det. Regjeringa prioriterer ikke det i sitt budsjett, og Byggenæringens Landsforening innenfor NHO har i sitt høringsnotat til komiteen sagt: «Forlaget til statsbudsjett styrker ikke kampen mot arbeidsmarkedskriminalitet.»

Flertallet i komiteen, Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV, har forslag om å få en bedre og sterkere samordning av den offentlige tilsynsvirksomheten. Vi har fremmet forslag om det.

Norsk lastebilnæring er viktig, og sysselsetter om lag 35 000 sjåførere. Det foregår en omfattende sosial dum-

ping av lønns- og arbeidsvilkår, og det går fra vondt til verre. Regelverket for transport i Norge er blitt så omfattende at sjøl offentlige etater som skal kontrollere at lover og regler følges, kommer til kort, og det skaper store gråsoner som favoriserer dem som har urent mel i posen. Senterpartiet er klar over at innenfor den situasjonen som er, er det vanskelig å gjøre noe, men vi har fremmet forslag sammen med Arbeiderpartiet og SV om å bedre muligheten til Vegvesenet og Arbeidstilsynet på området.

Men jeg vil understreke til slutt at den store endringen som nå politisk må avklares raskt, er innføring av et transportregister med strekkode. For at et register skal bli mest mulig komplett, må alle transportkjøretøyer registreres på grensen når de kommer til Norge, også de som kommer inn uten lass. Man må dermed benytte betjente grenseoverganger. Her skal det registreres fører, gyldig førerkort, bil og hengers registreringsnummer, tid og dato og første stoppested i Norge. Opplysningene registreres i databasen, og sjåføren får med seg et dokument som skal følge bilen på dens ferd videre i Norge. Dermed kan vi kontrollere hva som skjer i praksis.

Karin Andersen (SV) [12:56:06]: I SVs budsjett, der vi bruker mindre oljepenger enn regjeringen, bruker vi vesentlig mer penger på å skape nye grønne arbeidsplasser og på å støtte de bedriftene som skal opp på stå.

Vi styrker de vanskeligstilte familiene, særlig barnefamiliene, med f.eks. de tre B-ene – barnetrygd, bostøtte og barnetillegg for de uføre. Dette vet vi ville gjøre at flere av dem, og barna deres, kunne klare seg godt – og at de kunne komme i arbeid.

Men jeg registrerer at dette er et ideologisk skille, og at høyresida fremdeles driver med denne ideologien der de tydeligvis mener at det er forskjell på folk, moralsk devaluering av vanskeligstilte mennesker, som må ha pisk hvis de skal gidde å legge noen pinner i kors, mens de aller rikeste blant oss skal få skatteletter i millionklassen uten at det blir stilt ett eneste krav til resultat ut fra de pengene. Det er ingen «trickle-down»-effekt, den eksisterer ikke. Dette fører til større forskjeller.

Slik er det også på arbeidslivssiden. Jeg kunne ha snakket om de arbeidslivssentrene vi opprettet da vi satt i regjering, det er ingen som er uenig i det, det var flere som ble opprettet da. Men når det gjelder sosial dumping, stemte Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre imot alle de viktige tiltakene mot sosial dumping da vi satt i regjering. Det gjaldt innsynsrett, det gjaldt solidaransvar, og det gjaldt f.eks. kollektiv søksmålsrett, som de igjen har plukket bort. Og hva er det som er viktig med den? Jo, det er når en står alene i et arbeidsforhold der en opplever at en ikke får den lønningen eller den pensjonen en skal ha, eller det er snusk og fanteri, og så skal en

sjøl, som midlertidig ansatt, kanskje til og med innleid, måtte ta den saken med arbeidsgiver. Hvis vi vil ha ordnede forhold på arbeidsmarkedet, må vi gi denne typen virkemidler til fagbevegelsen, slik at de kan ta denne kampen, for den enkelte klarer jo ikke å stå i dette alene. Det er forskjell på makt mellom ulike grupper og ulike mennesker i samfunnet. Hvis vanlige folk skal kunne ha mulighet til å opprettholde lønns- og arbeidsvilkår i det arbeidslivet vi har, er vi nødt til å ha ordninger som gjør at fagbevegelsen kan gjøre noe, både når det gjelder å ha innsyn, og når det gjelder å kunne stå opp i en sak, hvis en arbeidsgiver bryter reglene.

Jeg registrerer at denne regjeringen flytter både maktforhold og økonomiske virkemidler til den rikeste eliten og tar fra de mest vanskeligstilte. Og det er en retning SV er uenig i.

Presidenten: Representanten Lise Christoffersen har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Lise Christoffersen (A) [12:59:30]: Bare noen kommentarer til representanten Tonning Riise, som sa at jobbveksten under de rød-grønne betydde ingenting, for den skapte ikke «norske jobber», bare jobber for arbeidsinnvandrere. Jeg nekter å tro at dette er Høyres offisielle syn på verdiskaping og arbeidsinnvandring. Statsråden skal opp her snart, og jeg vil gjerne at hun kommenterer på akkurat det.

Til representanten Simonsen: Undertegnede sa at det var positivt at regjeringa følger opp den rød-grønne satsingen på a-krimsentre, men det som var poenget mitt, var at det trengs stadig nye satsinger for å holde tritt med de kriminelle nettverkene.

Pleiepenger – de rød-grønne gjorde ikke noe. Jo, vi nedsatte Kaasa-utvalget. Det la fram sin rapport i 2011, vi gikk av i 2013, og så gikk det tre og et halvt år før den nye regjeringa la noe fram.

Jeg har ikke mer tid igjen, så jeg vil bare si: Ros til Kristelig Folkeparti for forslag nr. 13. Vi støtter det subsidiært.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Representanten André N. Skjelstad har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

André N. Skjelstad (V) [13:00:46]: Vedrørende forslaget fra Arbeiderpartiet, som jeg først så i dag, har jeg brukt litt tid på å tenke igjennom implikasjonene av dette. Jeg skulle gjerne hatt det til utredning, spesielt for å se på hva det impliserer for personvernet. Det skjønner jeg at forslagsstilleren ikke er villig til. Intensjonene

støtter jeg fullt og helt, selv om jeg ikke helt klarer å se hva dette kan implisere for personvernet. Venstre kommer da til å støtte forslag nr. 11, fra Arbeiderpartiet.

Presidenten: Representanten Hadia Tajik har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Hadia Tajik (A) [13:01:51]: Eg tenkte berre eg kort skulle orientera om Arbeidarpartiets posisjon til forslaga frå Venstre og Kristeleg Folkeparti.

Når det gjeld forslag nr. 12, frå Venstre, synest me absolutt at det som kjem til uttrykk i fyrste setning, er betre enn ingenting, men av premissa i resten av forslaget ser me at dei i realiteten godtek at regjeringa ikkje oppfyller eit einstemmig stortingsvedtak. Det kjem Arbeidarpartiet difor til å stemma imot.

Når det gjeld forslag nr. 13, frå Kristeleg Folkeparti, ynskjer me å støtta det subsidiært.

Så vil eg gjerne korrigera ein kuriositet i innstillinga. Arbeidarpartiet er eigentleg med på innstillinga sitt forslag til vedtak A III punkt 6.

Statsråd Anniken Hauglie [13:02:49]: Det er flere som har tatt opp arbeidet mot arbeidslivskriminalitet. Under denne regjeringen har vi iverksatt flere offensive tiltak – to strategier sammen med partene i arbeidslivet – og syv sentre er opprettet. Men det er selvfølgelig ikke det eneste vi har gjort – tvert imot. Vi har endret anbuds- og innkjøpsregimet for offentlig sektor, strammet inn dette, og vi har gjort endringer i lovverket for informasjonsdeling innenfor bl.a sosialtjenesteloven. Flere endringer er nå til utredning. Vi kommer til å gjennomføre endringer for renholdsbransjen – det kommer nå i løpet av våren – for å stramme inn der. Det jobbes med et seriositetsregister. Vi kommer til å komme med endringer i innleiereglerne, og det gjennomføres nå betydelig kompetanseheving også i Arbeidstilsynet. Det gjøres nå mye som vil bedre og forsterke arbeidet ytterligere.

Så kom det noen kommentarer til IA-avtalen og at jeg er villig til å skrote avtalen. Begrepet «skrote» får nå stå for Dagens Næringslivs regning. Det som var utgangspunktet, var et møte med arbeidslivets parter og Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd, hvor jeg ønsket å lufte med partene om de ønsket å reforhandle avtalen eller ikke, når den går ut neste år. Jeg var helt åpen til om man skulle gjøre det eller ikke. Jeg ønsket å høre hva partenes syn og betraktninger på det var. Men det jeg sa, var at hvis vi skal reforhandle avtalen, må vi faktisk gjøre vesentlige endringer som vil gjøre at vi når målene. Så langt har vi brukt 21 mrd. kr bare fra statens side. Vi har ikke nådd målene når det gjelder sykefravær, vi har ikke beveget oss en millimeter når det gjelder å få dem med nedsatt funksjonsevne i jobb, og det at eldre står lenger i

jobb, skyldes ikke IA-avtalen, men pensjonsreformen. Vi må oppnå betydelig bedre resultater når vi bruker så mye ressurser på en avtale.

Arbeiderpartiet har framhevet sin jobbgaranti for unge uføre. Vi har regnet oss fram til at den jobbgarantien i 2016 vil omfatte 187 ungdommer. Det er selvfølgelig bedre enn ingen, men 187 ungdommer kan neppe kalles en stor og viktig reform.

Til Lise Christoffersen og at jobbvekst i all hovedsak har tilfalt arbeidsinnvandrere – ja, det har den. Jobbveksten fra 2008 og framover tilfalt i all hovedsak arbeidsinnvandrere. Det er også dokumentert av Fafo. Det var selvfølgelig også en årsak til at sysselsettingsandelen blant norskfødte gikk ned, men arbeidsinnvandrene var samtidig viktige for Norge fordi de fylte et arbeidskraftbehov i samme periode.

Steinar Reiten (KrF) [13:05:34]: Jeg må også knytte noen kommentarer til løse forslag til saken. Jeg vil bare først få presisere at Kristelig Folkeparti støtter løst forslag nr. 12, fra Venstre – så er det sagt.

Så har vi løst forslag nr. 11, fra Arbeiderpartiet, om dette med konkursskarantene. Det er slik at det per i dag faktisk er offentlig tilgjengelige opplysninger det er snakk om. Forskrift om konkursregisteret § 3 nr. 12 bestemmer at registeret skal inneholde opplysninger om hvem som er ilagt konkursskarantene, og forskriften § 5 annet ledd pålegger skifteretten å sende melding om ilagte konkursskarantener. Enhver kan henvende seg til Konkursregisteret og gjøre seg kjent med registrerte opplysninger.

Konkursrådet stiller imidlertid spørsmål ved om de nevnte virkemidler er tilstrekkelige, for selv om skyldneren blir slettet som styremedlem eller daglig leder i Brønnøysundregisteret, kan vedkommende rent faktisk fortsette sine verv, i strid med karantene. Og det er ikke gitt at aksjonærer og øvrige styremedlemmer holder seg jevnlig informert om registrerte opplysninger i Konkursregisteret. Konkursrådet peker på muligheten til å gjøre avgjørelser om konkursskarantener lettere offentlig tilgjengelig, ved publisering f.eks. i Norsk lysingsblad eller på internett. Det vil lettere kunne gi varsel til omverdenen, så som stiftere, aksjonærer og styremedlemmer i selskapet, kreditorer og finansinstitusjoner, om personer som er ilagt konkursskarantene, og hindre at skyldneren fungerer i verv som blir omfattet av karantenen. Vi registrerer også at NHO og Forbrukerrådet støtter forslaget og i likhet med Konkursrådet har etterlyst en slik offentliggjøring lenge.

Under tvil støtter vi også dette forslaget, for jeg må nok si at jeg synes ikke det er spesielt godt håndverk når jeg på vei inn i salen finner et slikt løst forslag liggende utenfor her, og jeg under forhandlingene i Stortinget må

prøve å sette meg inn i substansen, hva saken egentlig gjelder. For det kan ikke være slik at vi må ta stilling til spørsmål her i salen som egentlig er basert på oppslag i dagspressen, som ikke alle her har fått anledning til å lese. Men vi støtter da det løse forslaget fra Arbeiderpartiet.

Erlend Wiborg (FrP) [13:08:07]: Debatten begynner å nærme seg slutten, men jeg vil rette opp i et par av påstandene som har kommet, spesielt fra Arbeiderpartiet mot Fremskrittspartiet, påstander om at vi er imot trepartssamarbeidet. Det er feil. Jeg tenkte jeg ville avklare det en gang for alle. Vi er positive til trepartssamarbeidet, men i motsetning til Arbeiderpartiet mener vi at trepartssamarbeidet bør innbefatte alle arbeidstakere – ikke kun de som er organisert i LO, men også de som er organisert i andre forbund. Det er det viktig for oss å poengtere.

Det er også blitt hevdet at vi er imot tariffavtaler. Det er feil. Vi er for avtalefrihet.

Slik kunne jeg fortsatt. Fremskrittspartiet mener at vi skal lage et rammeverk som er tilpasset alle arbeidere, uavhengig av om de er organisert eller uorganisert. Alle skal kunne være trygge på at de har ordnede arbeidsforhold, helt uavhengig av om de velger å være organisert eller ikke.

Så til de løse forslagene.

Fremskrittspartiet kommer til å stemme for det løse forslaget fra Venstre.

Når det gjelder forslaget fra representanten Hadia Tajik og Arbeiderpartiet om konkursskarantene, er det et forslag som Fremskrittspartiet støtter intensjonen bak, noe vi også har varslet tidligere. Men i likhet med flere andre talere synes vi det er en smule useriøst – hvis man kan si det – å komme med dette som et løst forslag uten grundigere utredning, osv. Men forslaget ser ut til å få flertall her i dag, og Fremskrittspartiet kommer da til å støtte det, for vi støtter intensjonen. Men vi mener det er viktig at regjeringen, når de ser på det, vurderer det grundig opp mot personvernlovgivningen, som har vært nevnt, og flere andre utfordringer dette kan ha for andre lover. Men intensjonen er veldig viktig for Fremskrittspartiet, og det vi har vært tydelige på at vi står bak, er at useriøse aktører, aktører som bryter konkursskarantenen de har fått, har ingenting i norsk arbeidsliv å gjøre. På bakgrunn av det kommer vi til å støtte forslaget, men mener det er viktig at vi går grundig igjennom alle utfordringene forslaget kan gi.

Presidenten: Representanten Kristian Tonning Riise har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Kristian Tonning Riise (H) [13:10:53]: Det var til representanten Christoffersen: Arbeidsinnvandring er

fint – jeg har aldri sagt noe annet enn det – det trenger norsk økonomi. Men i en debatt om hvordan vi skal redusere utenforskapet i Norge og få flere av ungdommene under 30 år i Norge som står og venter på å komme inn i arbeidslivet, inn i arbeidslivet, hjelper det jo ikke å vise til en historie om arbeidsinnvandring. Det er ingen ungdommer i Norge som får jobb av at det blir mer arbeidsinnvandring. Så her viser Arbeiderpartiet til en historie som ikke tjener saken deres i dette aktuelle tilfellet.

Helt til slutt til representanten Karin Andersen: SV er veldig stolte av at de har veldig mange bedrifter med en post på statsbudsjettet. Jeg synes ikke det er så imponerende. Jeg vil ha flere bedrifter som bidrar inn til statsbudsjettet.

Presidenten: Representanten Arild Grande har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Arild Grande (A) [13:12:01]: Jeg registrerer at det høyresiden klamrer seg til som en innsats de har gjennomført i arbeidet mot arbeidslivskriminalitet, er opprettelsen av a-krimsentrene. Det kom som en idé gjennom den rød-grønne handlingsplanen mot sosial dumping, og det har vel stort sett kommet på plass gjennom budsjettavtaler og ikke som følge av forslag fra regjeringen – nok om det.

Jeg vil avslutte min tilmålte tid med å uttrykke stor glede over at det nå nærmer seg bred oppslutning om forslag nr. 11, fra Arbeiderpartiet. Det er ikke noe nytt at man kan fremme løse forslag i behandlingen av en sak i Stortinget, men vi skulle gjerne hatt det med i innstillingen og jobbet med det der. Avsløringene som kom i Dagbladet, kom etter at komiteen avga sin budsjettinnstilling – derfor denne framgangsmåten. Jeg er glad for at vi noen ganger også kan se eksempler på at Stortinget evner å ta tak i saker som oppstår, og at det ikke er formelle regler som er til hinder for at vi klarer å vise handlekraft i en så viktig sak.

Presidenten: Representanten Per Olaf Lundteigen har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [13:13:17]: Senterpartiet skriver i innstillinga at det er ikke mulig å oppnå full sysselsetting og et velorganisert arbeidsliv samtidig som det er fri innvandring fra EØS-land utenfor Norden. Verken representanten Svein Roald Hansen eller representanten Espen Barth Eide drøftet dette utsagnet og kom med sine meninger. Det trengs i neste debatt, for dette går ikke over.

Min påstand er at yrkesdeltakelsen kommer til å gå videre ned og forholdene bli verre i flere yrker om vi ikke tar en grunnleggende debatt om å erstatte fri arbeidsinnvandring med kontrollert arbeidsinnvandring. Her må markedskreftene korrigeres av oss folkevalgte. Det burde være Arbeiderpartiets politikk, og alternativet vil bli vondt for partiets framtid hvis ikke dette diskuteres.

Så til en stemmeforklaring: Senterpartiet stemmer for forslag nr. 11, vi stemmer mot forslag nr. 12, og vi stemmer subsidiært for forslag nr. 13.

Heidi Nordby Lunde (H) [13:14:27]: Det har kommet noen etterlysninger i forbindelse med ting jeg ikke fikk berørt i mitt første innlegg. Arbeiderpartiet etterlyser bl.a. nye satsinger – det er det som er veldig viktig, enten det er innen arbeidslivskriminalitet eller tiltak for unge. Det vi ser i Høyre, er at vi har lyktes i å vri den politikken som klarte å skape 300 000 arbeidsplasser, samtidig som antall unge som falt utenfor, gikk fra 47 000 til 70 000. Sysselsettingen raste, noe LO mente skyldtes at arbeidsinnvandring fortrenget norsk arbeidskraft. Hvis jeg husker riktig – fra Stortingets utredningsseksjon – var det en selvrapportert topp i kjøp av svart arbeid i 2009, også det under de rød-grønne.

Både representanten Tajik og Svein Roald Hansen var innom Arbeiderpartiets fremste tiltak, nemlig at de med gradert uføretrygd født etter 1990 skal anses av kommunen, og etterlyste flere tiltak fra oss når det gjaldt dette. Arbeids- og sosialdepartementet har sett på det, og Arbeiderpartiets store reform for å inkludere unge ville gjelde rundt 187 personer. Samtidig ser vi av rapporteringene fra Nav at utenforskapet går ned, og de som står utenfor arbeidslivet, blir færre. Proba samfunnsanalyse viser at de tiltakene regjeringen har kommet med overfor unge, virker. Også antallet som søker om trygd, går ned, og flere går ut i utdanning eller i jobb. Så Høyre vil heller legge kraft bak de tiltakene vi ser at faktisk gir resultater.

Vi var også inne på hvordan vi skaper arbeidsplasser, og på skattepolitikk. Jeg var egentlig veldig glad for at representanten Barth Eide løftet blikket litt, mot det moderne arbeidslivet og hvor arbeidsplassene vil komme. Å tro at det i dag handler om å sende en stor skatteregning til disse, er ikke riktig måte å skape arbeidsplasser på.

Da Arbeiderpartiet satt ved makten, hadde de både arveavgift, høyere formuesskatt, vekst i økonomien og en oljepris på 120 dollar fatet. Likevel ble det 15 000 flere fattige barn. Det betyr at mer skatt ikke nødvendigvis betyr mer velferd.

Denne regjeringen har prioritert målrettede tiltak for å gi mer til dem som har minst fra før, som billigere barnehageplass og gratis kjernetid i barnehagene for fami-

liene med lav inntekt. Men det aller beste tiltaket mot fattigdom er fortsatt en jobb å gå til. Også her har regjeringen levert en politikk som virker. Veksten er på vei opp, og ledigheten er på vei ned. Flere blir inkludert i arbeidslivet.

Helt til slutt vil jeg bare si at Høyre i utgangspunktet er positiv til forslag nr. 11, fra Arbeiderpartiet. Vi skulle gjerne ha sett at det ble utredet mer i stedet for bare å vedta det slik det er i dag, men vi kommer til å støtte forslaget under voteringen.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [13:17:29]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2017 under Arbeids- og sosialdepartementet og Endringer i statsbudsjettet 2017 under Barne- og likestillingsdepartementet (Innst. 85 S (2017–2018), jf. Prop. 15 S (2017–2018) og Prop. 19 S (2017–2018), kap. 872)

Erlend Wiborg (FrP) [13:17:48] (komiteens leder): Mye av essensen i saken hadde vi oppe til debatt i forbindelse med foregående sak, så jeg vil bare ta opp det forslaget som mindretallet har i saken.

Presidenten: Representanten Erlend Wiborg har teke opp det forslaget han refererte til.

Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 2.

Sakene nr. 3–19 er andre gongs behandling av lovsaker. Presidenten vil føreslå at sakene vert behandla under eitt. – Det er vedteke.

Sak nr. 3 [13:18:14]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om pensjonstrygd for sjømenn, trygderettslova, folketrygdlova og einskilde andre lover (Lovvedtak 10 (2017–2018), jf. Innst. 61 L (2017–2018) og Prop. 7 L (2017–2018))

Sak nr. 4 [13:18:15]

Stortingets vedtak til lov om endringer i likestillings- og diskrimineringsloven, kommuneloven og regnskapsloven (videreføring av redegjøringsplikten) (Lovvedtak 11 (2017–2018), jf. Innst. 78 L (2017–2018) og Dokument 8:61 L (2017–2018))

Sak nr. 5 [13:18:16]

Stortingets vedtak til lov om endringer i diskrimineringsombudsloven mv. (Lovvedtak 12 (2017–2018), jf. Innst. 65 L (2017–2018) og Prop. 10 L (2017–2018))

Sak nr. 6 [13:18:17]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven (forenklinger i foreldrepengereordningen) (Lovvedtak 13 (2017–2018), jf. Innst. 58 L (2017–2018) og Prop. 168 L (2016–2017))

Sak nr. 7 [13:18:18]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 3. februar 1961 om ansvar for skade som motorvogner gjer (bilansvarslova) (Lovvedtak 14 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))

Sak nr. 8 [13:18:19]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eigedomsskatt til kommunane (eigedomsskattelova) (Lovvedtak 15 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))

Sak nr. 9 [13:18:20]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumsforkomster mv. (petroleumsskatteloven) (Lovvedtak 16 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))

Sak nr. 10 [13:18:21]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) (Lovvedtak 17 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))

Sak nr. 11 [13:18:22]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) (Lovvedtak 18 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))

Sak nr. 12 [13:18:23]

Stortingets vedtak til lov om endringer i bidragsinnkrevingsloven m.m. (overføring av innkrevingsoppgaver

fra Arbeids- og velferdsetaten til Skatteetaten) (Lovvedtak 19 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))

Sak nr. 13 [13:18:24]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) (Lovvedtak 20 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))

Sak nr. 14 [13:18:25]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) (Lovvedtak 21 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))

Sak nr. 15 [13:18:26]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) (Lovvedtak 22 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))

Sak nr. 16 [13:18:27]

Stortingets vedtak til midlertidig lov om tillegg til lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) (Lovvedtak 23 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))

Sak nr. 17 [13:18:28]

Stortingets vedtak til lov om endring i lov 22. juni 2012 nr. 43 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m. (a-opplysningsloven) (Lovvedtak 24 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))

Sak nr. 18 [13:18:29]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven) (Lovvedtak 25 (2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))

Sak nr. 19 [13:18:30]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 20. desember 2016 nr. 111 om endring i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt på formue og inntekt (skatteloven) (Lovvedtak 26

(2017–2018), jf. Innst. 4 L (2017–2018) og Prop. 1 LS (2017–2018))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet til nokon av sakene.

Etter § 76 i Grunnlova må det gå minst tre dagar mellom fyrste og andre gongs behandling av lovsaker. Det vert no ein pause i forhandlingane, og møtet vert sett igjen kl. 13.50. Då har det gått dei nødvendige tre dagane.

Møtet vart avbrote kl. 13.19.

Stortingets møte vart sett igjen for votering kl. 13.50.

President: Nils T. Bjørke

Votering

Etter at det var ringt til votering, sa

presidenten: Då er Stortinget klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det sett fram i alt 13 forslag. Det er

- forslaga nr. 1–3, frå Hadia Tajik på vegner av Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslaga nr. 4–7, frå Per Olaf Lundteigen på vegner av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslaga nr. 8–10, frå Per Olaf Lundteigen på vegner av Senterpartiet
- forslag nr. 11, frå Hadia Tajik på vegner av Arbeidarpartiet
- forslag nr. 12, frå André N. Skjelstad på vegner av Venstre
- forslag nr. 13, frå Steinar Reiten på vegner av Kristeleg Folkeparti

Det vert votert over forslag nr. 8, frå Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen påse at arbeidsgivere gir sine arbeids- og tjenesteinnvandrere fullgod opplæring både i språk, sikkerhetskultur og kunnskap om den norske arbeidslivsmodellen, herunder deres rettigheter og plikter som arbeidstakere.»

Votering:

Forslaget frå Senterpartiet vart med 90 mot 11 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 13.52.02)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 10, frå Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere tildelingskriteriene for tilskuddsordningen for funksjonshemmede organisasjonar, foreta nødvendige,

tidsmessige og avbyråkratiserende oppdateringer samt klargjøre formålet med ordningen.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet vart med 82 mot 19 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 13.52.30)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 9, frå Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en tidskonto-ordning inntil to år for alvorlige diagnoser hvor varighet på sykepengar avhenger av sykemeldingsgrad.»

Sosialistisk Venstreparti og Raudt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Senterpartiet vart med 81 mot 20 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 13.52.54)

Presidenten: Det vert votert over forslaga nr. 4–7, frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å styrke Nav sin juridiske kompetanse både sentralt og lokalt for å sikre vedtaks kvaliteten i Nav.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om ikke å iverksette velferdsobligasjonsprosjektet.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fra 1. august 2018 ha klart et regelverk som gir ungdommer med behov for Varig tilrettelagt arbeid (VTA) rett på slik statlig finansiert plass.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2018 å komme tilbake med forslag som åpner for at man skal kunne ta inntil 20 studiepoeng i løpet av dagpengeperioden.»

Raudt har varslet støtte til forslaga.

V o t e r i n g :

Forslaga frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart med 81 mot 20 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 13.53.22)

Presidenten: Det vert votert over forslaga nr. 1–3, frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at arbeids- og tjenesteinnvandrerar gis bedre opplæring både i språk, sikkerhetskultur og kunnskap om den norske arbeidslivsmodellen, herunder deres rettigheter og plikter som arbeidstakere.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvikle og innføre nytt statlig prosjekt med tiltak for heltid og mot ufrivillig deltid, herunder søkbare midler for konkrete tiltak med dette som mål.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere arbeidslivskriminalitetssentre som dekkjer hele landet og sikre felles opplæring og planer for disse.»

Raudt har varslet støtte til forslaga.

V o t e r i n g :

Forslaga frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart med 63 mot 38 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 13.53.48)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 12, frå Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte, med en ytterligere vurdering av Stortingets anmodningsvedtak 11. mai 2017. Stortinget fastslår at regjeringen i sitt forslag etablerer en overgangsordning for fosterforeldre som mottar dagpenger eller AAP. Stortinget merker seg vidare at det ikke er gjennomførbart å utvide ordningen ytterligere innen 1. januar 2018, også fordi det ikke er utredet hvordan ytterligere regelverksendringer knyttet til inntektsbegrepet og dets betydning for avkortning kan utformes.»

Høgre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Venstre vart vedteke med 53 mot 48 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 13.54.13)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 11, frå Arbeidarpartiet.

«Stortinget ber regjeringen sørge for at informasjon om konkursskarantene blir offentlig tilgjengelig, og vurdere om det er annen informasjon om lovbrudd som er relevant for næringsvirksomheten som bør gjerast offentlig tilgjengelig.»

Presidenten har grunn til å tru at alle partia vil støtta forslaget.

Votering:

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

Forslaget frå Arbeidarpartiet vart samrøystes vedte-
ke.

vedtak:

A.

Rammeområde 7

(Arbeid og sosial)

I

På statsbudsjettet for 2018 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
600		Arbeids- og sosialdepartementet		
	1	Driftsutgifter	219 567 000	
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter	53 035 000	
	50	Norges forskningsråd	162 841 000	
	70	Tilskudd	34 530 000	
	72	Tilskudd til Senter for seniorpolitikk m.m.	16 280 000	
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsfor- valtningen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 45</i>	70 417 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlike- hold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	561 102 000	
605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Driftsutgifter	11 494 243 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	32 546 000	
	22	Forsknings- og utredningsaktiviteter	52 923 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlike- hold, <i>kan overføres</i>	273 135 000	
606		Trygderetten		
	1	Driftsutgifter	71 771 000	
611		Pensjoner av statskassen		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	18 400 000	
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	4 566 000 000	
	70	For andre medlemmer av Statens pen- sjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	174 000 000	
613		Arbeidsgiveravgift til folketrygden		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	4 000 000	
	70	For andre medlemmer av Statens pen- sjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	22 000 000	
614		Boliglånsordningen i Statens pensjons- kasse		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	26 000 000	
	70	Tap/avskrivninger	2 000 000	
615		Yrkesskadeforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	85 000 000	
616		Gruppelivsforsikring		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	200 000 000	
621		Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering		
	21	Spesielle driftsutgifter	79 090 000	
	63	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte, <i>kan overføres</i>	151 410 000	
	70	Frivillig arbeid, <i>kan overføres</i>	95 700 000	
	74	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner mv.	13 350 000	
634		Arbeidsmarkedstiltak		
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i>	7 477 135 000	
	77	Varig tilrettelagt arbeid, <i>kan overføres</i>	1 395 460 000	
	78	Tilskudd til arbeids- og utdanningsreiser	66 200 000	
	79	Funksjonsassistanse i arbeidslivet	60 175 000	
635		Ventelønn		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	19 000 000	
640		Arbeidstilsynet		
	1	Driftsutgifter	619 769 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, regionale verneombud	11 577 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 840 000	
642		Petroleumstilsynet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	266 629 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	28 744 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 600 000	
643		Statens arbeidsmiljøinstitutt		
	50	Statstilskudd	121 821 000	
646		Pionerdykkere i Nordsjøen		
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	3 540 000	
648		Arbeidsretten, Riksmekleren m.m.		
	1	Driftsutgifter	19 350 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	1 527 000	
	70	Tilskudd til faglig utvikling	2 000 000	
649		Treparts bransjeprogrammer		
	21	Spesielle driftsutgifter - Treparts bransjeprogrammer	2 847 000	
660		Krigspensjon		
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	70 000 000	
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	184 000 000	
664		Pensjonstrygden for sjømenn		
	70	Tilskudd	47 000 000	
666		Avtalefestet pensjon (AFP)		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 200 000 000	
667		Supplerende stønad til personer over 67 år		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	330 000 000	
872		Nedsatt funksjonsevne		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	14 709 000	
	70	Funksjonshemmedes organisasjoner	213 176 000	
	71	Universell utforming og økt tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	28 277 000	
	72	Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet	11 853 000	
2470		Statens pensjonskasse		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-664 825 000	
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	484 922 000	
		3 Avskrivninger	135 451 000	
		4 Renter av statens kapital	1 249 000	
		5 Til investeringsformål	25 000 000	-18 203 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	40 741 000	
2540		Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	85 000 000	
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	13 348 000 000	
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.		
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	795 000 000	
2620		Stønad til enslig mor eller far		
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 170 000 000	
	72	Stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far i arbeid, <i>overslagsbevilgning</i>	169 000 000	
	73	Tilleggsstønader og stønad til skolepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	91 275 000	
	76	Bidragforskott	745 000 000	
2650		Sykepenger		
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	37 490 000 000	
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 490 000 000	
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., <i>overslagsbevilgning</i>	1 271 000 000	
	73	Tilskudd til tilretteleggingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	305 400 000	
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 070 000 000	
2651		Arbeidsavklaringspenger		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	34 812 000 000	
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	267 260 000	
	72	Legeerklæringer	415 000 000	
2655		Uførhet		
	70	Uføretrygd, <i>overslagsbevilgning</i>	86 330 000 000	
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	83 000 000	
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i>	43 000 000	
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.		
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 900 870 000	
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 549 375 000	
	72	Stønad til servicehund	5 000 000	
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	128 000 000	
	74	Tilskudd til biler	809 875 000	
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	3 211 180 000	
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	309 600 000	
	77	Ortopediske hjelpemidler	1 533 025 000	
	78	Høreapparater	711 975 000	
	79	Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år	49 030 000	
2670		Alderdom		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	73 430 000 000	
	71	Tilleggpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	142 030 000 000	
	72	Inntektpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 520 000 000	
	73	Særtilllegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i>	6 080 000 000	
2680		Etterlatte		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 110 000 000	
	71	Tilleggpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	820 000 000	
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	81 000 000	
	74	Utdanningsstønad	300 000	
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	4 900 000	
2686		Stønad ved gravferd		
	70	Stønad ved gravferd, <i>overslagsbevilgning</i>	190 110 000	
		Totale utgifter		449 157 282 000
		Inntekter		
3605		Arbeids- og velferdsetaten		
	1	Administrasjonsvederlag	14 830 000	
	4	Tolketjenester	2 580 000	
	5	Oppdragsinntekter mv.	26 390 000	
	6	Gebyrinntekter for fastsettelse av bidrag	27 720 000	
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Gebyrinntekter, lån	22 000 000	
3615		Yrkesskadeforsikring		
	1	Premieinntekter	122 000 000	
3616		Gruppelivsforsikring		
	1	Premieinntekter	118 000 000	
3634		Arbeidsmarkedstiltak		
	85	Innfordring av feilutbetalinger, arbeids- markedstiltak	200 000	
3635		Ventelønn mv.		
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	13 000 000	
	85	Innfordring av feilutbetaling av vente- lønn	400 000	
3640		Arbeidstilsynet		
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	6 809 000	
	5	Tvangsmulkt	2 465 000	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	22 085 000	
	8	Refusjon utgifter regionale verneombud	12 720 000	
3642		Petroleumstilsynet		
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	7 315 000	
	3	Gebyr tilsyn	69 165 000	
5470		Statens pensjonskasse		
	30	Avsetning til investeringsformål	25 000 000	
5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	80	Renter	825 000 000	
5701		Diverse inntekter		
	71	Refusjon ved yrkesskade	1 076 827 000	
	73	Refusjon fra bidragspliktige	225 000 000	
	80	Renter	1 700 000	
	86	Innkrevning feilutbetalinger	718 000 000	
	87	Diverse inntekter	34 600 000	
	88	Hjelpemiddelsentraler m.m.	61 000 000	
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs		
	70	Dividende	200 000 000	
5705		Refusjon av dagpenger		
	70	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs	23 000 000	
	71	Refusjon av dagpenger for grensearbeid- dere mv. bosatt i Norge	800 000	
		Totale inntekter		3 658 606 000

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 kan:

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 1	kap. 3600 post 2
kap. 601 post 21	kap. 3601 post 2
kap. 605 post 1	kap. 3605 postene 1, 4, 5
kap. 605 post 21	kap. 3605 post 2
kap. 621 post 21	kap. 3621 post 2
kap. 640 post 1	kap. 3640 postene 6 og 7
kap. 640 post 21	kap. 3640 post 8
kap. 642 post 1	kap. 3642 postene 6 og 7
kap. 642 post 21	kap. 3642 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste budsjettår.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 kan:

1. omdisponere inntil 200 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
2. omdisponere inntil 11 mill. kroner fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid i forbindelse med forsøket med VTA i kommunal regi.
3. omdisponere inntil 10 prosent av bevilgningen under kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 77 Varig tilrettelagt arbeid til kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere.
4. omdisponere fra kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak, post 76 Tiltak for arbeidssøkere til kap. 634, post 79

Funksjonsassistanse i arbeidslivet inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 634, post 79.

5. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 1 Driftsutgifter.
6. omdisponere mellom bevilgningene under kap. 604 Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold og kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 kan overskride bevilgningen under kap. 2470 Statens pensjonskasse, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 50 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	2 939,7 mill. kroner
	77	Varig tilrettelagt arbeid	806,94 mill. kroner

VI

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for gjennomføring av forsøk med velferdsobligasjoner

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 kan gi tilsagn som pådrar staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre forsøk med

velferdsobligasjoner innenfor en ramme på inntil 10 mill. kroner på kap. 621 Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering, post 63 Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte.

VII

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån til arbeidsmarkedstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

VIII

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten, postene 1, 21 og

45, refusjoner av kommunenes andel av utgifter til opprettelse og drift av NAV-kontorer.

IX

Folketrygdens avkortingsregler ved sluttvederlag

Stortinget samtykker i at det ikke gjøres endringer i folketrygdens avkortingsregler knyttet til mottatt sluttvederlag.

X

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2018 skal følgende ytelser i folketrygden gis etter disse satsene¹:

	kroner
1a. Grunnstønnad for ekstraavgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	8 136
1b. Ved ekstraavgifter utover laveste sats kan grunnstønaden forhøyes til	12 420
1c. eller til	16 284
1d. eller til	23 988
1e. eller til	32 508
1f. eller til	40 596
2a-1. Hjelpstønnad til uføre som må ha hjelp i huset ^{2 3}	13 560
2a-2. Hjelpstønnad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ⁴	14 580
2b. Forhøyet hjelpstønnad etter lovens § 6-5 til uføre under 18 år som må ha særskilt tilsyn og pleie ⁴	29 160
2c. eller til	58 320
2d. eller til	87 480
3. Behovsprøvet gravferdsstønnad opptil	23 337
4. Stønnad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-10 og 17-9 første ledd bokstav a) ⁵	
for første barn	46 656
for to barn	60 888
for tre og flere barn	68 988

¹ Satsene under 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

² Stønnad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992. Ordningen foreslås avvirket fra 1. juli 2018.

³ Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønnad til hjelp i huset og stønnad til særskilt tilsyn og pleie.

⁴ Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

⁵ Stønnad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-10 og 17-9 første ledd bokstav a) gjelder fra 1.1.2016 stønnad til barnetilsyn for enslige forsørgere og etterlatte som er i arbeid. Stønaden dekker 64 pst. av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpet i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntekstprøvet.

Presidenten: Det vert votert over I, III punkta 2 og 3 og IX.

Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 51 mot 47 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 13.55.06)

Presidenten: Det vert votert over VI.

Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 80 mot 19 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 13.55.35)

Presidenten: Det vert votert over X.

Senterpartiet har varsla at dei vil røysta imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 89 mot 11 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 13.55.58)

Presidenten: Det vert votert over II, III resten av punkta og over IV, V, VII og VIII.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Vidare var tilrådd:

B.

I

Stortinget ber regjeringen sikre et bedre samarbeid mellom utdanningssektoren og arbeidslivets parter, blant annet gjennom å bidra til at kunnskap om arbeidslivet får økt plass i relevante utdanninger og opplæringsløp.

II

Stortinget ber regjeringen åpne for at personer med nedsatt arbeidsevne skal kunne ta fagbrev samtidig som de deltar på Arbeidsforberedende trening (AFT).

III

Stortinget ber regjeringen fase ut konkurranseutsettingen av arbeidsmarkedstiltak for personer med nedsatt arbeidsevne som ble gjennomført fra 2014.

IV

Stortinget ber regjeringen i styringsdialogen med Arbeids- og velferdsdirektoratet påse at det blir prioritert en økning i tiltaksplasser til AFT-tiltaket.

V

Stortinget ber regjeringen så snart som mulig komme tilbake til Stortinget med resultatet av evalueringen av konkurranseutsettingen av arbeidsmarkedstiltak i skjermet sektor med tanke på brukermedvirkning og oppnådde resultater og foreslå eventuelle endringer i anbudspraksis for bedre måloppnåelse.

VI

Stortinget ber regjeringen stanse forsøket med Varig tilrettelagt arbeid (VTA) i kommunal regi.

VII

Stortinget ber regjeringen gå gjennom oppfølgingen av deltakerne på ordningen Varig tilrettelagt arbeid ordinær bedrift.

VIII

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en gjennomgang av utilsiktede virkninger av uførereformen basert på ligningstall for 2015 og 2016 med en langsiktig løsning slik at alle får en nettoinntekt fremover om lag på nivå med nettoinntekten frem til 1. januar 2015.

IX

Stortinget ber regjeringen på egnet måte komme tilbake til Stortinget med forslag til hvordan en aktivitetsreform for unge uføre på gradert uføretrygd kan utformes, med sikte på at flest mulig kan utnytte sin arbeidsevne.

X

Stortinget ber regjeringen sørge for at Stortingets enstemmige vedtak av 11. mai 2017, om at ingen skal tape trygderettigheter ved å ta på seg oppgaven som fosterforeldre, oppfylles.

XI

Stortinget ber regjeringen skrinlegge planene om å overføre ansvaret for hjelpemidler fra stat til kommune.

XII

Stortinget ber regjeringen utrede adgang til i større grad å åpne opp for å ta utdanning, herunder utdanning som gir studiepoeng, mens man mottar dagpenger.

XIII

Stortinget ber regjeringen endre reglene slik at arbeidsledige under 30 år med påbegynt videregående opplæring skal få muligheten til å fullføre mens de mottar dagpenger.

XIV

Stortinget ber regjeringen styrke samordningen av den offentlige tilsyns-, etterforsknings- og påtalevirksomhet for å kunne utøve en mer slagkraftig bekjempelse av arbeidslivskriminalitet.

XV

Stortinget ber regjeringen gi fullmakt til at Statens vegvesen og Arbeidstilsynet sammen eller hver for seg ved kontroll på veien kan kreve dokumentasjon fra las-

tebil- og bussjåfører som viser at deres arbeidsavtale er i tråd med allmenngjorte lønns- og arbeidsvilkår.

XVI

Stortinget ber regjeringen legge frem en handlingsplan for et tilgjengelig Norge i 2025, og et universelt utformet samfunn innen 2035, inkludert en konkret plan for finansiering.

Presidenten: Det vert votert over I, III og IV, VI–X og XIII–XVI.

Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre har varsla at dei vil røysta imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart med 53 mot 46 røyster ikkje vedteken.
(Voteringsutskrift kl. 13.56.54)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 13, frå Kristeleg Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en gjennomgang av utilsiktede virkninger av uførereformen basert på ligningstall for 2015 og 2016 ut fra målsettingen om at uføre skulle få en nettoinntekt fremover om lag på nivå med nettoinntekten frem til 1. januar 2015.»

Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Raudt har varsla subsidiær støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget frå Kristeleg Folkeparti vart vedteke med 53 mot 48 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 13.57.22)

Presidenten: Det vert votert over V og XII.

Høgre, Framstegspartiet og Venstre har varsla at dei vil røysta imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 53 mot 48 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 13.57.50)

Presidenten: Det vert votert over II.

Høgre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti har varsla at dei vil røysta imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 53 mot 48 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 13.58.20)

Presidenten: Det vert votert over XI.

Høgre og Framstegspartiet har varsla at dei vil røysta imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 58 mot 43 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 13.58.43)

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Erlend Wiborg sett fram eit forslag på vegner av Høgre og Framstegspartiet. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2017 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2541		Dagpengar	
	70	Dagpengar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 14 450 000 000 til kr 13 800 000 000»	650 000 000
2651		Arbeidsavklaringspengar	
	70	Arbeidsavklaringspengar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 34 290 000 000 til kr 34 100 000 000	190 000 000

»

Det vert votert alternativt mellom dette forslaget og tilrådinga frå komiteen I kap. 2541 post 70 og kap. 2651 post 70.

Venstre og Kristeleg Folkeparti har varsla støtte til forslaget.

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2017 blir det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
		Utgifter	
601		Utreiingsverksemd, forskning m.m.	
	21	Spesielle driftsutgifter, blir redusert med frå kr 57 025 000 til kr 55 625 000	1 400 000
	70	Tilskott, blir redusert med frå kr 31 490 000 til kr 22 290 000	9 200 000
604		Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltninga	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overførast, kan nyttast under post 45, blir auka med frå kr 49 000 000 til kr 68 000 000	19 000 000
	45	Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, kan overførast, kan nyttast under post 21, blir redusert med frå kr 391 000 000 til kr 372 000 000	19 000 000
605		Arbeids- og velferdsetaten	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 11 623 180 000 til kr 11 683 850 000	60 670 000
606		Trygderetten	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 70 294 000 til kr 72 694 000	2 400 000
612		Tilskott til Statens pensjonskasse	
	1	Driftsutgifter, overslagsløyving, blir redusert med frå kr 5 539 000 000 til kr 5 478 000 000	61 000 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, overslagsløyving, blir auka med frå kr 136 000 000 til kr 169 000 000	33 000 000
613		Arbeidsgiveravgift til folketrygda	
	1	Driftsutgifter, overslagsløyving, blir redusert med frå kr 21 000 000 til kr 15 000 000	6 000 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, overslagsløyving, blir auka med frå kr 13 000 000 til kr 17 000 000	4 000 000
614		Bustadlånordninga i Statens pensjonskasse	
	90	Utlån, overslagsløyving, blir auka med frå kr 3 400 000 000 til kr 3 800 000 000	400 000 000
615		Yrkesskadeforsikring	
	1	Driftsutgifter, overslagsløyving, blir redusert med frå kr 85 000 000 til kr 80 000 000	5 000 000
621		Tilskott til sosiale tenester og sosial inkludering	
	63	Sosiale tenester og tiltak for vanskeligstilte, kan overførast, blir auka med frå kr 160 760 000 til kr 163 060 000	2 300 000
634		Arbeidsmarknadsstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkarar, kan overførast, blir redusert med frå kr 7 579 585 000 til kr 7 479 585 000	100 000 000
640		Arbeidstilsynet	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 618 594 000 til kr 619 094 000	500 000
642		Petroleumstilsynet	
	21	Spesielle driftsutgifter, blir auka med frå kr 28 207 000 til kr 28 582 000	375 000
660		Krigspensjon	
	70	Tilskott, militære, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 84 000 000 til kr 82 000 000	2 000 000
	71	Tilskott, sivile, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 210 000 000 til kr 205 000 000	5 000 000
664		Pensjonstrygda for sjømenn	
	70	Tilskott, blir redusert med frå kr 55 000 000 til kr 52 000 000	3 000 000
666		Avtalefesta pensjon (AFP)	
	70	Tilskott, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 1 910 000 000 til kr 1 920 000 000	10 000 000
667		Supplerande stønad til personar over 67 år	
	70	Tilskott, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 330 000 000 til kr 320 000 000	10 000 000
872		Nedsett funksjonsevne	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan nyttast under post 71, blir redusert med frå kr 14 423 000 til kr 13 423 000	1 000 000
2470		Statens pensjonskasse	
	24	Driftsresultat:	
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsløyving</i>	-649 569 000
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i>	415 105 000
		3 Avskrivningar	121 354 000
		4 Renter av statens kapital	2 884 000
		5 Til investeringsføremål	38 070 000
		6 Til reguleringsfond	50 020 000
			-22 136 000
2541		Dagpengar	
	70	Dagpengar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 14 450 000 000 til kr 13 805 000 000	645 000 000
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 815 000 000 til kr 800 000 000	15 000 000
2620		Stønad til einsleg mor eller far	
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 2 110 000 000 til kr 2 060 000 000	50 000 000
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 235 000 000 til kr 230 000 000	5 000 000
	73	Utdanningsstønad, blir redusert med frå kr 25 000 000 til kr 22 000 000	3 000 000
2650		Sjukepengar	
	70	Sjukepengar for arbeidstakarar mv., <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 35 970 000 000 til kr 35 790 000 000	180 000 000
	71	Sjukepengar for sjølvstendige, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 1 406 000 000 til kr 1 370 000 000	36 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspengar mv., <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 720 000 000 til kr 700 000 000	20 000 000
	75	Feriepengar av sjukepengar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 2 010 000 000 til kr 1 975 000 000	35 000 000
2651		Arbeidsavklaringspengar	
	70	Arbeidsavklaringspengar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 34 290 000 000 til kr 34 111 000 000	179 000 000
	71	Tilleggsstønad, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 285 000 000 til kr 265 000 000	20 000 000
2655		Uføre	
	70	Uføretrygd, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 82 600 000 000 til kr 82 770 000 000	170 000 000
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 75 000 000 til kr 81 000 000	6 000 000
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemiddel mv.	
	70	Grunnstønad, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 1 870 000 000 til kr 1 880 000 000	10 000 000
	73	Hjelpemiddel mv. under arbeid og utdanning, blir redusert med frå kr 132 000 000 til kr 125 000 000	7 000 000
	74	Tilskott til bilar, blir auka med frå kr 765 000 000 til kr 780 000 000	15 000 000
	75	Betring av funksjonsevna, hjelpemiddel, blir auka med frå kr 3 010 000 000 til kr 3 100 000 000	90 000 000
	76	Betring av funksjonsevna, hjelpemiddel som tenester, blir auka med frå kr 255 000 000 til kr 280 000 000	25 000 000
	77	Ortopediske hjelpemiddel, blir auka med frå kr 1 410 000 000 til kr 1 450 000 000	40 000 000
	78	Høyreapparat, blir auka med frå kr 645 000 000 til kr 680 000 000	35 000 000
2670		Alderdom	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 70 680 000 000 til kr 70 330 000 000	350 000 000
	71	Tilleggs pensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 134 930 000 000 til kr 134 370 000 000	560 000 000
	72	Inntektspensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 636 000 000 til kr 585 000 000	51 000 000
	73	Særtilllegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 5 865 000 000 til kr 5 920 000 000	55 000 000
2680		Etterlatne	
	71	Tilleggs pensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 850 000 000 til kr 860 000 000	10 000 000
	72	Særtilllegg, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 84 000 000 til kr 86 000 000	2 000 000
2686		Stønad ved gravferd	
	70	Stønad ved gravferd, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 191 000 000 til kr 182 000 000	9 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
Inntekter			
3605		Arbeids- og velferdsetaten	
	1	Administrasjonsvederlag, blir redusert med frå kr 24 170 000 til kr 15 000 000	9 170 000
	4	Tolketenester, blir auka med frå kr 2 510 000 til kr 3 800 000	1 290 000
	5	Oppdragsinntekter mv., blir redusert med frå kr 57 150 000 til kr 25 700 000	31 450 000
3614		Bustadlåneordninga i Statens pensjonskasse	
	1	Gebyrinntekter, lån, blir auka med frå kr 24 000 000 til kr 25 000 000	1 000 000
	90	Tilbakebetaling av lån, blir redusert med frå kr 15 100 000 000 til kr 13 400 000 000	1 700 000 000
3615		Yrkesskadeforsikring	
	1	Premieinntekter, blir redusert med frå kr 130 000 000 til kr 128 000 000	2 000 000
3616		Gruppelivsforsikring	
	1	Premieinntekter, blir auka med frå 101 000 000 til kr 108 000 000	7 000 000
3634		Arbeidsmarknadstiltak	
	85	Innfordring av feilutbetaling, arbeidsmarknadstiltak, blir auka med frå kr 200 000 til kr 1 227 000	1 027 000
3635		Ventelønn mv.	
	1	Refusjon statleg verksemd mv., blir redusert med frå kr 22 000 000 til kr 19 000 000	3 000 000
	85	Innfordring av feilutbetaling av ventelønn, blir auka med frå kr 400 000 til kr 600 000	200 000
3640		Arbeidstilsynet	
	5	Tvangsmulkt, blir auka med frå kr 2 400 000 til kr 7 000 000	4 600 000
	6 (NY)	Refusjonar, blir løyva med	2 000 000
	7	Byggesakshandsaming, gebyr, blir redusert med frå kr 21 500 000 til kr 20 000 000	1 500 000
	9 (NY)	Gebyr for brot på arbeidsmiljøregelverket, blir løyva med	6 000 000
3642		Petroleumstilsynet	
	2	Oppdrags- og samarbeidsverksemd, blir auka med frå kr 7 130 000 til kr 7 905 000	775 000
5607		Renter av bustadlåneordninga i Statens pensjonskasse	
	80	Renter, blir auka med frå kr 1 042 000 000 til kr 1 168 000 000	126 000 000
5701		Diverse inntekter	
	71	Refusjon ved yrkesskade, blir auka med frå kr 1 021 240 000 til kr 1 104 800 000	83 560 000
	73	Refusjon frå bidragspliktige, blir auka med frå kr 225 000 000 til kr 245 000 000	20 000 000
	80	Renter, blir auka med frå kr 1 700 000 til kr 2 700 000	1 000 000
	86	Innkrevjing feilutbetalingar, blir auka med frå kr 718 000 000 til kr 1 120 500 000	402 500 000
	87	Diverse inntekter, blir auka med	10 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		frå kr 35 800 000 til kr 45 800 000	
	88	Hjelpemiddelsentralar m.m., blir auka med frå kr 63 000 000 til kr 67 000 000	4 000 000
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs	
	70	Dividende, blir auka med frå kr 180 000 000 til kr 230 000 000	50 000 000

II

Stortinget ber regjeringen gi overgangsordningen som skal sikre at personer med dagpenger og arbeidsavklaringspenger ikke skal tape på å være fosterforeldre, tilbakevirkende kraft med virkning fra 11. mai 2017, tidspunktet da Stortinget fattet sitt vedtak.

Votering:

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Høgre og Framstegspartiet vart forslaget vedteke med 55 mot 46 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 14.00.24)

Presidenten: Det vert votert over resten av I og II.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Votering i sakene nr. 3–19

Presidenten: Sakene nr. 3–19 er andre gongs behandling av lovsaker og gjeld lovvedtaka 10 til og med 26.

Det ligg ikkje føre nokon forslag til merknader. Stortingets lovvedtak er dermed vedtekne ved andre gongs behandling og vert å senda Kongen i samsvar med Grunnlova.

Sak nr. 20 [14:01:49]

Referat

1. (196) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Arne Nævra, Gina Knutson Barstad, Åsmund Aukrust, Ruth Grung og Per Espen Stoknes om vern av Øystesevassdraget (Dokument 8:90 S (2017–2018))

Samr.: Vert sendt energi- og miljøkomiteen.

2. (197) Representantforslag frå stortingsrepresentantane Kjersti Toppe, Geir Adelsten Iversen og Per Olaf Lundteigen om å leggje ned dagens Beslutningsforum for nye metodar og sikre openheit om legemiddelprisar i Noreg (Dokument 8:93 S (2017–2018))

Samr.: Vert sendt helse- og omsorgskomiteen.

Presidenten: Då er dagens kart behandla ferdig. Ber nokon om ordet før møtet vert heva? – Møtet er heva.

Møtet slutt kl. 14.03.

